

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ДЗВО «УНІВЕРСИТЕТ МЕНЕДЖМЕНТУ ОСВІТИ»
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ ІНСТИТУТ НЕПЕРЕРВНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ
КАФЕДРА МЕТОДИКИ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ ТА СОЦІАЛЬНО-
ГУМАНІТАРНИХ ДИСЦИПЛІН

**РОЗВИТОК НАУКОВО-МЕТОДИЧНОЇ
КОМПЕТЕНТНОСТІ ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ
У КОНТЕКСТІ РЕФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ
ПРОФЕСІЙНОЇ (ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ) ОСВІТИ**

Збірник робочих навчальних програм спецкурсів

Напрямок: педагогічні працівники закладів професійної (професійно-
технічної освіти)

Біла Церква – 2021

Рекомендовано до друку Вченою Радою Білоцерківського інституту неперервної професійної освіти (*протокол № 11 від 22 грудня 2021 року*)

Рецензенти:

Василиненко Віктор Михайлович, директор Навчально-методичного центру професійно-технічної освіти у Дніпропетровській області, Заслужений працівник освіти України;

Масліч Світлана Володимирівна, методист ДПТНЗ «Вінницьке вище професійне училище сфери послуг», кандидат педагогічних наук

Автори-розробники:

Єрмоленко А.Б. – завідувач кафедри методики професійної освіти та соціально-гуманітарних дисциплін Білоцерківського інституту неперервної професійної освіти, кандидат політичних наук, доцент;

Кулішов В.С. – доцент кафедри методики професійної освіти та соціально-гуманітарних дисциплін Білоцерківського інституту неперервної професійної освіти, кандидат педагогічних наук;

Кучерак І.В. – доцент кафедри методики професійної освіти та соціально-гуманітарних дисциплін Білоцерківського інституту неперервної професійної освіти, кандидат педагогічних наук.

Розвиток науково-методичної компетентності педагогічних працівників у контексті реформування системи професійної (професійно-технічної) освіти: збірник робочих навчальних програм спецкурсів / наук. ред., упорядкування А.Б. Єрмоленко, В.С. Кулішов, І.В. Кучерак. Біла Церква: БІНПО, 2021. 300 с.

Важливим фактором професійного розвитку сучасного педагога ЗП(ПТ)О є безперервна освіта, адже інтенсивні процеси виробничо-технологічної взаємодії вимагають від педагогічних працівників бути інформаційно компетентними та систематично удосконалювати власні професійно-значущі якості. У контексті професійного розвитку педагога провідне місце займає науково-методична складова його професійної діяльності. Створення сприятливих умов для розвитку науково-методичної компетентності педагогів ЗП(ПТ)О дозволить створити освітнє середовище для реалізації особистісно-орієнтованого

підходу до задоволення професійних потреб педагогів, створення можливостей для розвитку їх творчого потенціалу, мотивації до інноваційної діяльності, диференціації та індивідуалізації процесу навчання.

Представлений збірник робочих навчальних програм спецкурсів сформовано відповідно до запитів слухачів курсів підвищення кваліфікації у Білоцерківському інституті неперервної професійної освіти у процесі коригування змістового компонента підвищення кваліфікації науково-педагогічними працівниками кафедри методики професійної освіти та соціально-гуманітарних дисциплін.

Робочі навчальні програми спецкурсів розроблено у рамках забезпечення навчальних модулів «Дидактика професійної освіти» та «Освітні інновації в професійній діяльності педагога професійної(професійно-технічної) освіти».

Для педагогів, методистів, керівних кадрів системи П(ПТ)О, а також усіх зацікавлених у підвищенні якості безперервної професійної освіти педагогічних працівників.

© Кафедра МПО та СГД БІНПО, 2021

ЗМІСТ

Перелік умовних позначень, скорочень.....	6
Передмова.....	7
Робоча навчальна програма спецкурсу «Компетентнісний урок як цілісна дидактична система».....	11
Робоча навчальна програма спецкурсу «Новітні виробничі технології в галузі».....	27
Робоча навчальна програма спецкурсу «Методика проведення інтегрованих теоретичних і практичних занять»	50
Робоча навчальна програма спецкурсу «Методика розроблення навчально-технічної документації».....	62
Робоча навчальна програма спецкурсу «Стандартизація змісту професійної освіти: розв’язання протиріч.....	72
Робоча навчальна програма спецкурсу «Методика розробки робочого зошита».....	84
Робоча навчальна програма спецкурсу «Методика розробки портфоліо для атестації і сертифікації педагогів».....	95
Робоча навчальна програма спецкурсу «Розвиток творчості педагога ЗП(ПТ)О».....	108
Робоча навчальна програма спецкурсу «Кейс-технології в професійній діяльності педагога професійної (професійно-технічної) освіти.....	124
Робоча навчальна програма спецкурсу «Квест-технології як засіб розвитку професійних компетентностей».....	140
Робоча навчальна програма спецкурсу «Формування корпоративної культури і соціальної відповідальності педагогічного працівника ЗП(ПТ)О».....	157
Робоча навчальна програма спецкурсу «Методика організації та проведення занять за дистанційною й змішаною формами	

навчання».....	174
Робоча навчальна програма спецкурсу «Сучасні підходи до стандартизації змісту професійної (професійно-технічної) освіти».....	188
Робоча навчальна програма спецкурсу «Краєзнавство в професійній діяльності педагога П(ПТ) О».....	209
Робоча навчальна програма спецкурсу «Навчально-методична діяльність педагога ЗП(ПТ)О».....	223
Робоча навчальна програма спецкурсу «Особливості розбудови та функціонування системи забезпечення якості освіти».....	239
Робоча навчальна програма спецкурсу «Методичні підходи до реалізації регіонального компоненту у професійній підготовці кваліфікованих робітників.....	254
Робоча навчальна програма спецкурсу «Сучасний стан та особливості забезпечення якості освіти».....	268
Робоча навчальна програма спецкурсу «Підготовка педагогів до створення інклюзивного освітнього середовища в закладах професійної (професійно-технічної) освіти.....	286

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ, СКОРОЧЕНЬ

ДСТУ – Державний стандарт України

МОН України – Міністерство освіти і науки України

ЗП(ПТ)О – заклад професійної (професійно-технічної) освіти

П(ПТ)О – професійна (професійно-технічна) освіта.

БІНПО ДЗВО УМО НАПН УКРАЇНИ – Білоцерківський інститут неперервної професійної освіти Державного закладу вищої освіти «Університет менеджменту освіти» Національної академії педагогічних наук України

Кафедра МПО та СГД – кафедра методики професійної освіти і соціально-гуманітарних дисциплін Білоцерківського інституту неперервної професійної освіти

КМЗ – комплексне методичне забезпечення

ПЕРЕДМОВА

Для соціально-економічного розвитку будь-якої країни необхідною є ефективна система професійної підготовки робітничих кадрів, яка може швидко адаптуватися до запитів ринку праці та забезпечувати виробничу сферу кваліфікованими робітниками. Істотні зміни в організації професійної підготовки фахівців в Україні останнім часом пов'язані зі зростаючими вимогами ринку праці до кваліфікованого робітничого персоналу, який має бути спроможним виконувати свої функції в умовах запровадження наукоємних технологій, комп'ютеризації та технічного переоснащення галузей виробництва і сфери послуг.

Ключова роль у підготовці конкурентоспроможних фахівців належить педагогам ЗП(ПТ)О – викладачам професійно-теоретичної підготовки і майстрам виробничого навчання.

Сьогодні педагогічним працівникам ЗП(ПТ)О доводиться вирішувати ряд задач, які раніше не були сферою їх повноважень – проектування освітнього процесу, діагностування та прогнозування, розроблення авторських програм і курсів, пошук шляхів оптимізації освітнього середовища у ЗП(ПТ)О, тощо. Це все вимагає від сучасного педагога професійної школи інтеграції ключових та професійних компетентностей для ефективного здійснення навчально-організаційної, науково-методичної та інноваційної діяльності, пов'язаних із наданням освітніх послуг. Тому, актуальним є постійний професійно-особистісний розвиток педагога ЗП(ПТ)О та пошук ефективних інструментів для удосконалення спеціальних фахових та психолого-педагогічних складових його професійної діяльності.

У теперішній час при оцінюванні інтегрованих професійних якостей педагогічних працівників широкого використання набув термін «професійно-педагогічна компетентність», яка розглядається як здатність педагогічних працівників перетворювати процес навчання професії на засіб формування особистості здобувача освіти, а також відображає їх можливості самостійно й

ефективно вирішувати педагогічні проблеми на підставі знань, умінь комунікативних та інших особистісних якостей.

Науково-методична компетентність є складовою професійно-педагогічної компетентності та значною мірою характеризує здатність педагогічних працівників ефективно проектувати, організовувати, корегувати та оцінювати професійно-теоретичну та професійно-практичну підготовку майбутніх кваліфікованих робітників.

Таким чином, ефективність здійснення педагогом навчально-методичної та науково-методичної роботи у ЗП(ПТ)О сьогодні розглядається через розвиток його науково-методичної компетентності.

Науково-методична компетентність – це здатність професіонала до проектування, реалізації і контролю якості процесу професійної підготовки кваліфікованих робітників, здійснення інструктування учасників навчального процесу на підставі системи наукових і предметних знань та професійно-методичних умінь, які базуються на опануванні спеціальних предметів та методиці професійного навчання. Ця компетентність має такі складові:

- *концептуальну* (здатність забезпечувати оптимальні умови при організації професійної підготовки на підставі знань щодо теоретичних засад та методики професійного навчання);

- *інструментальну* (здатність оперувати сучасним інструментарієм навчального процесу – формами, методами, прийомами на підставі володіння базовими професійними вміннями);

- *технологічну* (здатність впроваджувати у професійну підготовку інноваційні технології навчання в залежності від специфіки професії);

- *інформаційну* (здатність забезпечувати професійну підготовку сучасними засобами інформатизації навчального процесу);

- *адаптивну* (здатність проводити дидактичний аналіз навчального матеріалу відповідно до запланованого рівня засвоєння знань та умінь, специфіки професійної діяльності для забезпечення ефективної професійної підготовки).

Представлений збірник робочих навчальних програм спецкурсів було сформовано відповідно до запитів слухачів курсів підвищення кваліфікації у Білоцерківському інституті неперервної професійної освіти у процесі коригування змістового компоненту підвищення кваліфікації науково-педагогічними працівниками кафедри методики професійної освіти та соціально-гуманітарних дисциплін.

Мета збірника – розвиток науково-методичної компетентності педагогічних працівників ЗП(ПТ)О та формування готовності до інноваційних підходів при підготовці здобувачів П(ПТ)О.

Досягнення зазначеної мети передбачає розв’язання наступних **завдань**:

1) розширення та вдосконалення знань і умінь щодо реалізації компетентнісного підходу до підготовки кваліфікованих робітників, концептуальних засад інноваційного розвитку системи П(ПТ)О;

2) формування комплексу організаційно-методичних умінь слухачів, спрямованих на впровадження освітніх інновацій у професійну підготовку кваліфікованих робітників;

3) опанування методикою проведення сучасних уроків різних видів, трансформування інноваційних педагогічних практик у професійну підготовку робітничих кадрів;

4) формування умінь щодо створення сучасного навчально-методичного супроводу професійної підготовки здобувачів П(ПТ)О;

5) оновлення і поглиблення знань у професійній та науково-технологічній галузях через ознайомлення із сучасними досягненнями науки, станом розвитку техніки та виробничих технологій.

Робочі навчальні програми спецкурсів розроблено у рамках забезпечення навчальних модулів «Дидактика професійної освіти» та «Освітні інновації в професійній діяльності педагога професійної(професійно-технічної) освіти» та апробовано на курсах підвищення кваліфікації педагогічних працівників ЗП(ПТ)О у Білоцерківському інституті неперервної професійної освіти.

Збірник робочих навчальних програм спецкурсів стане у нагоді педагогам, методистам, керівним кадрам системи П(ПТ)О, а також усім зацікавленим у підвищенні якості безперервної професійної освіти педагогічних працівників.

**ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«УНІВЕРСИТЕТ МЕНЕДЖМЕНТУ ОСВІТИ»
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ ІНСТИТУТ НЕПЕРЕРВНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ
ОСВІТИ
Кафедра методики професійної освіти та соціально-гуманітарних
дисциплін**

**РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
спецкурсу
«КОМПЕТЕНТІСНИЙ УРОК ВИРОБНИЧОГО НАВЧАННЯ
ЯК ЦІЛІСНА ДИДАКТИЧНА СИСТЕМА»**

Біла Церква-2021

Категорія слухачів: *майстри виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти галузі знань 01 «Освіта»*

Розробник: *Шевчук Світлана Степанівна, старший викладач кафедри методики професійної освіти та соціально-гуманітарних дисциплін Білоцерківського інституту неперервної професійної освіти*

1. АНОТАЦІЯ СПЕЦКУРСУ

Актуальність спецкурсу «Компетентнісний урок виробничого навчання як цілісна дидактична система» визначається оновленням професійно-технічної освіти та впровадженням державних стандартів з конкретних робітничих професій на модульно-компетентнісній основі, затребуваністю технологій навчання, що ґрунтуються на діяльнісному підході, новими способами організації урочної і позаурочної освітньої діяльності здобувачів професійної (професійно-технічної) освіти. Зокрема, Концепція реалізації державної політики у сфері професійної (професійно-технічної) освіти «Сучасна професійна (професійно-технічна) освіта» на період до 2027 року, визначає необхідність реформування освітнього середовища. Важливим напрямом вбачається модернізація освітнього середовища, що забезпечує інноваційність, доступність, прозорість, гнучкість освітнього процесу. Значна увага приділяється удосконаленню системи підготовки педагогічних працівників та їх компетентнісного розвитку.

Сучасність формує нові вимоги до освітнього середовища, сутності, змісту та організації занять. Компетентнісний підхід у професійній підготовці дозволяє активізувати навчальний процес, зробити його більш цікавим, змістити акцент із засвоєння інформації на розвиток способів мислення і діяльності здобувачів освіти

Мета спецкурсу: оновлення, розширення та удосконалення знань слухачів щодо інноваційних напрямів розвитку професійної освіти та комплексу організаційно-методичних умінь слухачів з планування та організації занять з професійно-практичної підготовки на засадах компетентнісного підходу.

Завдання:

- розвиток готовності педагогів до впровадження освітніх інновацій у навчальний процес ЗП(ПТ)О;
- аналіз та систематизація педагогічного досвіду планування і проведення традиційних та інноваційних занять на основі компетентнісного підходу;

– формування навичок виокремлення методичних знахідок, їх адаптації до власної педагогічної практики у процесі планування та проведення відкритих занять;

– розвиток самостійності у формулюванні та вирішенні методичних проблем.

Матеріали спецкурсу спрямовано на розвиток *інтегрованої, навчальної, інноваційної, інструментальної* компетентностей та компетентності з *інформальної освіти та професійно-особистісного розвитку* педагогічних працівників.

Спецкурс розраховано на **6 годин**, із яких 4 год. семінарських занять, 2 год. самостійної роботи слухачів.

Спецкурс розроблено для майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти галузі знань 01 «Освіта» на всіх етапах курсів підвищення кваліфікації за різними моделями навчання (очною, заочною, очно-дистанційною, дистанційною).

2. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ

Очікувані результати опрацювання матеріалів включають:

Знання і розуміння	<ul style="list-style-type: none">– сутності компетентнісного підходу у професійній (професійно-технічній) освіті;– дидактичних принципів професійної підготовки у ЗП(ПТ)О;– методики формування ключових компетентності здобувачів професійної освіти;– методики розробки плануючої документації з професійно-практичної підготовки, зокрема планів занять, на засадах компетентнісного підходу;– цілі і завдання проведення відкритих занять;– критеріїв оцінювання ефективності занять.
Розвинені вміння	<ul style="list-style-type: none">– реалізувати дидактичні принципи навчання у професійну підготовку майбутніх фахівців;– проектувати змістовий та процесуальний компоненти уроку;– планувати уроки виробничого навчання різних типів і видів з урахуванням компетентнісного підходу;– аналізувати результативність уроків виробничого

	<p>навчання з урахуванням рівня сформованості ключових професійних компетентностей здобувачів освіти;</p> <ul style="list-style-type: none"> – ефективно реалізувати дидактичні та методичні цілі у процесі проведення відкритих занять; – створювати методичну розробку відкритого уроку.
Диспозиції (цінності, ставлення)	<ul style="list-style-type: none"> - необхідність, доцільність та можливість застосування інноваційних освітніх технологій у професійній підготовці кваліфікованих робітників; – важливість підвищення якості освітнього процесу у ЗП(ПТ)О шляхом реалізації компетентнісного підходу в процесі планування та організації занять з професійно-практичної підготовки; – необхідність саморозвитку та самоудосконалення педагогічних працівників ЗП(ПТ)О.

Ключові слова

Компетентність, інтегральна компетентність, модульно-компетентнісний підхід, навчальний модуль, Національна Рамка Кваліфікацій (НРК), Державний стандарт професійно-технічної освіти (ДСПТО), компетентнісний урок, відкритий урок, об'єкти спостереження, педагогічний аналіз, методична розробка уроку.

Реалізація завдань для досягнення результатів спецкурсу здійснюється шляхом:

- самостійного опрацювання слухачами навчального матеріалу;
- виконання контрольних-діагностичних матеріалів, спрямованих на вдосконалення вмінь і навичок на практиці застосовувати набуті теоретичні знання;
- участі в рефлексійно-оцінювальному блоці з метою використання здобутих знань, умінь (навичок) у професійно-педагогічній діяльності;
- написанні та захисту на підсумковому етапі курсової роботи/проєкту (на вибір).

3. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ВИКЛАДУ ТА ЗАСВОЄННЯ МАТЕРІАЛУ СПЕЦКУРСА

Зміст модулів	Кількість кредитів ЕКТС	Загальний обсяг годин	Загальний обсяг аудиторних годин	Аудиторні години				Спецкурси	Семінар-практикум	Самостійна робота	Самостійна робота (спецкурс)
				Лекції	Семінарські заняття	Тематичні дискусії	Науково-практичні				
Тема 1. Компетентнісний підхід до планування та організації навчального процесу у ЗП(ПТ)О											
Тема 2. Відкритий урок у ЗП(ПТ)О											
Тема 3. Методика проведення сучасних уроків виробничого навчання											
Разом											

4. ЗМІСТ СПЕЦКУРСУ ЗА ТЕМАМИ

Тема 1. Компетентнісний підхід до планування та організації уроків у професійній школі

Сутність компетентнісного підходу у професійному навчанні. Національна рамка кваліфікацій - системний і структурований за компетентностями опис кваліфікаційних рівнів. Сутність поняття «інтегральна компетентність».

Формування базових компетенцій здобувачів освіти у процесі професійного навчання: мотиваційної, комунікативної, прогностично творчої.

Концептуальні положення підготовки майбутніх фахівців на засадах компетентнісного підходу.

Педагогічні умови формування професійної компетентності майбутніх фахівців. Організаційно-методичні засоби забезпечення освітнього процесу на засадах компетентнісного підходу.

Методика планування та організації занять на засадах компетентнісного підходу.

Тема 2. Відкритий урок у ЗП(ПТ)О

Цілі і завдання планування та проведення відкритих занять у закладах професійної (професійно-технічної) освіти. Системний підхід до планування, організації, проведенні та аналізу відкритого заняття.

Алгоритм підготовки та проведення відкритого заняття.

Орієнтовна програма спостережень на відкритому занятті. Об'єкти спостереження на відкритому уроці виробничого навчання.

Методика створення методичної розробки відкритого заняття.

Педагогічний аналіз відкритого заняття та його значення для мотивації діяльності педагога. Види аналізу відкритих занять. Самоаналіз відкритого заняття.

Методика обговорення результатів відкритого уроку.

Тема 3. Методика проведення сучасних уроків виробничого навчання

Дидактичні вимоги до планування та організації сучасного уроку виробничого навчання.

Класифікація уроків виробничого навчання з урахуванням компетентнісного підходу у професійній підготовці здобувачів професійної освіти.

Методика проведення уроків виробничого навчання при вивченні операційних тем.

Методика проведення занять при виконанні комплексних робіт

Методика проведення контрольно-перевірочного уроку виробничого навчання.

Методика підготовки майстра виробничого навчання до проведення уроку. План уроку виробничого навчання.

Інноваційний урок виробничого навчання. Порівняльна характеристика традиційного та інноваційного уроку.

5. ПЛАНИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Тема 1. Компетентнісний підхід до планування та організації уроків у професійній школі

Рекомендовані теми доповідей:

1. Сутність компетентнісного підходу у професійному навчанні.
2. Національна рамка кваліфікацій - системний і структурований за компетентностями опис кваліфікаційних рівнів. Сутність поняття «інтегральна компетентність».
3. Формування базових компетенцій здобувачів освіти у процесі професійного навчання: мотиваційної, комунікативної, прогностично творчої.
4. Концептуальні положення підготовки майбутніх фахівців на засадах компетентнісного підходу.
5. Педагогічні умови формування професійної компетентності майбутніх фахівців. Організаційно-методичні засоби забезпечення освітнього процесу на засадах компетентнісного підходу.
6. Методика планування та організації занять на засадах компетентнісного підходу.

Література: 1, 2, 4, 5, 7, 8, 9, 14, 15.

Тема 2. Відкритий урок у ЗП(ПТ)О

Рекомендовані теми доповідей:

1. Цілі і завдання планування та проведення відкритих занять у закладах професійної (професійно-технічної) освіти.
2. Орієнтовна програма спостережень на відкритому занятті.
3. Об'єкти спостереження на відкритому уроці виробничого навчання.

4. Алгоритм підготовки майстра виробничого навчання до проведення відкритого заняття.
5. Методика створення методичної розробки відкритого заняття.
6. Педагогічний аналіз відкритого заняття та його значення для мотивації діяльності педагога. Види аналізу відкритих занять. Самоаналіз відкритого заняття.
7. Методика обговорення результатів відкритого уроку.

Література: 3,4, 6, 10, 11, 12, 13.

6. ІНФОРМАЦІЯ ДЛЯ ОПРАЦЮВАННЯ (САМОСТІЙНА РОБОТА СЛУХАЧІВ)

Тема 3. Методика проведення сучасних уроків виробничого навчання

Завдання на самостійну роботу:

1. Розробити класифікатор уроків виробничого навчання відповідно до основної дидактичної мети.
2. Розробити план-конспект уроку виробничого навчання визначеного типу і виду.
3. Визначити форми і методи проведення уроку виробничого навчання визначеного типу і виду.
4. Розробити порівняльну таблицю традиційного та компетентнісного уроку виробничого навчання.

8. ПРОБЛЕМНО-ПОШУКОВІ ПИТАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ ТА ІНДИВІДУАЛЬНОЇ РОБОТИ СЛУХАЧА

Питання для самоконтролю до теми 1.

1. Поясніть сутність компетентнісного підходу у професійному навчанні.
2. Сформулюйте мету запровадження Національної рамки кваліфікацій при навчанні професії.

3. Які базові компетенції необхідно формувати у здобувачів освіти в процесі професійного навчання?
4. Сформулюйте концептуальні положення підготовки майбутніх фахівців на засадах компетентнісного підходу.
5. Визначте педагогічні умови формування професійної компетентності майбутніх фахівців.
6. Охарактеризуйте методику планування та організації занять на засадах компетентнісного підходу.

Питання для самоконтролю до теми 2.

1. Сформулюйте цілі планування та проведення відкритих занять у закладах професійної (професійно-технічної) освіти.
2. Яким чином розробляється орієнтовна програма спостережень на відкритому занятті?
3. Що може бути об'єктами спостереження на відкритому уроці виробничого навчання?
4. Сформулюйте алгоритм підготовки майстра виробничого навчання до проведення відкритого заняття.
5. Сформулюйте цілі і завдання педагогічного аналізу відкритого заняття
6. Визначте види аналізу відкритих занять.
7. Яким чином проводиться обговорення результатів відкритого уроку?

Питання для самоконтролю до теми 3.

1. Сформулюйте дидактичні вимоги до сучасного уроку виробничого навчання.
2. Визначте типологію уроків виробничого навчання за основною дидактичною метою.

3. Чим відрізняється методика проведення уроків виробничого навчання при вивченні операційних тем від методики проведення занять при виконанні комплексних робіт?

4. Сформулюйте мету і завдання проведення контрольно-перевірочного уроку виробничого навчання.

5. Сформулюйте алгоритм підготовки майстра виробничого навчання до проведення уроку.

6. Дайте порівняльну характеристику традиційного та компетентнісного уроку виробничого навчання.

9. КОМПЛЕКС ТЕСТОВИХ ЗАВДАНЬ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1.Оберіть точне визначення поняття «інтегральна компетентність» за Національною рамкою кваліфікацій:

а) структурна одиниця Національної рамки кваліфікацій, що визначається певною сукупністю компетентностей, які є типовими для кваліфікацій даного рівня;

б) здатність особи до виконання певного виду діяльності, що виражається через знання, розуміння, уміння, цінності, інші особисті якості;

в) узагальнений опис кваліфікаційного рівня, який виражає основні компетентнісні характеристики рівня щодо навчання та/або професійної діяльності;

г) офіційний результат оцінювання і визнання, який отримано, коли уповноважений компетентний орган встановив, що особа досягла компетентностей (результатів навчання) за заданими стандартами.

2. Яка компетенція не є ключовою для сучасного випускника ЗП(ПТ)О:

а) інформаційна;

б) комунікативна;

- в) психологічна;
- г) науково-методична.

3. Чим відрізняються освітні стандарти на компетентнісній основі?

- а) відсутні типові навчальні плани і типові навчальні програми з навчальних предметів, виробничого навчання;
- б) відсутні критерії оцінювання навчальних досягнень учнів з професійної підготовки;
- в) робочі навчальні програми розробляються навчальним закладом спільно з підприємствами - замовниками робітничих кадрів та погоджуються з регіональними органами освіти;
- г) навчальний матеріал поділено на модулі.

4. Продовжить речення: «Інновації в освіті – процес...»

- а) застосування технологій розвитку творчого мислення здобувачів освіти;
- б) ефективного використання сучасного комплексного методичного забезпечення освітнього процесу;
- в) формування інноваційної культури;
- г) творення, впровадження та поширення в освітню практику нових ідей, засобів, педагогічних та управлінських технологій, в результаті яких підвищуються рівні досягнень структурних компонентів освіти, відбувається перехід системи навчання до якісно іншого, більш досконалого стану.

5. Цілі відкритого заняття – це:

- а) виявлення, вивчення, узагальнення та впровадження перспективного педагогічного досвіду з навчально-організаційної та методичної діяльності педагога;
- б) виявлення проблем організаційно-методичного та психолого-педагогічного характеру у діяльності педагога та надання йому консультативної

методичної допомоги з планування, організації та проведення занять з професійно-теоретичної та професійно-практичної підготовки у ЗП(ПТ)О;

в) підготовка педагога професійної школи до атестації.

г) здійснення контролю за трудовою дисципліною педагогічних працівників ЗП(ПТ)О.

6. *Планування відкритого уроку виробничого навчання здійснюється:*

а) заступником директора з НВР;

б) методичною службою ЗП(ПТ)О;

в) планується самим педагогом з подальшим узгодженням із методичною комісією;

г) старшим майстром ЗП(ПТ)О.

7. *Який тип уроку не входить до типології занять з професійно-практичної підготовки:*

а) урок комплексного використання знань, умінь і навичок учнів;

б) урок узагальнення та систематизації знань, умінь і навичок учнів;

в) комбінований урок;

д) урок формування складних умінь учнів.

10. ГЛОСАРІЙ КЛЮЧОВИХ СЛІВ

– ***Відкритий урок*** - спеціально підготовлена форма навчально-організаційної та методичної діяльності педагога в умовах реального навчального процесу. *Відкрите заняття* є демонстрацією досвіду (або його відсутності) педагога з навчально-організаційної та методичної діяльності і має служити ілюстрацією рівня компетентності, яким опанував педагог у своїй професійній діяльності.

- **Інновації в освіті** – процес творення, впровадження та поширення в освітню практику нових ідей, засобів, педагогічних та управлінських технологій, в результаті яких підвищуються рівні досягнень структурних компонентів освіти, відбувається перехід системи навчання до якісно іншого, більш досконалого стану.
- **Інтегральна компетентність** -узагальнений опис кваліфікаційного рівня, який виражає основні компетентнісні характеристики рівня щодо навчання та/або професійної діяльності.
- **Компетентність** – це універсальне поєднання умінь, знань, навичок, способів мислення, ціннісних орієнтирів та ідейних переконань, які дозволяють впевнено й успішно виходити із різноманітних ситуацій життєдіяльності.
- **Компетентнісний підхід в освіті** - зорієнтованість на організацію навчально-пізнавальної діяльності за допомогою моделювання різноманітних ситуацій в різних сферах життєдіяльності особистості. При цьому підході віддається перевага заняттю творчому, основним завдання якого, на відміну від традиційного уроку, - організація творчої продуктивної діяльності здобувачів освіти.
- **Компетентний урок** – це урок особисто-зорієнтований, діяльнісний, творчий.
- **Модульно-компетентнісний підхід** – це комплексний підхід побудови змісту навчання з конкретної професії, зорієнтований на набуття здобувачем професійної освіти необхідних знань, умінь і навичок для продуктивної практичної діяльності
- **Навчальний модуль**– це логічно завершена складова Державного стандарту професійно-технічної освіти (ДСПТО), яка базується на окремій одиниці професійного стандарту, містить навчальний матеріал, необхідний для досягнення професійних і ключових компетентностей та належить до певного рівня кваліфікації.

Засвоєння навчального модуля може підтверджуватися відповідним документом (сертифікат, посвідчення, свідоцтво).

- **Педагогічний аналіз** – це метод наукового дослідження, який полягає в уявно-практичному розчленуванні навчальної діяльності педагога та учнів на складові: отримання і оброблення інформації; виокремлення проблем; розробка пропозицій, рекомендацій, прогнозів.

10. РЕФЛЕКСІЙНА АНКЕТА

1. Які нові знання, уміння, компетенції Ви отримали, поглибили, удосконалили?
2. В якій сфері професійно-педагогічної діяльності Ви зможете їх використовувати?
3. З якими труднощами зіткнулись під час опрацювання матеріалів спецкурсу?

11. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Волович В. Болонський процес і нова парадигма освіти в Україні / В. Волович // Соціологія: теорія, методи, маркетинг, № 4. – 2004. – С.192–198.
2. Грищенко І.М. Освіта та професійна підготовка фахівців у світлі євроінтеграційних процесів. - Актуальні проблеми економіки, №7 (109), 2010.- С. 56-61.
3. Заславська С. І. Сучасний урок виробничого навчання : методичні рекомендації / С.І. Заславська. – Біла Церква : БІНПО УМО, 2016. – 41 с.
4. Ковальчук В., Оршанський Л. Професійна підготовка на засадах компетентнісного підходу. – Молодь і ринок, №11-12, 2016.- С.6-10.
5. Кононец Н.В. Педагогічні інновації вищої школи: ресурсно-орієнтоване навчання. *Педагогічні науки: зб. наук. пр.* Полтава, 2012. Вип. 54.С. 76–80.

6. Методика професійного навчання: методичний посібник / І.Є. Сілаєва, С.С. Шевчук, С.О. Заславська. – Донецьк: ІПО ІПП УМО, 2014. – 292 с.
7. Проблеми та перспективи входження України в європейський інтелектуальний простір: освітні аспекти: зб. наук – експерт. мат/ за ред. Грицяк Н.В. –К. НІСД. – 2009. - С. 5-6.
8. Решітник П.М. Професійна освіта і компетентність / П.М. Решітник, Н.Г. Батечко // Науковий вісник НАУ, № 88, 2005. – С.157 – 162.
9. Сергєєва Л.М. Сучасні тенденції розвитку професійної освіти в контексті європейської інтеграції / Л.М. Сергєєва // Педагогічний альманах. – 2014. – Випуск 21. – С. 85-92.
10. Сілаєва І.Є, Шевчук С.С. Сучасний урок у професійній школі: проектування, організація, аналіз: Методичний посібник /І.Є. Сілаєва, С.С. Шевчук. – Донецьк: ДІПО ІПП. – 2008. – 160 с.
11. Теорія і методика професійної освіти: Навч. посіб. / За ред. З.Н. Курлянд. – К.: Знання, 2012. – 390 с.
12. Шевчук С.С. Діяльність педагога професійної школи у контексті інноватики: Навчально-методичний посібник для самостійної роботи слухачів курсів підвищення кваліфікації /С.С.Шевчук. – Біла Церква: БІНПО ДВНЗ «УМО» НАПНУ. - 2017.- 106 с.
13. Шевчук С.С. Інноваційний урок у професійній школі: навч.-метод. посіб. / С.С. Шевчук. – Біла Церква : БІНПО УМО НАПНУ, 2015. – 110 с.
14. Шевчук С.С. Інноваційні підходи до навчання професії: методичний посібник. – Донецьк: ІПО ІПП УМО, 2009. – 117 с.
15. Шевчук С.С. Реалізація сучасних освітніх практик у професійну підготовку фахівців сфери обслуговування: Навчально-методичний. /С.С.Шевчук. – Біла Церква: БІНПО ДВНЗ «УМО» НАПНУ. - 2018.- 139с.

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ «УНІВЕРСИТЕТ
МЕНЕДЖМЕНТУ ОСВІТИ»
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ ІНСТИТУТ НЕПЕРЕРВНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ
ОСВІТИ
Кафедра методики професійної освіти та соціально-гуманітарних
дисциплін**

**РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
спецкурсу
«НОВІТНІ ВИРОБНИЧІ ТЕХНОЛОГІЇ В ГАЛУЗІ»
для підвищення кваліфікації педагогічних працівників
закладів професійної (професійно-технічної) освіти**

Біла Церква – 2021

Преамбула

Мета спецкурсу: формування знань та умінь щодо впровадження у професійно-теоретичну підготовку інформації про новітні технології виробництва (сфери послуг).

Завдання:

- ознайомлення із сутністю науково-технічного прогресу;
- ознайомлення із сучасними тенденціями розвитку виробництва та сфери послуг;
- ознайомлення з новітніми технологіями та науково-технічними розробками в галузі;
- формування умінь щодо конструювання змісту навчання із застосуванням інформації про прогресивні технології в галузі.

Об'єкт вивчення: інформація про новітні технології виробництва (сфери послуг).

Предмет: методика використання інформації про новітні технології виробництва (сфери послуг) у професійно-теоретичній підготовці.

Очікувані результати.

Слухач повинен знати:

- сучасні тенденції розвитку виробництва та сфери послуг;
- сучасний стан розвитку технологій в галузі та перспективні напрямки розвитку галузі;
- новітні технологічні процеси, сучасне обладнання, нові матеріали, що використовуються на провідних підприємствах галузі;
- шляхи впровадження в освітній процес інформації про новітні технології виробництва (сфери послуг).

Слухач повинен уміти:

- використовувати інформаційно-комунікаційні технології для пошуку інформації про новітні технології виробництва (сфери послуг) та науково-технічні розробки в галузі;

– проводити навчальні заняття та заходи з позаурочної роботи професійної спрямованості, використовуючи інформацію про сучасні технології виробництва (сфери послуг);

– організовувати індивідуальну роботу здобувачів освіти спрямовану на пошук інформації про нові технології виробництва (сфери послуг) та застосовувати її при виконанні навчальних завдань.

Слухач повинен усвідомлювати:

– роль інформації про новітні технології виробництва для забезпечення випереджувального характеру змісту професійної освіти

Бюджет навчального часу: 6 годин.

Види навчальних занять: семінарське заняття (2 год.), тематична дискусія (2 год.), самостійна робота (2 год.).

2. Тематичний план спецкурсу «Новітні виробничі технології в галузі».

№ п/п	Тема	Вид заняття	Години	ПІБ викладача
1	Тема 1. Сучасний технологічний рівень галузі та перспективні напрямки її розвитку	Семінарське заняття	2	
2	Тема 2. Методика впровадження сучасних технологій виробництва у професійну підготовку фахівців	Самостійна робота	2	
3	Тема 3. Сучасні моделі професійної підготовки здобувачів освіти на підставі соціального партнерства	Тематична дискусія	2	

3. Зміст спецкурсу за темами

Тема 1. Сучасний технологічний рівень галузі та перспективні напрямки її розвитку

Характеристика сучасних тенденцій розвитку виробництва та сфери послуг. Аналіз сучасного стану рівня технологій в галузі та відповідність його вимогам науково-технічного прогресу.

Інформація про науково-технічні розробки в галузі.

Досвід закордонних фахівців. Розгляд перспектив розвитку галузі.

Тема 4. Методика впровадження сучасних технологій виробництва у професійну підготовку фахівців

Трансформація науково-технічної інформації в навчальну інформацію. Шляхи впровадження в навчально-виробничий процес інформації про новітні технології виробництва (сфери послуг).

Використання інформаційно-комунікаційних технологій при вивченні новітніх виробничих технологій та стану науково-технічного прогресу в галузі.

Методика використання інформації про новітні виробничі технології на заняттях з предметів професійно-теоретичної підготовки та у позаурочній роботі.

Тема 5. Сучасні моделі професійної підготовки здобувачів освіти на підставі соціального партнерства.

Сучасний досвід соціального партнерства між провідними підприємствами та професійними навчальними закладами України. Підвищення відповідальності роботодавців за якість підготовки робітничих кадрів.

Дуальна система підготовки кваліфікованих робітників: організаційно-методичні засади, особливості організації професійно-теоретичної підготовки.

Вимоги роботодавців до кваліфікованого робітника, який працює зі застосуванням сучасних виробничих технологій.

Впровадження інноваційних виробничих технологій у навчально-виробничий процес створення регіональних навчально-практичних центрів та навчально-виробничих дільниць

Особливості організації професійно-теоретичної підготовки учнів на базі навчальних центрів провідних фірм та підприємств.

4. План семінарського заняття

Тема 1. Сучасний технологічний рівень галузі та перспективні напрямки її розвитку

Рекомендовані теми доповідей:

1. Сучасний стан рівня технологій в галузі та сфері послуг.
2. Аналіз сучасного стану рівня технологій у галузі та відповідність його вимогам науково-технічного прогресу.
3. Аналіз діяльності провідних фірм та підприємств галузі щодо використання новітніх технологій.
4. Використання можливостей мережі Інтернет для здійснюється підготовки кваліфікованих робітників за сучасними вимогами науково-технічного прогресу у закладах професійної (професійно-технічної) освіти.
5. Сучасні тенденції розвитку виробництва (сфери послуг) та перспективи розвитку галузі за напрямом підготовки фахівців у Вашому навчальному закладі

5. План тематичної дискусії

Тема 3. Сучасні моделі професійної підготовки здобувачів освіти на підставі соціального партнерства.

Рекомендовані питання для обговорення:

1. Моделі соціального партнерства.

2. Переваги та недоліки положення «Про впровадження елементів дуальної форми навчання у професійну підготовку кваліфікованих робітників» (Наказ МОН України № 916 від 23.06.2017р.).

3. Досвід професійних навчальних закладів, які здійснюють співпрацю з провідними підприємствами за сучасними моделями (навчально-тренувальні центри, дуальна система підготовки, організація практики на базі сучасних підприємств тощо).

4. Форми співпраці с роботодавцями які будуть сприяти формуванню професійно-важливих якостей майбутнього фахівця та створювати умови для мобільного реагування на зміни виробничих технологій у процесі професійного навчання.

5. Особистий досвід по даній проблемі для обміну думками.

6. Самостійна робота слухачів

Тема 2. Методика впровадження сучасних технологій виробництва у професійну підготовку фахівців

Завдання до самостійної роботи:

1. Презентуйте методичну розробку із використанням інформації про новітні технології в галузі, яку Ви плануєте впровадити у професійно-теоретичну підготовку.

2. Пропонується представити (на вибір) методичну розробку:

- фрагменту практичного заняття;
- заняття гуртка технічної творчості;
- завдань для індивідуальної роботи здобувачів освіти (інформаційні повідомлення, реферати, мультимедійні презентації тощо)
- навчального проекту;
- веб-квесту;
- позаурочного заходу професійної спрямованості під час проведення декади методичної комісії.

Наведений список носить характер рекомендації. Слухач може запропонувати особистий досвід з використання інформації про новітні технології виробництва (сфери послуг) у професійно-теоретичній підготовці у закладі освіти.

7. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

Питання для самоконтролю до теми 1.

1. Назвіть загальні та пріоритетні напрями науково-технічного прогресу.
2. Які заходи впливу держави в області інновацій Ви можете назвати?
3. Що слугує фундаментальною базою технічного розвитку будь-якої галузі?
4. Які процеси відображає технічний розвиток ?
5. Як повинна здійснюватися оцінка технічного рівня підприємства тієї чи іншої галузі виробництва (сфери послуг)?
6. Яким чином мають визначитися цілі та пріоритети технічного розвитку галузі?
7. Які можна передбачити наслідки інтеграції багатьох галузей науки, самої науки з виробництвом?
8. Дайте характеристику сучасного стану рівня технологій в галузі.
9. Яким чином держава визначає пріоритети науково-інноваційного розвитку та здійснює формування проривних наукових проєктів?

Питання для самоконтролю до теми 2.

1. Чи зумовлюють появу нових професій та видів робіт впровадження нових виробничих технологій і обладнання у навчально-виробничий процес закладів професійної освіти?
2. Чи є необхідність врахування сучасних соціально-економічних реалій ринку праці та трансформування їх у конкретні освітні програми професійної підготовки Вашого навчального закладу?

3. На Вашу думку, чи дозволить залучити додаткові ресурси для розвитку системи професійної освіти налагодження конструктивного, взаємовигідного партнерства між навчальними закладами та роботодавцями?

4. Чи маєте Ви, особистий досвід оволодіння інноваційними технологіями виробництва та упровадження їх у навчальний процес?

5. Яким чином здійснюєте використання інформації про новітні виробничі технології на заняттях з предметів професійно-теоретичної підготовки та у позаурочній роботі?

6. На якому рівні відбувається впровадження інноваційних виробничих технологій в навчально-виробничий процес Вашого навчального закладу?

Питання для самоконтролю до теми 3.

1. Назвіть основні завдання навчального закладу у співпраці з роботодавцями регіону

2. Чи вдається вчасно реагувати на пропозиції роботодавців щодо професійно-практичної підготовки майбутніх кваліфікованих робітників?

3. Означте принципи соціального партнерства між роботодавцями і навчальним закладом.

4. На скільки є узгоджені інтереси роботодавців і закладів професійної освіти в забезпеченні ринку праці такими робочими кадрами і фахівцями, які здатні здійснити реальну модернізацію економіки регіону?

5. Як, на Вашу думку, вплине впровадження елементів дуальної системи навчання на якість підготовки робітничих кадрів?

8. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Володін П. В. Науково-технічний прогрес як об'єкт соціально-філософський дискурсу / П. Володін // Гуманітарний вісник ЗДІА. – 2013. - № 52. – С. 115-124.

2. Державне регулювання економіки [текст]: навч. посібник / С.М. Чистов, А.Є. Никифоров, Т. Ф. Куценко, Ю.Г. Тормоса. – Вид. 3-тє, без змін. – К.: КНЕУ, 2006. – С. 166-209.
3. Дичковська О.В. Системи технологій промисловості: навч. посібник / О.В. Дичковська. – 3-тє вид., перероб. і доп. – К.: Знання, 2007. – С. 21-27.
4. Дідківська Л.І. Державне регулювання економіки: навч. посібник. – 5-те вид. – К.: Знання, 2006. – С. 137-150.
5. Економіка підприємства: навч. посібник / За ред. П.С. Харіна. – Т.: Економічна думка, 2002. – С. 153-209.
6. Манів З.О. Економіка підприємства: навч. посібник: рек. МОНу / З.О. Манів, І.М. Луцький, С.З. Манів. – Львів: Магнолія, 2011. – С. 52-62.
7. Науково-технічна революція і соціально-економічний прогрес. [Електронний ресурс] – Режим доступу :<http://pidruchniki.com/ekoNomika>
8. Науково-технічний потенціал України. [Електронний ресурс] – Режим доступу :<http://studentbooks.com.ua/content/view/910/76/1/4/>
9. Науково-технічний прогрес як фактор сталого розвитку продуктивних сил. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://pidruchniki.com/1077090138863/rps>
10. Науково-технічний прогрес, виробничий та науковий потенціал. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://library.if.ua/book/69/5073.html>
11. Поліщук Н.В. Науково-технічний прогрес і його духовно-моральне ставлення молоді: монографія / Н.В. Поліщук. – Рівне : О. Зень, 2012. – 320 с.
12. Про впровадження елементів дуальної форми навчання у професійну підготовку кваліфікованих робітників: Наказ МОН № 916 від 23.06.2017 року. Режим доступу: <https://osvita.ua/legislation/proftech/56443/>
13. Світові досягнення та новітні технології [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://odz.gov.ua/lean_pro/progress/
14. Ситник В.П. Нові напрями розвитку науково-технічного прогресу / В.П. Ситник // Вісник аграрної науки. – 2001.- № 12. С. 5-8.

Додаткова:

Література за галузями виробництва

Енергетика та електротехніка:

1. Воробьев В.А. Эксплуатация и ремонт электрооборудования и средств автоматизации: – М.: Колос, 2004. – 336с.

2. Герман-Галкин С.Г., Кардонов Г.А. Электрические машины: Лабораторные работы на ПК. – СПб.: Корона принт, 2003. – 256с.

3. Сибикин Ю.Д. Техническое обслуживание, ремонт электрооборудования и сетей промышленных предприятий: Учебник / Ю.Д.Сибикин, М.Ю.Сибикин. – М.: Академия, 2004. – 432с.

Машинобудування:

1. Атаманюк В.В. Технологія конструкційних матеріалів: Навч. посібник. / В.В. Атаманюк. – К.: Кондор, 2006. – 528с.

2. Бичківський Р.В. Столярчук П.Г., Гапула П.Р. Метрологія, стандартизація, управління якістю і сертифікація: Підручник. – 2-ге вид., випр. І доп. – Львів: Вид-во Нац. Ун-ту “Львівська політехніка”, 2004. – 560с.

3. Левин В.И. Информационные технологии в машиностроении: Учебник. – В.И. Левин. – М.: Изд. Центр «Академия», 2006. – 240 с.

4. Харченко А.О. Станки с ЧПУ и оборудование гибких производственных систем: Учебное пособие. – К.: Професионал, 2004. – 304с.

Металургія, матеріалознавство та зварювання:

1. Банов М.Д. Технология и оборудование контактной сварки: учебник. / М.Д. Банов. – 2-е изд., испр. – М.: Изд. Центр «Академия», 2006. – 224с.

2. Основи металургійного виробництва металів і сплавів: Підручник. – Д.Ф. Чернеги, Готовянського. – К.: Вища школа, 2006. – 503с.

3. Римский С.Т. Руководство по технологии механизированной сварки в защитных газах/ С.Т. Римский. – К.: Экотехнология, 2006. – 60с.

Сільське господарство:

1. Гудзь В.П. Адаптивні системи землеробства: Навч. Посібник/ В.П. Гудзь, І.Д. Примаєв, М.Ф. Рибак та ін. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 336с.

2. Компьютеризация сельскохозяйственного производства: Учебник /В.Т.Сергованцев, Е.А.Воронин, Т.И.Воловник и др. – М.: Колос С, 2003. – 272с.

3. Марченко В.В. Механізація технологічних процесів у рослинництві: навчальний посібник/В.В. Марченко. – К.: Кондор, 2007. – 334с.

Транспорт:

1. Гутаревич Ю.Ф. Екологія та автомобільний транспорт: Навч. Посібник/ Ю.Ф. Гутаревич, Д.О.Корпач, Л.П. Мержиєвська. – К.: Арістей, 2006. – 292с.

2. Ерохов В.И. Легковые газобаллонные автомобили: Устройство, переоборудование, эксплуатация, ремонт. – М.: Академкнига, 2003. – 238с.

3. Устройство и ремонт тепловозов: Учебник для нач. проф. Образования /Л.А. Собенин, В.И. Бахолдин, О.В.Зинченко, А.А.Воробьев. – М.: Академия, 2004. – 416с.

Будівництво та архітектура:

1. Заславська С.І. Деревообробник (інтегрований курс модульного навчання): підручник: у 4-х ч. / Заславська С.І., Ситніков О.П., Зінченко А.М., Яценко Л.В.; за ред. Заславської С.І. – Донецьк, 2012. - Гриф МОН, М та СУ № 1/11-11562 від 13.07.12 р.

2. Заславська С.І. Облицювальні роботи (інтегрований курс модульного навчання): Підручник для проф.-техн. навч. закладів: Ч.1-3 / С.І. Заславська, Н.Г. Ничкало, Л.В. Яценко, Н.М. Шумейко // За ред. Заславської С.І. – Донецьк: Видавничий відділ ІПО ІПП УМО, 2011.-1200 с.

3. Заславська С.І. Монтаж каркасно-обшивних конструкцій (інтегрований курс модульного навчання): Підручник у 3-х частинах / С.І. Заславська,

О.П. Ситніков, Т.Є. Остапченко, Л.В. Яценко // за ред. С.І. Заславської. – Донецьк, 2010. – 448 с.

4. Нікуліна А.С. Штукатурні роботи (інтегрований курс модульного навчання): Підручн. для проф.-тех. навч. закладів: В 2-х ч. / А.С. Нікуліна, С.І. Заславська, Н.Г. Ничкало та ін. // За ред. А.С. Нікуліної. – К.: Вікторія, 2004. – 384 с.

5. Нікуліна А.С. Малярні роботи (інтегрований курс модульного навчання): Підручн. для проф.–техн. навч. закладів: У 3-х ч. / А.С. Нікуліна, С.І. Заславська, Н.Г. Ничкало та ін. – К.: Вікторія, 2007. – 288 с.

6. Нікуліна А.С. Кам'яні роботи (інтегрований курс модульного навчання): Підручн. для проф.–техн. навч. закладів: У 3-х ч. / А.С. Нікуліна, С.І. Заславська, Г.П. Матвеев та ін. // Під ред. А.С. Нікуліної. – К.: Вікторія, 2000. – 384 с.

7. Ивлев А.А., Кальгин А.А. Реставрационные строительные работы: Учебник. – 2-е изд., стер. – М.: Академия, 2004. – 272с.

8. Рунге В.Ф. Эргономика и оборудование интерьера: Учебное пособие / В.Ф. Рунге – М.: Архитектура-С, 2004. – 160с.

9. Спектор Э.М. Рулонные кровельные и гидроизоляционные материалы на основе эластомеров: Учеб. пособие / Э.М. Спектор – М.: Изд-во АСВ, 2003. – 128с.

10. Степанов Б.А. Технология плотничных, столярных, стекольных и паркетных работ: Учебник/ Б.А. Степанов. – 2-е изд., стер. – М.: Изд. Центр «Академия», 2006. – 336с.

Радіотехніка, електроніка, електромеханіка та прилади:

1. Кузин А.В. Жаворонков М.А. Микропроцессорная техника: Учеб. Для сред. Проф. Образования. – М.: Изд. Центр «Академия», 2004. – 304с.

2. Фриск В.В. Основы теории цепей. Использование пакета MicrowaveOffice для моделирования электрических цепей на персональном компьютере: Учеб. Пособие. – М. : СОЛОН-Пресс, 2004. – 160с

3. Шахнович И. Современные технологии беспроводной связи. – М.: Техносфера. – 2004. – 166с.

Хімічна технологія:

1. Шубін О.О. Хімічна промисловість України: генезис, перспективи, стратегія: Монографія. – К.: Наукова думка, 2003. – 514с.

Автоматизація та комп'ютерно-інтегровані технології:

1. Долженков В.А. MicrosoftExcel 2003. – В.А. Долженков. – БХВ-Петербург, 2006. – 1024с.

2. Зозуля Ю. WindowsXP. – Ю. Зозуля. – СПб.: Питер, 2007. – 336с.

3. Касперски К. Компьютерные вирусы изнутри и снаружи. – К. Касперски. – СПб.: Питер, 2006. – 527с.

4. Кузин А.В., Жаворонков М.А. Микропроцессорная техника: Учебник для сред. Проф. Образования. – М.: Академия, 2004. – 304с.

5. Таненбаум Э. Компьютерные сети/ Э. Таненбаум. – СПб.: Питер, 2006, 992с.

Легка промисловість:

1. Медведева Т.В. Художественное конструирование одежды: Учебное пособие. – М.: ФОРУМ: ИНФРА-М, 2003. – 480с.

2. Савостицкий Н.А., Амирова Э.К. Материаловедение швейного производства: Учебное пособие. – 3-е изд., стер. – М.: Академия, 2004. – 240с.

3. Солнцева А.В. 100. Современные модели женских платьев: Советы опытного дизайнера. – Донецк: ООО ПКФ «БАО», 2005. – 448с.

Харчова промисловість:

1. Родина Т.Г. Сенсорный анализ продовольственных товаров: Учебник. – М.: «Академия», 2004. – 208с.

2. Харченко Н.Э. Технология приготовления пищи: Учеб. Пособие /Н.Э.Харченко, Л.Г.Чеснокова. – М.: Академия, 2004. – 288с. – (Профессиональное образование)

3. Шестакова Т.И. Кондитер-профессионал: Учебное пособие. – М.: Дашков и К, 2004. – 400с.

Економіка, комерція та управління:

1. Ломакін А.Л. Управленческие решения: Учеб. Пособие. – М.: Форум ИНФРА-М. 2005.- 192с.

2. Сологуб О.П. Делопроизводство: составление, редактирование и обработка документов: Учеб. Пособие / О.П.Сологуб.-2-е изд., стер. - М.: Изд-во»Омега-Л, 2007. - 200с.

3. Шеламова Г.М. Этикет делового общения: Учеб. Пособие / Г.М. Шеламова. - 2-е изд., стереотип. - М.: АКАДЕМИЯ, 2006. - 192с.

Лісове та садово-паркове господарство:

1. Винокуров В.Н. и др. Машины и механизмы лесного хозяйства и садово-паркового строительства: Учебник для вузов/ В.Н. Винокуров, Г.В. Силаев, А.А. Золотаревский; Под ред. В.Н. Винокурова. – М.: Академия, 2004. – 400с.

2. Зинин В.Ф. Технология и механизация лесохозяйственных работ: Учебник /В.Ф.Зинин, В.И.Казаков, О.Г.Климов; Под ред. В.Г.Шаталова. – М.: Академия, 2004. – 320с.

Екологія та безпека життєдіяльності:

1. Безпека життєдіяльності: Навч. посібник/За ред. В.Г.Цапка. – К.: Знання, 2006. – 397с.

2. Раздорожный А.А. Охрана труда и производственная безопасность: Учебно-методическое пособие/ А.А. Раздорожный. – М.: Изд-во «Экзамен», 2005. – 512с.

3. Ярошевська В.М., Чабан В.Й. Охорона праці в галузі: Навч. посібник для вищих навч. закладів. – К.: Професіонал, 2004. – 288с.

Сфера послуг:

1. Богушева В.И. Организация обслуживания посетителей ресторанов и баров: учебное пособие М.: ОАО Московские учебники; Р. н/д.: Феникс, 2006 – 318с.

2. Кулешкова О.Н. Технология и оборудование парикмахерских работ: Учебник для нач. проф. Образования: Учебное пособие для сред. Проф. Образования. – 2-е изд., стер. – М.: Академия, 2004. – 144с.

3. Профессиональная сервировка. Модные тенденции /И.В.Сербин. – М.: Ресторанные ведомости, 2004. – 120с.

Гірництво:

1. Каледина Н.О. Компьютерное моделирование задач противоаварийной защиты шахт: Учеб. Пособие. – 2004. – 45с.

2. Малышев Ю.Н. Новые технологические и технические решения подземной угледобычи. – 2004. – 72с.

3. Михеев О.В. Разработка и применение автоматизированных средств при планировании и сопровождении горных работ. – 2002. – 28с.

4. Яремінчук Р.С. Основи гірничого виробництва: видобування нафти, газу та ідрних корисних копалин: Підручник. – К.: Кондор., 2006. – 376с.

ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ

Енергетика та електротехніка:

1. Атомна енергетика в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://atom.org.ua/>.

2. Електротехніка On-line [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.electro-tex.ho.ua/>.

3. Копилов М. Світові ноу-хау в енергетиці [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://aw-therm.com.ua/svitovi-No-u-hau-v-energetici>

4. Кращі книги Інтернету. Електротехніка й зв'язок [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.knigka.org.ua/category/electro/>.

5. Науково-практичний журнал “Електротехніка та електромеханіка” [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://archive.nbu.gov.ua/portal/Natural/eie/index.html>.

6. Національний екологічний центр України. Енергетика [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://nesu.org.ua/energy/>.

7. Національний університет “Львівська політехніка”. Інститут енергетики та систем керування [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://old.lp.edu.ua/index.php?id=320>.

8. Сайт В
помощь мастерам производственного обучения электротехнических профессий [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://iptu-electro.jimdo.com/>.

Машинобудування

1. Важке машинобудування [Електронний ресурс] // Навчальні матеріали онлайн. – Режим доступу: http://pidruchniki.com/1403051738602/rps/vazhke_mashinobuduvannya

2. Донбасская государственная машиностроительная академия – Официальный сайт [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.dgma.donetsk.ua/>.

3. Євросоюз про нові перспективи розвитку машинобудування [Електронний ресурс] // Світ. – Режим доступу: http://www1.nas.gov.ua/svit/Article/Pages/14_3-4_3.aspx.

4. Машинобудування України очима молодих: прогресивні ідеї – наука – виробництво. [Електронний ресурс] // Конференція в ЖДТУ. – Режим доступу: <http://pedpresa.ua/142332-mashynobuduvannya-ukrayiny-ochyma-molodyh-progresyvni-ideyi-nauka-vyrobnytstvo-konferentsiya-v-zhdtu.html>

5. Міжнародний науково-практичний Інтернет-семінар [«Інноваційні технології при підготовці фахівців автотранспортної галузі»](#) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://methodica.inf.ua/index.htm>

6. Південний машинобудівний завод [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.yuzhmash.com/>.

Металургія, матеріалознавство та зварювання

1. Все для сварки пластмасс [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://svarka.com.ua/>.

2. Донецький національний технічний університет. Фізико-металургійний факультет [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://fm-f.donntu.edu.ua/faculty/index_uk.html.

3. ЗАО “Киевский Экспериментальный Механический Завод «СВАРКА» <http://www.svarka.kiev.ua/index1.php>.

4. Инверторные источники свар очного тока [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://svarka.kharkov.ua/>.

5. Институт электросварки им. Е. О. Патона НАН Украины [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.paton.kiev.ua/>.

6. Информационный сайт “О сварке” [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.osvarke.com/>.

7. Калуський політехнічний коледж. Матеріалознавство [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://kalush-college.ucoz.ru/news/materialoznavstvo/2010-01-20-13>.

8. Міжнародний науково-практичний Інтернет-семінар [«Інноваційні технології при підготовці кваліфікованих робітників зварювального виробництва»](http://methodica.inf.ua/index.htm) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://methodica.inf.ua/index.htm>

9. Петровська Н. Новітні технології зварювання – крок у майбутнє! [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://nung.edu.ua/news/>.

10. Технічна бібліотека зварника. Режим доступу: <http://svarka-lib.com/>.

11. ТОВ “ТПК Югмет” [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://tpk-ugmet-ua.at.ua/>.

Сільське господарство

1. "Стрип-тілл": шляхом проб і помилок [Електронний ресурс] // Український журнал з питань агробізнесу "Пропозиція". – 2015. – № 2. – Режим доступу: <http://www.propozitsiya.com/?page=146&itemid=4105>
2. Агробізнес України – 2014 [Електронний ресурс] // Інфографічний довідник: [сайт]. – Режим доступу: <http://agrex.gov.ua/wp-content/uploads/Infografika-silskogo-gospodarstva-Ukrayini-vid-BakerTilly-ta-Latifundist.pdf>.
3. Аграрний сектор України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://agroua.net/>.
4. Агропрайм Холдинг [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://agroprime.com.ua/>.
5. Агротех Консалт – обладнання для ефективного животноводства [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.agrotex.com.ua/>.
6. Біоенергетика, сучасні технології та обладнання для видобування енергії з біологічних енергоносіїв на прикладі Баварії [Електронний ресурс] // Торгово-промислова палата. – 2017. – Режим доступу: <https://ucci.org.ua/events/workshop/bioenergetika-suchasni-tekhNologiyi-ta-obladnannia-dlia-vidobuvannia-energiyi-z-biologichnikh-energoNesiyiv-na-prikladi-bavariyi>
7. Інноваційні технології в тваринництві [Електронний ресурс] // Журнал "Тваринництво України". – 2014. – № 6. – Режим доступу: <http://minagro.gov.ua/system/files/Стаття%20щодо%20інновацій%20в%20тваринництві.pdf>.
8. Наукова бібліотека "PuLib.if.ua". Рослинництво: підручник [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://pulib.if.ua/book/180>.
9. Посівна із супутника: як новітні технології захоплюють аграрний сектор [Електронний ресурс] // Україна молода "Економіка". – 2017. – Вип. №073. – Режим доступу: <http://www.umoloda.kiev.ua/number/3174/159/112651/>

10. Про Загальнодержавну програму селекції у тваринництві на період до 2010 року : Закон України від 29.06.2010 р. № 2374-17 // Відомості Верховної Ради. – 2010. – № 37. – С. 494.

11. Свиноводство для всех [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://svinovodstvo.blogspot.ru/>.

12. Система нульового обробітку землі [Електронний ресурс] // Вікіпедія: [сайт]. – Режим доступу: <http://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A1%D0%B8%BC%D0%BB%D1%96>.

13. Тваринництво – українські традиції [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://traditions.org.ua/remesla/tvarynnytstvo>.

14. Український науково-дослідний інститут продуктивності агропромислового комплексу [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.uapp.kiev.ua/>.

Будівництво та архітектура

1. Ceresit [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ceresit.ua/>.

2. Строительный портал Инфобуд [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://ibud.ua/>.

3. Сухие строительные системы [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.ukrgips.com.ua/>.

4. Термодом – новая строительная технология, несъемная опалубка, залитая бетоном [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://termodom.dn.ua/>.

Радіотехніка, електроніка, електромеханіка та прилади

1. Global Provider of Innovative Graphics, Process or sand Media Solutions – AMD [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.amd.com/>.

2. Електроніка та радіотехніка – Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/№de/350>.

3. Процессоры Intel для Ultrabook™, ноутбуков, ПК и серверов [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.intel.com/>.

4. Сайт журнала "Метрологія та прилади" [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://metpriladi.com/>.

5. Світ електроніки: компоненти, технології, рішення [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://eworld.org.ua/>.

6. Світ електронних схем [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ua.nauchebe.net/>.

7. Электромеханика и космонавтика [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://www.plam.ru/transportavi/yelektromehhanika_v_kosmose/p2.php.

Харчові технології, технології сфери послуг

1. Міжнародний науково-практичний Інтернет-семінар [«Інноваційні технології при підготовці фахівців ресторанного господарства»](#) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://methodica.inf.ua/index.htm>

2. Перукарство стародавньої Греції як високе мистецтво [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://osvita.ua/vnz/reports/culture/11007/>.

3. Смакота [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://smakota.org.ua/>.

4. Традиційна українська кухня [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://vsadu.kiev.ua/pro-ukrajinsku-kuxnyu/pro-kulinariyu/>.

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ «УНІВЕРСИТЕТ
МЕНЕДЖМЕНТУ ОСВІТИ»
БЛОЦЕРКІВСЬКИЙ ІНСТИТУТ НЕПЕРЕРВНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ
ОСВІТИ
Кафедра методики професійної освіти та соціально-гуманітарних
дисциплін**

**РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
спецкурсу
«МЕТОДИКА ПІДГОТОВКИ І ПРОВЕДЕННЯ
ІНТЕГРОВАНИХ ТЕОРЕТИЧНИХ І ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ»
для підвищення кваліфікації педагогічних працівників
закладів професійної (професійно-технічної) освіти**

Біла Церква – 2021

Преамбула

Мета спецкурсу: оновлення та удосконалення знань слухачів щодо інтеграційних процесів у професійній освіті та комплексу організаційно-методичних умінь слухачів з планування та організації інтегрованого навчально-виробничого процесу у ЗП(ПТ)О.

Завдання:

- розвиток готовності педагогів до впровадження інтеграційних принципів у навчальний процес ЗП(ПТ)О;
- розвиток і удосконалення знань та умінь педагогічних працівників з питань планування, організації та проведення інтегрованих занять у закладах професійної (професійно-технічної) освіти;
- удосконалення та систематизація умінь слухачів з методики відбору змісту, вибору форм і методів для проведення інтегрованих уроків;
- удосконалення та систематизація знань і умінь викладачів з використання міжпредметних та внутрішньопредметних зв'язків на уроках теоретичного навчання;
- аналіз та систематизація педагогічного досвіду з організації і проведення інтегрованих (бінарних) занять;
- формування навичок виокремлення методичних знахідок, їх адаптації до власної педагогічної практики викладачів ЗП(ПТ)О у процесі планування та проведення інтегрованих занять.

Об'єкт вивчення: чинники підвищення ефективності інтегрованих занять.

Предмет: проектування, планування та проведення занять з використання міжпредметних та внутрішньо предметних зв'язків.

Очікувані результати.

Слухач повинен знати:

- сутність інтеграції у професійній освіті;

- методику розробки та запровадження інтегрованих програм у навчальний процес;
- принципи класифікації інтегрованих занять, види інтеграції;
- методику формування ключових компетентності здобувачів освіти;
- сутність багатодисциплінарної, міждисциплінарної та трансдисциплінарної інтеграції;
- види інтеграції: міжпредметна, транспредметна, мультипредметна, внутрішньо предметна;
- методику розробки плануючої документації, зокрема планів інтегрованих (бінарних) уроків;
- алгоритм підготовки викладача до інтегрованого заняття;
- критерії оцінювання ефективності інтегрованих занять.

Слухач повинен уміти:

- реалізувати дидактичні принципи навчання у професійну підготовку майбутніх фахівців;
- розробляти інтегровані програми навчального процесу;
- проектувати змістовий та процесуальний компоненти інтегрованого уроку;
- планувати уроки теоретичного навчання за різними видами інтеграції;
- аналізувати результативність та ефективність інтегрованих уроків теоретичного навчання з урахуванням рівня сформованості ключових професійних компетентностей здобувачів освіти;
- створювати методичну розробку інтегрованого уроку.

Слухач повинен усвідомлювати:

- необхідність планування інтегрованих занять у закладах професійної (професійно-технічної) освіти з урахуванням компетентнісного підходу.
- актуальність пошуку інноваційних організаційних форм та методів навчання професії.

Бюджет навчального часу: 6 годин.

Види навчальних занять: семінарське заняття (2 год.), тематична дискусія (2 год.), самостійна робота (2 год.).

Тематичний план спецкурсу «Методика підготовки і проведення інтегрованих теоретичних і практичних занять»

№ п/п	Тема	Вид заняття	Години	ПІБ викладача
1	Тема 1. Інтеграція в освіті: сутність, мета і види інтеграції	Самостійна робота	2	
2	Тема 2. Методика формування змісту інтегрованих дисциплін	Семінарське заняття	2	
3	Тема 3. Інтегрований урок у професійній школі: мета, етапи і методика проведення	Тематична дискусія	2	

Зміст спецкурсу за темами

Тема 1. Інтеграція в освіті: сутність, мета і види інтеграції

Інтегрований підхід як сучасна форма організації навчального процесу у професійній школі. Інтеграція в освіті – тематичний і діяльнісний підходи. Формування ключових професійних компетентностей здобувачів освіти шляхом використання інтеграції в освіті. Сутність багатодисциплінарної, міждисциплінарної та трансдисциплінарної інтеграції. Види інтеграції: міжпредметна, транспредметна, мультипредметна, внутрішньо предметна.

Міжпредметні зв'язки як засіб реалізації інтегрованого навчання. Типи і види міжпредметних зв'язків. Способи і форми реалізації міжпредметних зв'язків у навчальному процесі.

Реалізація освітньої інтеграції у професійну підготовку кваліфікованих робітників інтегрованих професій.

Тема 2.Методика формування змісту інтегрованих дисциплін

Дидактичні принципи формування змісту інтегрованої дисципліни: системність, модульність, логічність, фундаментальність, науковість, доцільність, гуманізація. Методика проектування змістового та процесуального компонентів інтегрованих занять.

Методика розробки інтегрованої програми на основі модульної технології навчання професії.

Теоретичні основи розробки дидактичних модулів, модульних одиниць, модульних елементів інтегрованих дисциплін.

Критерії відбору змісту інтегрованих дисциплін: значимість тем навчальних дисциплін, що інтегруються, для освоєння професії; цілісність відображення теоретичного, інструктивної та практичного матеріалу; науковість і практичність інтегрованого змісту; відповідність наявному дидактичному та матеріально-технічному забезпеченню навчальної дисципліни.

Тема.3. Інтегрований урок у професійній школі: мета, етапи і методика проведення

Сутність, мета і завдання інтегрованого уроку у закладах професійної (професійно-технічної) освіти. Бінарний урок як різновид інтегрованого заняття.

Методика встановлення міжпредметних зв'язків навчальних дисциплін та тем робочої програми виробничого навчання за визначеною темою інтегрованого уроку.

Методика проведення теоретичних і практичних занять різних типів і видів.

Реалізація інноваційних форм і методів на інтегрованому занятті, критерії їх вибору.

Методика розробки системи різнорівневих інтегрованих завдань та критеріїв оцінювання їх виконання. Інтегровані тестові завдання.

Методика підготовки педагога до організації та проведення інтегрованого уроку у ЗП(ПТ)О.

План семінарського заняття

Тема 2.Методика формування змісту інтегрованих дисциплін

Рекомендовані теми доповідей:

1. Дидактичні принципи формування змісту інтегрованої дисципліни: системність, модульність, логічність, фундаментальність, науковість, доцільність, гуманізація.

2. Методика проектування змістового та процесуального компонентів інтегрованих занять.

3. Методика розробки інтегрованої програми на основі модульної технології навчання професії.

4. Теоретичні основи розробки дидактичних модулів, модульних одиниць, модульних елементів інтегрованих дисциплін.

5. Критерії відбору змісту інтегрованих дисциплін: значимість тем навчальних дисциплін, що інтегруються, для освоєння професії; цілісність відображення теоретичного, інструктивної та практичного матеріалу; науковість і практичність інтегрованого змісту; відповідність наявному дидактичному та матеріально-технічному забезпеченню навчальної дисципліни.

План тематичної дискусії

Тема.3. Інтегрований урок у професійній школі: мета, етапи і методика проведення

Рекомендовані теми для обговорення:

1. Сутність, мета і завдання інтегрованого уроку у закладах професійної (професійно-технічної) освіти.

2. Бінарний урок як різновид інтегрованого заняття.

3. Методика встановлення міжпредметних зв'язків навчальних дисциплін та тем робочої програми виробничого навчання за визначеною темою інтегрованого уроку.

4. Методика проведення теоретичних і практичних занять різних типів і видів.

5. Реалізація інноваційних форм і методів на інтегрованому занятті, критерії їх вибору.

6. Методика розробки системи різнорівневих інтегрованих завдань та критеріїв оцінювання їх виконання. Інтегровані тестові завдання.

7. Методика підготовки педагога до організації та проведення інтегрованого уроку у ЗП(ПТ)О.

8. Педагогічний досвід проведення інтегрованих (бінарних) уроків.

Самостійна робота

Тема 1. Інтеграція в освіті: сутність, мета і види інтеграції

Завдання на самостійну роботу:

1. Опрацювати літературні джерела і скласти конспект за темою самостійної роботи.
2. За обраною темою уроку визначити між предметні зв'язки.
3. Розробити план інтегрованого заняття.

КОМПЛЕКС ПИТАНЬ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

Питання для самоконтролю до теми 1.

1. Поясніть сутність інтегрованого підходу до планування та організації навчального процесу у професійній школі.
2. Які ключові професійні компетенції здобувачів освіти формуються шляхом використання інтеграції в освіті?
3. Назвіть види інтеграції в освіті.
4. Який дидактичний принцип професійного навчання реалізується шляхом використання міжпредметних зв'язків?
5. Назвіть типи і види міжпредметних зв'язків.

Питання для самоконтролю до теми 2.

1. Сформулюйте дидактичні принципи формування змісту інтегрованої дисципліни.
2. На основі якої освітньої технології розробляється інтегрована навчальна програма?
3. Сформулюйте структуру модульного елементу дидактичного модуля інтегрованої теми програми..
4. Сформулюйте критерії відбору змісту інтегрованої теми навчальної програми.

Питання для самоконтролю до теми 3.

1. Сформулюйте сутність, мету і завдання інтегрованого уроку у закладах професійної (професійно-технічної) освіти.
2. На яких видах теоретичних і практичних занять реалізація інтегрованого навчання найбільш ефективна та доцільна?
3. Які інтерактивні форми і методи навчання можливі для реалізації на інтегрованому занятті?
4. Сформулюйте сутність інтегрованих різнорівневих тестових завдань.
5. Сформулюйте алгоритм підготовки педагога до організації та проведення інтегрованого уроку у ЗП(ПТ)О.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Ковальчук В., Оршанський Л. Професійна підготовка на засадах компетентнісного підходу. – Молодь і ринок, №11-12, 2016.- С.6-10.
2. Козловська І. М. Теоретико-методологічні аспекти інтеграції знань учнів професійно-технічної школи: дидактичні основи : монографія / За ред. С. У. Гончаренка. – Львів: Світ, 1999. – 302 с.
3. Коломієць А. М. Міжпредметні зв'язки у контексті проблеми інтеграції / А. М. Коломієць, Д. І. Коломієць // Педагогіка і психологія професійної освіти. – Львів, 1999. – № 2. – С. 61–66.
4. Лузан П.Г., Кравець Ю.І., Пятничук Т.В. Формування змісту професійного навчання кваліфікованих робітників з інтегрованих професій: методичний посібник / П.Г.Лузан, Ю.І.Кравець, Т.В. Пятничук. – К.: Інститут ПТО НАН України, 2012. – 136с.
5. Методика професійного навчання: методичний посібник / І.Є. Сілаєва, С.С. Шевчук, С.О. Заславська. – Донецьк: ІПО ІПП УМО, 2014. – 292 с.
6. Пінчук Г. Г. Інтеграція навчального процесу як чинник розвитку пізнавальної активності учнів: Електронний варіант / Г. Г. Пінчук, О. В. Титар. – Режим доступу: <http://osvita.ua/school/lessons>

7. Рудницька О. Інтегративні зв'язки у викладанні предметів художньо-естетичного циклу /О. Рудницька // Початкова школа. – 2001.–№ 5. – С. 40 – 43.
8. Сілаєва І.Є., Шевчук С.С. Сучасний урок в професійній школі: проектування, організація, аналіз: Методичний посібник. – Донецьк: ДПО ІПП. – 2008. – 160с.
9. Сова М. Філософсько-культурологічні основи інтегрованих знань / М. Сова // Рідна школа. –2002. – № 5. – С. 33 – 36.
10. Шевчук С.С. Інноваційний урок у професійній школі: навч.-метод. посіб. / С.С. Шевчук. – Біла Церква : БІНПО УМО НАПНУ, 2015. – 110 с.
11. Шевчук С.С. Інноваційні підходи до навчання професії: методичний посібник. – Донецьк: ІПО ІПП УМО, 2009. – 117 с.
12. Шевчук С.С. Реалізація сучасних освітніх практик у професійну підготовку фахівців сфери обслуговування: Навчально-методичний. /С.С.Шевчук. – Біла Церква: БІНПО ДВНЗ «УМО» НАПНУ. - 2018.- 139с.

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ «УНІВЕРСИТЕТ
МЕНЕДЖМЕНТУ ОСВІТИ»
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ ІНСТИТУТ НЕПЕРЕРВНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ
ОСВІТИ
Кафедра методики професійної освіти та соціально-гуманітарних
дисциплін**

**РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
спецкурсу
«МЕТОДИКА РОЗРОБЛЕННЯ НАВЧАЛЬНО-ТЕХНІЧНОЇ
ДОКУМЕНТАЦІЇ»
для підвищення кваліфікації педагогічних працівників
закладів професійної (професійно-технічної) освіти**

Біла Церква-2021

Преамбула

Мета спецкурсу: оновлення та систематизація знань щодо методики розробки та застосування документів письмового інструктування у процесі професійно-практичної підготовки здобувачів освіти закладу професійної (професійно-технічної) освіти, вдосконалення умінь щодо аналізу та корегування змісту навчальних інструкційних документів.

Завдання:

- поглиблення та систематизація знань щодо дидактичних та методичних вимог до документів письмового інструктування;
- вдосконалення умінь щодо розробки документів письмового інструктування різних видів;
- вдосконалення умінь щодо оцінки ефективності документів письмового інструктування в процесі професійно-практичної підготовки.

Об'єкт вивчення: система професійно-практичної підготовки в закладі професійної (професійно-технічної) освіти.

Предмет вивчення: комплексно-методичне забезпечення професійно-практичної підготовки закладу професійної (професійно-технічної) освіти.

Змістовий модуль має міждисциплінарні зв'язки із змістовими модулями щодо організації професійно-практичної підготовки кваліфікованих робітників та педагогічного контролю у закладі професійної (професійно-технічної) освіти.

Очікувані результати:

Слухач повинен знати:

- дидактичні можливості змісту документів письмового інструктування;
- етапи підготовки документів письмового інструктування;
- різновиди документів письмового інструктування в залежності від мети застосування на різних етапах професійно-практичної підготовки.

Слухач повинен уміти:

- аналізувати та корегувати зміст і структуру навчальної інструкційної документації;

- визначати ефективність застосування документів письмового інструктування в процесі професійно-практичної підготовки;
- контролювати правильність методики застосування навчально-інструкційної документації різних видів на певних етапах професійно-практичної підготовки.

Слухач повинен усвідомлювати:

- значення методично правильно розроблених документів письмового інструктування для формування професійних умінь і навичок здобувачів освіти.

Бюджет навчального часу: 6 годин.

Види навчальних занять: семінарські заняття (4 год.), самостійна робота (2 год.)

1. Робочий навчальний план спецкурсу «Методика розроблення навчально-технічної документації»

Назва модулів	Кількість кредитів ЄКТС	Загальний обсяг годин	Загальна кількість годин на I етап	Інваріантна складова ауд.	I етап (очний) організаційно-мотиваційний								Самостійна робота (спецкурс)	II етап (заочний)								III етап (підсумково-рефлексивний)								
					Аудиторні години					Семінари-практикуми	Самостійна робота (івар.)	Загальна кількість годин на II етап		Інтернет лекція	Семінарські заняття (дистанційно)	Тематична дискусія (дистанційно)	Науково-практична конференція (дистанційно)	Спецкурси (дистанційно)	Самостійна робота (дистанційно)	Самостійна робота	Загальна кількість годин на III етап	Інваріантна складова ауд.	Аудиторні години					Самостійна робота	Самостійна робота	
					Лекції	Семінарські заняття	Тематична дискусія	Науково-практична конференція	Спецкурси														Лекції	Семінарські заняття	Тематична дискусія	Науково-практична конференція	Спецкурси			Семінари-практикуми
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	1	2	3	4	5	6	7	8	1	2	3	4	5	6	7			
Тема 1. Дидактичні можливості та призначення документів письмового інструктування		2							2																					
Тема 2. Документи письмового інструктування як методичний засіб формування практичних умінь та навичок		2										2																		
Тема 3. Методика розробки документів письмового інструктування різних типів																														
<i>Разом</i>																														

2. Тематичний план спецкурсу

«Методика розроблення навчально-технічної документації»

№ п/п	Тема	Вид заняття	Години	ПІБ викладача
1	Дидактичні можливості та призначення документів письмового інструктування	Семінарське заняття	2	
2	Документи письмового інструктування як методичний засіб формування практичних умінь та навичок	Самостійна робота	2	
3	Методика розробки документів письмового інструктування різних типів	Семінарське заняття	2	

3. Зміст спецкурсу за темами

Тема 1. Дидактичні можливості та призначення документів письмового інструктування

Мета та завдання письмового інструктування.

Методичні функції документів письмового інструктування: самостійне джерело інформації, засіб формування практичних умінь та навичок у здобувачів освіти, професійної самостійності і навичок самоконтролю; індивідуалізація навчання.

Дидактичні вимоги до змісту документів письмового інструктування: виробничо-технологічні та навчально-інструкційні складові, види наочності.

Різновиди документів письмового інструктування, критерії їх відбору.

Тема 2. Документи письмового інструктування як методичний засіб формування практичних умінь та навичок

Інструкційні навчальні матеріали як засіб управління та контролю навчально-виробничою діяльністю здобувачів освіти.

Види документів письмового інструктування при виконання навчально-виробничих робіт різного рівня складності: інструкційні картки, інструкційно-технологічні картки, алгоритмічні приписи, особливості їх застосування на окремих етапах уроку виробничого навчання.

Картки-завдання та їх функції у навчально-виробничому процесі.

Методичні прийоми у роботі майстра виробничого навчання при застосуванні документів письмового інструктування.

Тема 3. Методика розробки документів письмового інструктування різних типів

Основні етапи розробки документів письмового інструктування: аналіз та визначення складності змісту навчального матеріалу, виділення об'єкту роботи, обґрунтування раціонального технологічного режиму, вибір необхідного

інструменту та пристроїв, формування інструкційних вказівок щодо вдосконалення трудових прийомів і операцій, прийомів самоконтролю.

Форми представлення документів письмового інструктування в залежності від призначення. Структура інструкційної та інструкційно-технологічної карток.

Види алгоритмічних приписів: алгоритми дій та алгоритми пошуку, специфіка їх змісту відповідно до виробничих завдань. Типи карток-завдань для виконання навчально-виробничих робіт різного рівня складності.

Переваги застосування документів письмового інструктування в процесі професійно-практичної підготовки здобувачів освіти.

Критерії оцінювання ефективності та якості документів письмового інструктування.

4. Плани семінарських занять

Тема 1. Дидактичні можливості та призначення документів письмового інструктування

Рекомендовані теми доповідей

1. Мета та завдання письмового інструктування.
2. Методичні функції документів письмового інструктування.
3. Дидактичні вимоги до змісту документів письмового інструктування.
4. Різновиди документів письмового інструктування, критерії їх відбору.

Тема 3. Методика розробки документів письмового інструктування різних типів

Рекомендовані теми доповідей

1. Основні етапи розробки документів письмового інструктування.
2. Форми представлення документів письмового інструктування в залежності від призначення.
3. Структура інструкційної та інструкційно-технологічної карток.

4. Типи карток-завдань для виконання навчально-виробничих робіт різного рівня складності.

5. Переваги застосування документів письмового інструктування в процесі професійно-практичної підготовки здобувачів освіти.

6. Критерії оцінювання ефективності та якості документів письмового інструктування.

5. Самостійна робота слухачів

Тема 2. Документи письмового інструктування як методичний засіб формування практичних умінь та навичок

Завдання до самостійної роботи:

На підставі ознайомлення із педагогічною та методичною літературою та особистим досвідом пропонуємо підготувати для обговорення такі питання:

1. Особливості навчальної роботи майстра виробничого навчання на уроці:

- при вивченні операційних тем із застосуванням інструкційної картки;
- при виконанні комплексних робіт на підставі інструкційно-технологічної картки.

2. Методика застосування документів письмового інструктування при викладі нового навчального матеріалу та показі трудових приймів і операцій.

3. Яким чином можна застосувати документи письмового інструктування при виконанні домашнього завдання?

6. Завдання для самоконтролю

Завдання для самоконтролю до теми 1

1. Мета застосування документів письмового інструктування на уроках виробничого навчання.

2. Педагогічні вимоги до навчальної інструкційної документації.

3. Методичні вимоги до документів письмового інструктування.

4. Зміст виробничо-технологічної та навчально-інструкційної складових у змісті документів письмового інструктування.

5. Охарактеризуйте різновиди документів письмового інструктування:

- для формування практичних умінь і навичок;
- для навчання управлінню та обслуговування обладнання;
- для попередження типових помилок при виконанні навчально-виробничих робіт;
- для контролю рівня сформованості практичних умінь і навичок.

Завдання для самоконтролю до теми 2

1. Види та призначення алгоритмічних приписів.
2. Види карток-завдань та їх функцій у навчально-виробничому процесі.
3. Запропонуйте методичні прийоми, що дозволять підвищити ефективність застосування інструкційної документації на вступному інструктажі при показі нових трудових прийомів і операцій.

Завдання для самоконтролю до теми 3

1. Визначте етапи розробки документів письмового інструктування.
2. Охарактеризуйте структуру інструкційних та інструкційно-технологічних карток.
3. Визначте переваги застосування документів письмового інструктування на уроках виробничого навчання.
4. Запропонуйте критерії оцінювання ефективності документів письмового інструктування.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Гуревич Р.С. Теоретичні та методичні основи організації навчання у професійно-технічних закладах: Монографія. К.: Вища шк., 1998. 229 с.

2. Заславська С.І. Методика розробки навчально-технічної документації: методичні рекомендації. Біла Церква: БІНПО УМО, 2015. 56 с.
3. Заславська С.І. Підготовка майстра виробничого навчання до занять: Методичні рекомендації. Видання друге: перероблене та доповнене. Донецьк: ІПО ІПП УМО, 2013 р. 68 с.
4. Коваленко О.Е. Методика професійного навчання: Підручник для вищих навчальних закладів. Х.: Вид-во Нар. Укр.. акад., 2005. 360 с.
5. Кулішов В.С. Методика розробки сучасного комплексного методичного забезпечення: навч.-метод. посібн. для самостійної роботи. Біла Церква: БІНПО УМО НАПН України, 2017. 64 с.
6. Шматков Є.В., Коваленко О.Є. Методика професійного навчання. Частина 2. Методика професійно-практичного навчання. Навчальний посібник, Харків, УПА, 2002. 214с.

Додаткова:

1. Інноваційний досвід у професійно-технічній освіті: щомісячний науково-методичний веб-журнал. URL:
https://proftekhosvita.org.ua/static/files/journal_PTO_05.pdf
2. Методика професійного навчання: методичний посібник / І.Є. Сілаєва, С.С. Шевчук, С.О. Заславська. Донецьк: ІПО ІПП УМО, 2013. 292 с.
3. Розробка і використання письмових інструктажів на уроках виробничого навчання (методичні рекомендації). URL:
<http://uapad.yazna.ru/docs/1594/index-22732.html>
4. Сілаєва І.Є. Контроль професійно-практичної підготовки у професійному навчальному закладі: Методичні рекомендації. Біла Церква: БІНПО, 2015. 66 с.

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ «УНІВЕРСИТЕТ
МЕНЕДЖМЕНТУ ОСВІТИ»
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ ІНСТИТУТ НЕПЕРЕРВНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ
ОСВІТИ
Кафедра методики професійної освіти та соціально-гуманітарних
дисциплін**

**РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
спецкурсу
«СТАНДАРТИЗАЦІЯ ЗМІСТУ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ:
РОЗВ'ЯЗАННЯ ПРОТИРІЧ»
для підвищення кваліфікації педагогічних працівників
закладів професійної (професійно-технічної) освіти**

Біла Церква-2021

Преамбула

Мета спецкурсу: формування знань та умінь щодо впровадження у професійно-теоретичну підготовку інформації про стандартизацію професійної освіти для підготовки кваліфікованих кадрів.

Завдання:

- набуття знань про теоретичні та правові засади стандартизації змісту професійної освіти;
- формування та вдосконалення вмінь щодо розробки та впровадження стандартів професійної (професійно-технічної) освіти.

Об'єкт вивчення: стандартизація змісту професійної освіти як регламент впровадження освітньої діяльності у сфері професійної освіти щодо підготовки кваліфікованих кадрів.

Предмет: теоретико-методологічні засади вирішення протиріч під час розробки та впровадження стандартів професійної (професійно-технічної) освіти.

Очікувані результати.

Слухач повинен знати:

- поняття та призначення стандартів професійної освіти;
- сутність та призначення професійних стандартів;
- теоретичні засади стандартизації змісту професійної освіти;
- правові засади стандартизації змісту професійної освіти;
- сучасні методологічні підходи до стандартизації професійної освіти;
- зарубіжний досвід стандартизації змісту професійної освіти;
- принципи стандартизації професійної (професійно-технічної) освіти;
- структуру стандартів професійної (професійно-технічної) освіти;
- загальні вимоги щодо реалізації стандартів професійної (професійно-технічної) освіти.

Слухач повинен уміти:

- знаходити проекти та затверджені стандарти професійної (професійно-технічної) освіти;
- розробляти зміст елементів стандартів професійної (професійно-технічної) освіти;
- комунікувати з іншими розробниками стандартів професійної (професійно-технічної) освіти;
- використовувати стандарти професійної (професійно-технічної) освіти для: розроблення освітніх програм; розроблення робочих навчальних планів та програм; розроблення навчальних, методичних, дидактичних, інформаційних, програмних матеріалів; розроблення стандартів оцінювання результатів навчання; підтвердження результатів неформального навчання осіб; планування професійної кар'єри.

Слухач повинен усвідомлювати:

- роль стандартизації професійної (професійно-технічної) освіти для освіти, ринку праці та роботодавців;
- призначення стандартів професійної (професійно-технічної) освіти як регламенту впровадження освітньої діяльності у сфері професійної освіти щодо підготовки кваліфікованих кадрів;
- напрями підвищення якості та ефективності професійної підготовки кваліфікованих кадрів за допомогою стандартизації професійної освіти.

Бюджет навчального часу: 6 годин.

Види навчальних занять: семінарське заняття (2 год.), тематична дискусія (2 год.), самостійна робота (2 год.).

1. Робочий навчальний план спецкурсу «Стандартизація змісту професійної освіти: розв’язання протиріч»
(заочна форма навчання)

Назва модулів	Кількість кредитів ЄКТС	Загальний обсяг годин	Загальна кількість годин на I етап	Інваріантна складова ауд.	I етап (очний) організаційно-мотиваційний							Самостійна робота (спецкурс)	II етап (заочний)								III етап (підсумково-рефлексивний)						
					Аудиторні години					Семінари-практикуми	Самостійна робота (івар.)		Загальна кількість годин на II етап	Інтернет лекція	Семінарські заняття (дистанційно)	Тематична дискусія (дистанційно)	Науково-практична конференція (дистанційно)	Спецкурси (дистанційно)	Самостійна робота (спецкурс)	Самостійна робота	Загальна кількість годин на III етап	Інваріантна складова ауд.	Аудиторні години				
					Лекції	Семінарські заняття	Тематична дискусія	Науково-практична конференція	Спецкурси														Лекції	Семінарські заняття	Тематична дискусія	Науково-практична конференція	Спецкурси
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	1	2	3	4	5	6	7	8	1	2	3	4	5	6	7
Тема 1. Зарубіжний досвід стандартизації професійної освіти.		2	2									2															
Тема 2. Теоретико-правові засади стандартизації змісту професійної освіти.		2	2						2																		
Тема 3. Стандартизація змісту професійної освіти на основі компетентісно-модульного підходу.		2	2						2																		
<i>Разом</i>																											

2. Тематичний план спецкурсу «Стандартизація змісту професійної освіти: розв’язання протиріч»

№ п/п	Тема	Вид заняття	Години	ПІБ викладача
1	Тема 1. Зарубіжний досвід стандартизації професійної освіти.	Самостійна робота	2	
2	Тема 2. Теоретико-правові засади стандартизації змісту професійної освіти.	Семінарське заняття	2	
3	Тема 3. Стандартизація змісту професійної освіти на основі компетентнісно-модульного підходу.	Тематична дискусія	2	

3. Зміст модуля за темами

Тема 1. Зарубіжний досвід стандартизації професійної освіти.

Основні фактори впливу на розвиток професійної освіти в Україні.
Взаємозв'язок ринку праці, освіти та роботодавців.

Копенгагенська Декларація та Копенгагенський процес.

Міжнародна стандартна класифікація освіти-2011 (МСКО–2011).
Європейська рамка кваліфікацій для навчання упродовж життя.

Досвід стандартизації професійної освіти в країнах Європейського Союзу,
США та інших зарубіжних країнах.

Тема 2. Теоретико-правові засади стандартизації змісту професійної освіти.

Поняття стандартизації в освіті. Сутність змісту професійної (професійно-технічної) освіти.

Розуміння відмінностей у поняттях: стандарт професійної (професійно-технічної) освіти; професійний стандарт; кваліфікаційні характеристики; стандарт оцінювання.

Теоретичні основи стандартизації змісту професійної освіти.

Нормативно-правові засади стандартизації професійної освіти.

Тема 3. Стандартизація змісту професійної освіти на основі компетентісно-модульного підходу.

Принципи розробки стандартів професійної (професійно-технічної) освіти.

Структура стандартів професійної (професійно-технічної) освіти та їх змістовне наповнення.

Порядок та етапи розроблення, погодження та затвердження СП(ПТ)О.

Методологічні основи стандартизації професійної освіти.

Формування ключових, професійних спеціалізованих та професійних базових компетентностей. Формування навчальних модулів, переліку та змісту професійних спеціалізованих компетентностей.

4. План семінарського заняття

Тема 2. Теоретико-правові засади стандартизації змісту професійної освіти.

1. Поняття стандартизації, змісту професійної освіти, стандартизації змісту професійної освіти, професійного стандарту, освітнього стандарту.

2. Розуміння відмінностей у поняттях: стандарт професійної (професійно-технічної) освіти; професійний стандарт; кваліфікаційні характеристики; стандарт оцінювання.

3. Теоретико-методологічні засади стандартизації змісту професійної освіти.

4. Нормативно-правові засади стандартизації професійної освіти.

Рекомендовані теми доповідей:

1. Сутність та призначення стандартизації змісту професійної (професійно-технічної) освіти.

2. Правове регулювання стандартизації змісту професійної (професійно-технічної) освіти.

5. План тематичної дискусії

Тема 3. Стандартизація змісту професійної освіти на основі компетентісно-модульного підходу.

Рекомендовані питання для обговорення:

1. Сутність компетентісно-модульного підходу у професійній підготовці майбутніх кваліфікованих робітників.

2. Структура стандартів професійної (професійно-технічної) освіти та їх змістовне наповнення.

3. Порядок та етапи розроблення, погодження та затвердження СП(ПТ)О.

4. Формування ключових, професійних спеціалізованих та професійних базових компетентностей. Формування навчальних модулів, переліку та змісту професійних спеціалізованих компетентностей.

5. Форми співпраці з роботодавцями під час розроблення стандартів професійної (професійно-технічної) освіти.

6. Особистий досвід по даній проблемі для обміну думками.

6. Самостійна робота слухачів

Тема 1. Зарубіжний досвід стандартизації професійної освіти.

Завдання до самостійної роботи

1. Самостійно вивчити теоретичний матеріал теми шляхом опрацювання рекомендованої літератури.

2. Визначити досвід яких зарубіжних країн є найбільш оптимальним та доцільним для застосування в Україні.

3. Підготувати есе-доповідь (2-3 сторінки) про досвід стандартизації професійної освіти в країнах світу.

7. Питання для самоконтролю

Питання для самоконтролю до теми 1.

1. Визначити основні фактори впливу на розвиток професійної освіти в Україні.

2. Розкрийте взаємозв'язок ринку праці, освіти та роботодавців.

3. Розкрийте сутність Копенгагенського процесу.

4. Дайте характеристику Міжнародної стандартної класифікації освіти-2011 (МСКО–2011).

5. Яке призначення Європейської рамки кваліфікацій для навчання упродовж життя.

6. Досвід стандартизації професійної освіти в країнах Європейського Союзу, США та можливості його застосування в Україні.

Питання для самоконтролю до теми 2.

1. Проаналізуйте сутність та значення стандартів професійної освіти як регламенту впровадження освітньої діяльності у сфері професійної освіти щодо підготовки кваліфікованих кадрів.

2. Проведіть порівняльний аналіз понять: стандарт професійної (професійно-технічної) освіти та професійний стандарт.

3. Розкрийте сутність змісту професійної (професійно-технічної) освіти.

4. Яке призначення стандартів професійної (професійно-технічної) освіти?

5. Сучасні підходи до розроблення професійних стандартів, заснованих на компетенціях.

6. Визначте нормативно-правові засади стандартизації професійної освіти.

7. Які найкращі практики стандартизації професійної освіти у світі?

Питання для самоконтролю до теми 3.

1. На вирішення яких проблем професійної (професійно-технічної) освіти націлена стандартизація?

2. Розкрийте співвідношення професійних стандартів та кваліфікаційних характеристик.

3. Охарактеризуйте методологічні основи стандартизації професійної освіти.

4. Визначте структуру стандартів професійної (професійно-технічної) освіти та їх змістовне наповнення.

5. Вкажіть принципи розробки стандартів професійної (професійно-технічної) освіти.

6. Розкрийте порядок та етапи розроблення, погодження та затвердження СП(ПТ)О.

7. Як у навчально-виробничому процесі використовується стандарт професійної (професійно-технічної) освіти?

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Про освіту: Закон України від 05 вересня 2017 року № 2145-VIII. URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>.

2. Про професійно-технічну освіту: Закон України від 10 лютого 1998 року № 103/98-ВР. URL : zakon3.rada.gov.ua/laws/show/103/98-вр

3. Про професійний розвиток працівників: Закон України від 12 січня 2012 року № 4312-VI. URL : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/4312-17>

4. Про затвердження Національної рамки кваліфікацій: Постанова Кабінету міністрів України від 23 листопада 2011 року № 1341. URL : zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-п

5. Про затвердження Державного переліку професій з підготовки кваліфікованих робітників у професійно-технічних навчальних закладах: Постанова Кабінету міністрів України від 23 листопада 2011 року № 1341. URL : від 11.09.2007 р. № 1117. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1117-2007-%D0%BF>

6. Методика розроблення професійних стандартів: Наказ Міністерства соціальної політики України 22 січня 2018 року № 74. URL : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0165-18>

7. Про затвердження Порядку розроблення та затвердження професійних стандартів: постанова КМУ від 31 травня 2017 року № 373. URL : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/373-2017-%D0%BF/para11#n11>

8. Стандартизація професійної освіти: теорія і практика: монографія / А. А. Каленський, П. Г. Лузан, Н. М. Ваніна, Т. М. Пашенко, С. Г. Кравець,

Т. В. Пятничук. За наук. ред. А. А. Каленського. Житомир: «Полісся», 2018. 256 с.

9. Професійні стандарти і кваліфікації у країнах з високо розвинутою економікою / Пуховська Л.П., Варначев А.О., Мельник С.В., Кравець Ю.І. К.: «НВП Поліграфсервіс», 2014. 176 с.

10. Мельник С., Панцир С. Як в Україні створити сучасну систему кваліфікацій? К.: Європейський інформаційно-дослідницький центр, 2016. 64 с.

11. Луговий В.І, Таланова Ж.В. Особливості стандартизації професійної невищої і вищої освіти: теоретико-методологічний аспект. *Педагогіка і психологія*. Вісник НАПН України, 2017. № 1 (94). С. 5-20.

12. Лузан П. Г., Пащенко Т. М., Ваніна Н. М., Колісник Н. В. Стандартизація професійної освіти на основі компетентнісного підходу. *Journal «ScienceRise: Pedagogical Education»* №5(25)2018. С. 32-35.

13. Кравець С. Компетентнісний підхід до стандартизації професійної підготовки молодших спеціалістів у коледжах і технікумах. *Наукові записки. Серія: педагогіка*. 2017. № 2. С. 129-137. <http://lib.iitta.gov.ua/709021/1/%D0%A1%D1%82%D0%B0%D1%82%D1%82%D1%8F.pdf>

Додаткова:

1. Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері професійної (професійно-технічної) освіти “Сучасна професійна (професійно-технічна) освіта” на період до 2027 року: Розпорядження Кабінету міністрів України від 12 червня 2019 р. № 419-р. URL :<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/419-2019-%D1%80>

2. Національний класифікатор України ДК 009 «Класифікація видів економічної діяльності», затверджений наказом Державного комітету України з питань технічного регулювання та споживчої політики від 11 жовтня 2010 року № 457. URL : http://kved.ukrstat.gov.ua/KVED2010/kv10_i.html

3. Національний класифікатор України ДК 003 «Класифікатор професій», затверджений наказом Державного комітету України з питань технічного регулювання та споживчої політики від 28 липня 2010 року за № 327. К. : Видавництво: «Соцінформ». 2010. 746 с.

4. План заходів із впровадження Національної рамки кваліфікацій на 2016-2020 р.: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 14 грудня 2016 р. за № 1077-р: URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1077-2016-%D1%80>

5. Порядок розроблення та затвердження кваліфікаційних характеристик. Наказ Міністерства соціальної політики України 31.05.2017 № 918. URL : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0784-17>

6. Ничкало Н.Г. Державні стандарти професійної освіти: теорія і методика: монографія. Хмельницький: ТУП, 2002. 334 с.

7. Дупак Н.В. Особливості реалізації системного підходу до стандартизації професійної освіти / Професійна педагогічна освіта: системні дослідження : монографія за ред. О.А. Дубасенюк. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2015. С. 109-124.

8. Мельник С., Панцир С. Як в Україні створити сучасну систему кваліфікацій? К.: Європейський інформаційно-дослідницький центр, 2016. 64 с.

9. Взаємодія ринку праці та професійно-технічної освіти. *Механізми створення Державних стандартів професійно-технічної освіти з конкретних професій*: зб. матеріалів, підгот. у рамках реалізації укр.-нім проекту «Підтримка реформи професійно-технічної освіти в Україні». К., 2006. 276 с.

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ «УНІВЕРСИТЕТ
МЕНЕДЖМЕНТУ ОСВІТИ»
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ ІНСТИТУТ НЕПЕРЕРВНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ
ОСВІТИ
Кафедра методики професійної освіти та соціально-гуманітарних
дисциплін**

**РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
спецкурсу
«МЕТОДИКА РОЗРОБЛЕННЯ РОБОЧОГО ЗОШИТА»
для підвищення кваліфікації педагогічних працівників
закладів професійної (професійно-технічної) освіти**

Біла Церква-2021

Преамбула

Мета спецкурсу: формування вмінь з розробки та застосування в освітньому процесі робочого зошита.

Завдання полягають у необхідності:

- ознайомлення з дидактичними засадами конструювання робочих зошитів різних видів;
- формування вмінь з розробки робочого зошиту;
- формування вмінь з використання в освітньому процесі робочого зошита.

Об'єктом вивчення є інформаційно-методичне забезпечення навчального процесу.

Предметом вивчення є розробка робочого зошита.

Очікувані результати вивчення спецкурсу:

Слухач повинен знати:

- завдання, функції, класифікацію робочих зошитів;
- дидактичні принципи конструювання робочих зошитів;
- структуру робочих зошитів різних видів;
- методичні можливості робочих зошитів різних видів;

Слухач повинен уміти:

- розробляти робочі зошити з навчальної дисципліни, яку викладає;
- проводити заняття з використанням робочих зошитів.

Слухач повинен усвідомлювати:

- необхідність застосування нетрадиційних засобів навчання для опанування учнями способів самостійного здобування й активного засвоєння знань;
- значення робочих зошитів для оптимізації та підвищенні ефективності навчально-пізнавальної діяльності учнів.

Бюджет навчального часу: 10 год.

Основними видами занять є: самостійна робота слухачів (10 год.).

різних видів																											
Тема.3. Електронний робочий зошит – методика розробки та використання																											
<i>Разом</i>		0											0							<i>0</i>							

2. Тематичний план спецкурсу «Методика розроблення робочого зошита»

№ п/п	Тема	Вид заняття	Години	ПІБ викладача
1	Тема 1. Робочі зошити та їх місце в освітньому процесі	Самостійна робота	3	
2	Тема 2 Методика розробки робочих зошитів різних видів	Самостійна робота	3	
3	Тема.3. Електронний робочий зошит – методика розробки та використання	Самостійна робота	4	

3. Зміст спецкурсу за темами

Тема 1. Робочі зошити та їх місце в освітньому процесі

Робочий зошит як складова навчально-методичного супроводу.

Призначення, функції та вимоги до робочих зошитів. Класифікація робочих зошитів.

Переваги та недоліки застосування робочих зошитів як сучасного засобу організації самостійної роботи в освітньому процесі.

Тема 2. Методика розробки робочих зошитів різних видів

Зміст і структура робочих зошитів та методика їх розробки. Технології створення робочих зошитів для лекційних, практичних, лабораторних занять, самостійної роботи, контрольних робіт.

Структурні блоки робочих зошитів різних видів. Особливості комплексного застосування мультимедійних презентацій та робочих зошитів. Робочі зошити з друкованою основою як сучасний і перспективний засіб навчання.

Тема 3. Електронний робочий зошит – методика розробки та використання

Технологія створення електронного робочого зошита.

Методи активізації роботи здобувачів освіти під час лекцій на базі електронного робочого зошита. Особливості застосування електронних робочих зошитів.

Електронні робочі зошити як важливий компенсаторний засіб для розвитку й удосконалення компонентів досвіду діяльності здобувачів освіти: мотиваційного, операційно-діяльнісного, рефлексивного.

4. Самостійна робота слухачів

Тема 1. Робочі зошити та їх місце в освітньому процесі

Завдання до самостійної роботи:

1. Самостійно вивчіть теоретичний матеріал теми шляхом опрацювання рекомендованої літератури.
2. Для кожного виду зошиту визначте мету та завдання. Результати роботи оформіть у вигляді таблиці.
3. Зазначте вимоги до конструювання робочих зошитів різного виду.
4. Виділити ряд переваг та недоліків при застосуванні робочого зошита з друкованою основою.

Тема 2. Методика розробки робочих зошитів різних видів

Завдання до самостійної роботи:

1. Самостійно вивчіть теоретичний матеріал теми шляхом опрацювання рекомендованої літератури
2. Розробіть фрагмент робочого зошиту для лекційного заняття та відповідний йому слайд електронної презентації так, щоб вони доповнювали, а не дублювали один одного.
3. Наведіть приклад часткового алгоритму виконання практичного завдання.
4. Спробуйте об'єднати у робочий зошит інструкцію, яку Ви розробили для лабораторного заняття, та бланк звіту здобувача освіти.
5. Складіть перелік тем творчих робіт та методичні вказівки до їх виконання як розділ зошита для контрольних робіт.
6. У робочих зошитах дібрати систему вправ і завдань для розвитку й удосконалення знань.
7. Розробити приклади фрагментів робочих зошитів різного рівня складності.

Тема 3. Електронний робочий зошит – методика розробки та використання

Завдання до самостійної роботи:

1. Проаналізуйте структуру електронного робочого зошита.
2. Назвіть особливості створення електронного робочого зошита.
3. Проаналізуйте діяльність здобувачів освіти на лабораторному занятті, якщо вони працюють за допомогою електронного робочого зошита.
4. Запропонуйте структуру електронного робочого зошита для самостійної роботи здобувачів освіти.
5. Яку структуру доцільно обрати для електронного робочого зошита з контрольних робіт?
6. Виявити позитивну динаміку змін щодо рівня засвоєння навчального матеріалу за умови застосування електронних робочих зошитів для самостійної роботи.

5. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

Питання для самоконтролю до теми 1.

1. Дайте визначення робочого зошита. Чим він відрізняється від звичайного зошита?
2. Яка мета застосування робочих зошитів на сучасному етапі?
3. Вкажіть завдання, які можуть бути вирішені при впровадженні робочих зошитів в освітній процес.
4. Від чого залежить структура робочих зошитів.
5. Вкажіть загально-дидактичні принципи конструювання робочих зошитів.
6. Охарактеризуйте спеціальні принципи конструювання робочих зошитів.

Питання для самоконтролю до теми 2.

1. Чому зошити для практичних занять повинні мати диференційовані завдання?

2. Чи мають робочі зошити ширші можливості для повнішого забезпечення досягнень здобувачами навчальних результатів, удосконалення контрольної-оціночної їх діяльності.

3. З якою метою до зошита з практичних занять включають повні та часткові алгоритми виконання типових завдань?

4. Як робочий зошит для самостійної роботи не перетворити у навчально-методичний посібник?

5. Чому виконання завдань безпосередньо на аркушах з друкованою основою допомагає збільшити обсяг розумових і практичних дій під час практичного заняття?

6. Вкажіть переваги поліфункціонального зошиту.

7. Завдання у зошиті для контрольних робіт мають бути однакові для всіх членів групи чи розроблятися по варіантах?

Питання для самоконтролю до теми 3.

1. Чому навчальна діяльність здобувача освіти на лекції не повинна зводитися до заповнення електронного робочого зошита?

2. З якою метою у електронних робочих зошитах для практичних занять наводять очікувані результати роботи?

3. Чи є динаміка змін оцінки рівня знань здобувачів освіти за умови використання електронних робочих зошитів у порівнянні із робочими зошитами з друкованою основою?

6. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Бандура О. М. Українська література: Робочий зошит учня 5 кл. / О.М. Бандура, З. О. Шевченко/ [за ред. Н. І. Шинкарук]. – К.: Абрис, 1998. – 135 с.

2. Когут О. І. Зошит для робіт з української літератури учня 5 класу. – Тернопіль: Видавництво Астон, 2011. – 96 с.

3. Коновалова О. О. Робочий зошит як засіб організації позааудиторної роботи з безпеки життєдіяльності / О. О. Коновалова, Н. М. Грицюк // Вісник Харківського національного університету. – 2012. – №1016. – С. 105-109.
4. Лікарчук А.М. Технологія створення та використання зошитів з друкованою основою (на матеріалі хімії): Автореф. дис. канд. педаг. наук: 13.00.02 / А.М. Лікарчук; Ін-т педагогіки і психології проф. освіти АПН України. – Київ, 2003. – 20 с.
5. Майорова І.Г. Визначення та класифікація робочих зошитів / І.Г. Майорова // Вісник післядипломної освіти. – 2011. – № 4 (17). – С.78-85.
6. Майорова І.Г. Використання робочих зошитів як засобу підвищення ефективності професійної підготовки: Метод. рекомендації / І.Г. Майорова. – Донецьк: ПО ПП УМО – 2012. – 38с.
7. Нестерова Л.В. Науково-методичний супровід професійної підготовки кваліфікованих робітників / Педагог професійної школи : 164 Методичний посібник (за матеріалами Третього Всеукраїнського науково-методичного семінару “Інноваційні методики у професійній підготовці кваліфікованих робітників автотранспортної галузі” / За заг. ред. Л.В. Нестерової. – К. : ФО-П Поліщук О.В., 2011. – Вип. 4. – 300 с
8. Нечволод Л.І. Педагогічні умови впровадження робочих зошитів з друкованою основою в процес індивідуалізації навчання школярів: Автореф. дис. канд. пед. наук: 13.00.09 / Л.І. Нечволод; Харківський держ. педагогічний ун-т ім. Г.С.Сковороди. – Харків, 2002. – 20 с.
9. Савчук Н. Г. Українська література. 5 клас: робочий зошит К.: ВЦ «Академія», 2011. – 96 с.
10. Стародубцев В.А., Медведева М.К. Чтение лекций с применением аудиовизуальных средств и раздаточных материалов / В.А. Стародубцев, М.К. Медведева // Инновации в образовании. – 2009. – №1. – С 58-66.
11. Упатова І.П. Технологія використання робочих зошитів з друкованою основою на різних етапах навчання як спосіб формування професійної

компетентності майбутніх фахівців. Науковий часопис НПУ ім. М.П. Драгоманова. Серія 17. Теорія і практика навчання та виховання. – вип. 14; Збірник наукових праць. – К.: Вид-во НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2010.– С.188-192.

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ «УНІВЕРСИТЕТ
МЕНЕДЖМЕНТУ ОСВІТИ»
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ ІНСТИТУТ НЕПЕРЕРВНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ
ОСВІТИ
Кафедра методики професійної освіти та соціально-гуманітарних
дисциплін**

**РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
спецкурсу
«МЕТОДИКА РОЗРОБКИ ПОРТФОЛІО ДЛЯ АТЕСТАЦІЇ І
СЕРТИФІКАЦІЇ ПЕДАГОГІВ»
для підвищення кваліфікації педагогічних працівників
закладів професійної (професійно-технічної) освіти**

Біла Церква-2021

ПРЕАМБУЛА

Мета спецкурсу: оновлення, поглиблення та систематизація знань, розвиток та удосконалення умінь слухачів із методики створення, оцінювання та презентації різних видів портфоліо педагога професійної школи.

Завдання полягають у необхідності:

- розвиток інноваційної та науково-методичної компетентностей педагога;
- підвищення рівня інформаційної грамотності та інформаційної культури педагога професійної школи;
- підвищення рівня професійної компетентності слухачів щодо ефективної реалізації освітніх інновацій у педагогічну діяльність та узагальнення особистих професійних досягнень та їх оцінювання;
- формуванні професійного іміджу педагога закладу професійної (професійно-технічної) освіти;
- мотивації слухачів до саморозвитку та самовдосконалення у міжкурсовий період підвищення кваліфікації.

Об'єктом вивчення є творча діяльність педагога професійної школи..

Предметом вивчення є підвищення рівня інноваційної та науково-методичної компетентностей слухачів із аналізу, узагальнення, систематизації, презентації та оцінювання своїх професійних досягнень

Очікувані результати.

Слухач повинен знати:

- нормативні документи, які забезпечують підтримку інноваційної педагогічної діяльності у закладах професійної (професійно-технічної) освіти;
- сутність інновацій у професійно-технічній освіті;
- особливості розробки різних видів портфоліо;
- класифікацію і ознаки інноваційних технологій навчання професії;
- методику вивчення, узагальнення та впровадження педагогічного досвіду з інноваційної діяльності педагогів професійної школи;

- сутність науково-методичної діяльності педагогічних працівників професійної школи;
- інноваційні форми і методи здійснення науково-методичної діяльності;
- методологію педагогічних досліджень.

Слухач повинен вміти:

- проектувати навчально-виробничий процес із використанням інноваційних технологій навчання професії;
- виявляти, вивчати, узагальнювати та впроваджувати перспективний педагогічний досвід з інноваційної діяльності педагогів професійної школи;
- розробляти методичні рекомендації з проблем реалізації інноваційних технологій навчання професії;
- розробляти навчальні та науково-методичні проекти;
- звітувати про навчально-організаційну та науково методичну діяльність шляхом презентації досягнень у портфоліо різних видів.

Слухач повинен усвідомлювати:

- обов'язковість здійснення творчої навчально-організаційної та науково-методичної діяльності у закладах професійної (професійно-технічної) освіти;
- необхідність підвищення рівня педагогічної компетентності, професійної культури та інформаційної грамотності як мотивацію формування привабливого професійного іміджу.

Бюджет навчального часу: 8 год.

Основними видами занять є: семінарські заняття (4 год.), самостійна робота слухачів (4 год.).

2. Тематичний план спецкурсу «Методика розроблення портфоліо для атестації і сертифікації педагогам»

№ п/п	Тема	Вид заняття	Години	ПІБ викладача
1	Тема 1. Сутність технології портфоліо педагога, мета, завдання і функції його створення	Самостійна робота	2	
2	Тема 2. Типи і види портфоліо педагога	Семінарське заняття	2	
3	Тема 3. Методичні рекомендації щодо створення електронного портфоліо	Самостійна робота	2	
4	Тема 4. Оцінювання і захист портфоліо педагога	Семінарське заняття	2	

3.Зміст модуля за темами

Тема 1. Сутність технології портфоліо педагога, мета, завдання і функції його створення

Сутність поняття «портфоліо». Портфоліо як одна з сучасних технологій узагальнення та оцінювання професійної діяльності педагога.

Основні призначення, завдання та функції портфоліо педагога. Практична значимість портфоліо педагога професійної школи.

Тема 2. Типи і види портфоліо педагога

Тип портфоліо як форма автентичного оцінювання особистих досягнень і освітніх результатів.

Типологія портфоліо відповідно до мети його створення: портфоліо-власність, портфоліо-звіт, портфоліо-самооцінка.

Типологія портфоліо відповідно до змісту: тематичне, інформаційне, рефлексивне, представницьке, документаційне, проблемно-орієнтоване, портфоліо досягнень.

Види портфоліо: педагогічна проблема, педагогічна скарбничка, методична розробка, стажування, педагогічний міст, творча робота, творчий звіт.

Тема 3. Методичні рекомендації щодо створення електронного портфоліо

Електронне портфоліо педагога та засоби його створення.

Педагогічні веб-ресурси різного спрямування. Педагогічні сервіси. Використання хмарних технологій для створення електронного портфоліо педагога.

Програмні засоби для створення електронного портфоліо.

Орієнтовні вимоги та рекомендації до оформлення електронного портфоліо педагога.

Тема 4. Оцінювання і захист портфоліо педагога

Оцінювання як процес системного і систематичного збирання та інтерпретації даних результативної діяльності педагога.

Критерії оцінювання портфоліо педагога: доцільність, якість, достовірність, всебічність, об'єктивність, прогностичність, ефективність.

Загальні принципи оцінювання портфоліо.

Етапи захисту портфоліо:

Презентації портфоліо педагога як форма атестаційного випробування.

Показники якості презентації.

Обговорення результатів захисту портфоліо.

4. Семінарські заняття

Тема 2. Типи і види портфоліо педагога

Рекомендовані теми доповідей:

1. Портфоліо як форма автентичного оцінювання особистих досягнень і освітніх результатів.

2. Типологія портфоліо відповідно до мети його створення: портфоліо-власність, портфоліо-звіт, портфоліо-самооцінка.

3. Типологія портфоліо відповідно до змісту: тематичне, інформаційне, рефлексивне, представницьке, документаційне, проблемно-орієнтоване, портфоліо досягнень.

4. Види портфоліо: педагогічна проблема, педагогічна скарбничка, методична розробка, стажування, педагогічний міст, творча робота, творчий звіт.

5. Електронне портфоліо та засоби його створення.

Тема 4. Оцінювання і захист портфоліо педагога

Рекомендовані теми доповідей:

1. Оцінювання як процес системного і систематичного збирання та інтерпретації даних результативної діяльності педагога.
2. Критерії оцінювання портфоліо педагога: доцільність, якість, достовірність, всебічність, об'єктивність, прогностичність, ефективність.
3. Загальні принципи оцінювання портфоліо.
4. Етапи захисту портфоліо:
5. Презентації портфоліо педагога як форма атестаційного випробування. Показники якості презентації.
6. Методика обговорення результатів захисту портфоліо.

5. Самостійна робота

Тема 1. Сутність технології портфоліо педагога, мета, завдання і функції його створення

Завдання на самостійну роботу:

1. Опрацювати літературні джерела і скласти конспект за темою самостійної роботи.
2. Сформулювати мету, завдання та призначення авторського портфоліо.

Тема 3. Методичні рекомендації щодо створення електронного портфоліо

Завдання на самостійну роботу:

1. Опрацювати літературні джерела і скласти конспект за темою самостійної роботи.
2. Визначити програмні засоби для створення електронного авторського портфоліо.

6. Комплекс питань для самоконтролю

Питання для самоконтролю до теми 1.

1. Сформулюйте сутність технології портфоліо.

2. Сформулюйте мету, основні призначення та завдання педагогічного портфоліо.
3. Сформулюйте функції та практичну значимість портфоліо для педагога професійної школи.

Питання для самоконтролю до теми 2.

1. Визначте типологію портфоліо відповідно до мети його створення.
2. Визначте типологію портфоліо відповідно до його змісту.
3. Визначте види портфоліо відповідно до сформульованої мети та змістовної інформації.

Питання для самоконтролю до теми 3.

1. Сформулюйте принципи формування змісту портфоліо.
2. Поясніть алгоритм створення портфоліо та його орієнтовну структуру.
3. Яких основних помилок припускаються педагоги при створенні портфоліо?

Питання для самоконтролю до теми 4.

1. Дайте пріоритетну порівняльну характеристику електронного та друкованого портфоліо педагога.
2. Назвіть педагогічні веб-ресурси, сервіси та програмні засоби, які використовуються для створення електронного портфоліо.
3. Яким чином використовуються хмарні технології для створення електронного портфоліо педагога?
4. Сформулюйте орієнтовні вимоги та рекомендації до оформлення електронного портфоліо педагога.

Питання для самоконтролю до теми 5.

1. Сформулюйте критерії оцінювання портфоліо педагога.

2. Сформулюйте загальні принципи оцінювання портфоліо.
3. Визначте етапи захисту портфоліо:
4. Сформулюйте показники якості та ефективності презентації портфоліо педагога.

7. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Бойко О.І. Електронне портфоліо викладача – альтернативна форма оцінки його педагогічної діяльності та професіоналізму /О.І.Бойко //Вісник Черкаського державного технологічного університету. Технічні науки – 2017, - № 1. – С. 150-155.

2. Болсун С., Чипиленко Н. Інноваційний підхід до формування професійного іміджу педагога у системі післядипломної освіти /С.Болсун, Н.Чипиленко //Післядипломна освіта в Україні. – 2011. – №6. – С. 27-31.

3. Брунер Т.И. Электронный портфолио «Мой маршрут к самореализации: планирование управление результат!» как средство развития и оценивания общекультурных и общепрофессиональных компетенций студентов педагогического вуза /Т.И.Брунер //Педагогическое образование в России, 2014, -№10 – Режим доступа: <http://cyberleninka.ru/article/n/elektronnyu-portfolio-moymarshrut-k-samorealizatsii-planirovanie-upravlenie-rezultat-kak-sredstvo-razvitiya-iotsenivaniya>

4. Василенко, Н.В. Портфоліо педагога й учня в системі управління освітою: методичні матеріали / Н.В. Василенко. – Харків : Основа, 2010. – 63 с.

5. Гризун Л.Е. Електронне портфоліо сучасного вчителя як засіб підвищення його професійної майстерності /Л.Е.Гризун //Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Творча особистість учителя: проблеми теорії і практики. – 2012, №. 17 – С. 162-167.

6. Даниленко Л. Сучасні підходи до управління навчальними закладами в умовах інноваційного розвитку /Л.Даниленко // Післядипломна освіта в Україні. – 2008. – Спецвипуск. – С. 14-16.

7. Денисенко С.М. Технологія електронного портфоліо у професійній підготовці майбутніх фахівців видавництва і поліграфії /С.М.Денисенко //Збірник наукових праць «Педагогіка та психологія». – Харків. – 2016. – Вип 53. – С. 156-166.

8. Житеньов Н. В. Електронне портфоліо як інструмент самопрезентації майбутнього фахівця /Н.В.Житеньова //Відкрите освітнє е-середовище сучасного університету – 2017, № 3. – С. 212-219.

9. Куку С.Ю. Електронні портфоліо та веб-портфоліо [Електронний ресурс] /С.Ю.Куку//Наукові записки. Том 73, Комп'ютерні науки. Національний університет «Києво-Могилянська академія». - 2007. - Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/naukma/Comp/2007_73/05_kyky_syu.pdf

10. М. Мазипчук. Переваги та недоліки хмарних сервісів. Ресурсний сервіс ГУРТ /Мазипчук М. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://gurt.org.ua/articles/38359>.

11. Морзе Н.В., Варченко-Троценко Л.О. Е-портфоліо як інструмент відкритості та прозорості освітньої діяльності сучасного університету /Н.В.Морзе, Л.О.Варченко-Троценко // Інформаційні технології і засоби навчання. – 2016, - Том 52, - №2. – 362 с.

12. Моделювання портфоліо педагога: Навчально-методичний посібник / Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка; уклад. Н.В. Бахмат – 2-ге вид., перероблене і доповнене. – Кам'янець-Подільський : ПП Буйницький О.А. – 2014. – 72 с.

13. Набока О.Г. Використання технології портфоліо у фаховій підготовці майбутніх економістів / О.Г. Набока // Проблеми трудової і професійної підготовки: наук.-метод. зб. – Слов'янськ: СДПУ, 2010. - Вип. 15. - С. 170-176.

14. Освіта дорослих: енциклопедичний словник /за ред..В.Г.Кременя, Ю.В.Ковбасюка; [упоряд.: Н.Г.Протасова, Ю.О.Молчанова, Куренна та ін.]; Нац. акад. пед. наук України, Нац. акад. держ. упр. при ПрезидентівіУкраїни [та ін.]. – К.: Основа, 2014. – 496с.

15. Про затвердження концепції розвитку педагогічної освіти. Наказ Міністерства освіти і науки України № 776, 16.07.2018. Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-koncepciyi-rozvitku-pedagogichnoyi-osviti>

16. Учитель І.Б. Формування професійних компетенцій майбутнього педагога професійного навчання за допомогою е-портфоліо [Електронний ресурс] /І.Б.Учитель // Теорія і методика професійної освіти - 2011 - № 2 - Режим доступу: <http://www.tnpe.gb7.ru/docs/2/11uchche.pdf>.

17. Шевчук С.С. Діяльність педагога професійної школи у контексті інноватики: Навчально-методичний посібник для самостійної роботи слухачів курсів підвищення кваліфікації /С.С.Шевчук. – Біла Церква: БІНПО ДВНЗ «УМО» НАПНУ. – 2017. – 106 с.

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ «УНІВЕРСИТЕТ
МЕНЕДЖМЕНТУ ОСВІТИ»
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ ІНСТИТУТ НЕПЕРЕРВНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ
ОСВІТИ
Кафедра методики професійної освіти та соціально-гуманітарних
дисциплін**

**РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
спецкурсу
«РОЗВИТОК ТВОРЧОСТІ ПЕДАГОГА ЗП(ПТ)О»
для підвищення кваліфікації педагогічних працівників
закладів професійної (професійно-технічної) освіти**

Біла Церква-2021

ПРЕАМБУЛА

Мета спецкурсу: оновлення, поглиблення та систематизація знань, розвиток та удосконалення умінь слухачів із впровадження інновацій у навчально-організаційну та науково-методичну діяльність педагога професійної школи.

Завдання полягають у необхідності:

- виявлення готовності педагога професійної школи до творчої діяльності;
- розвиток інноваційної та науково-методичної компетентностей педагога;
- формуванні професійного іміджу педагога закладу професійної (професійно-технічної) освіти;
- підвищення рівня інформаційної грамотності та інформаційної культури педагога професійної школи на основі компетентнісного підходу;
- підвищення рівня професійної компетентності слухачів щодо ефективної реалізації освітніх інновацій у навчально-організаційній та науково-методичній діяльності;
- мотивації слухачів до саморозвитку та самовдосконалення у міжкурсовий період підвищення кваліфікації.

Об'єктом вивчення є творча діяльність педагога професійної школи..

Предметом вивчення є підвищення рівня інноваційної та науково-методичної компетентностей слухачів із впровадження інновацій у навчально-організаційну та науково-методичну діяльність педагога професійної школи.

Очікувані результати.

Слухач повинен знати:

- нормативні документи, які забезпечують підтримку інноваційної педагогічної діяльності у закладах професійної (професійно-технічної) освіти;
- сутність інновацій у професійно-технічній освіті;
- класифікацію і ознаки інноваційних технологій навчання професії;

- методика вивчення, узагальнення та впровадження педагогічного досвіду з інноваційної діяльності педагогів професійної школи;
- сутність науково-методичної діяльності педагогічних працівників професійної школи;
- інноваційні форми і методи здійснення науково-методичної діяльності;
- методологію педагогічних досліджень;
- систему роботи педагогічного колективу закладу професійної (професійно-технічної) освіти над єдиною науково-методичною проблемою.

Слухач повинен вміти:

- проектувати навчально-виробничий процес із використанням інноваційних технологій навчання професії;
- розробляти та застосовувати інноваційні форми представлення навчальної інформації на заняттях;
- проводити заняття та позаурочні навчальні заходи (у тому числі і відкриті) із застосуванням інтерактивних форм і методів навчання;
- розробляти методичні рекомендації з проблем реалізації інноваційних технологій навчання професії;
- вивчати, аналізувати та впроваджувати передовий педагогічний досвід з інноваційної діяльності педагогів професійної школи;
- розробляти навчальні та науково-методичні проекти;
- приймати участь у роботі педагогічного колективу закладів професійної (професійно-технічної) освіти над єдиною науково-методичною проблемою;
- звітувати про навчально-організаційну та науково методичну діяльність

Слухач повинен усвідомлювати:

- обов'язковість здійснення науково-методичної роботи у закладах професійної (професійно-технічної) освіти;

- необхідність підвищення рівня науково-методичної компетентності, професійної культури та інформаційної грамотності як мотивацію формування привабливого професійного іміджу.

Бюджет навчального часу: 10 год.

Основними видами занять є: самостійна робота слухачів (10 год.).

1. Робочий навчальний план спецкурсу «Розвиток творчості педагога ЗП(ПТ)О»

(заочна, очно-дистанційна форми навчання)

Назва модулів	Кількість кредитів ЄКТС	Загальний обсяг годин	Загальна кількість годин на I етап інваріантна складова ауд	I етап (очний) організаційно-мотиваційний						Самостійна робота	II етап (заочний)						III етап (підсумковий)							
				Аудиторні години							Семінари-Самостійна	Загальна кількість годин на II етап	Інтернет лекція	Семінарські	Тематична дискусія (дистанційно) практична конференція	Спецкурси	Самостійна	Самостійна	Загальна кількість годин на III етап інваріантна складова ауд	Аудиторні години				
				Лекції	Семінарські заняття	Тематична дискусія/практична	Спецкурси	Семінари-	Самостійна											Лекції	Семінарські заняття	Тематична дискусія		
																							Лекції	Семінарські заняття
1							0	1	2	3														
Тема 1 Творчий підхід педагога до навчально-організаційної діяльності у ЗП(ПТ)О																								
Тема 2 Науково-методична діяльність як																								

**2. Тематичний план спецкурсу № 4.2.3. «Розвиток творчості педагога
ЗП(ПТ)О»**

№ п/п	Тема	Вид заняття	Години	ПІБ викладача
1	Тема 1 Творчий підхід педагога до навчально-організаційної діяльності у ЗП(ПТ)О	Самостійна робота	2	
2	Тема 2 Науково-методична діяльність як фактор підвищення рівня професійної компетентності педагога	Самостійна робота	2	
3	Тема 3. Методика створення авторських навчально-методичних розробок	Самостійна робота	2	
4	Тема 4. Педагогічний досвід у контексті освітньої інноватики	Самостійна робота	2	
5	Тема 5. Формування позитивного іміджу педагога професійної школи	Самостійна робота	2	

3. Зміст спецкурсу за темами

Тема 1. Творчий підхід педагога до навчально-організаційної діяльності у ЗП(ПТ)О

Компетентнісний підхід у професійному навчанні. Інноваційна компетентність педагога професійної школи як складова професійної компетентності педагога.

Творчість як вищий рівень професійної компетентності педагогів. Визначення поняття «творча особистість». Сутність технології розвитку творчості особистості.

Сутність інноваційного навчання та методика впровадження інтерактивних технологій навчання у професійну підготовку у закладів професійної (професійно-технічної) освіти.

Організація і методика проведення навчальних занять різних видів з використанням інтерактивних форм і методів навчання.

Розвиток творчості учнів закладів професійної (професійно-технічної) освіти у процесі проведення позаурочних навчальних заходів.

Тема 2. Науково-методична діяльність як фактор підвищення рівня професійної компетентності педагога

Сутність науково-методичної діяльності педагога професійної школи. Інноваційні форми і методи методичної роботи у закладах професійної (професійно-технічної) освіти.

Методика розробки навчальних та методичних проектів.

Діяльність педагогічного колективу закладів професійної (професійно-технічної) освіти у рамках досліджень єдиної науково-методичної проблеми.

Методика створення інноваційного інформаційного середовища та його роль в інноваційній освітній діяльності закладів професійної (професійно-технічної) освіти. Методика розробки паспорту сучасного КМЗ предмету (професії).

Тема 3. Методика створення авторських навчально-методичних розробок

Авторська розробка як результат творчої діяльності педагога професійної школи. Цілі і завдання створення авторської навчально-методичної розробки педагога у закладах професійної (професійно-технічної) освіти.

Типи творчих авторських розробок: адаптаційна, комбінаторна, радикальна.

Методологія створення авторських навчально-методичних розробок. Основні критерії-вимоги до авторської педагогічної розробки. Алгоритм створення авторської навчально-методичної розробки. Структура авторської педагогічної розробки.

Авторська школа як засіб реалізації творчого потенціалу педагога ЗП(ПТ)О.

Тема 4. Педагогічний досвід у контексті освітньої інноватики

Визначення сутності поняття «педагогічний досвід» у контексті інноватики педагогічної діяльності у закладах професійної освіти.

Види педагогічного досвіду в освіті. Ознаки та критерії оцінювання педагогічного досвіду.

Методика виявлення та вивчення педагогічного досвіду педагогів професійної школи.

Методика узагальнення та систематизації педагогічного досвіду.

Методика впровадження педагогічного досвіду у навчально-виробничу або науково-методичну діяльність педагогічних працівників закладів професійної (професійно-технічної) освіти.

Відкритий урок як засіб виявлення, вивчення та впровадження перспективного педагогічного досвіду.

Тема 5. Формування позитивного іміджу педагога професійної школи

Професійна компетентність, інноваційна культура, інформаційна грамотність, – основа формування позитивного іміджу педагога професійної школи.

Система оцінювання результативності діяльності педагогічних працівників закладів професійної освіти: формуюче, рейтингове, самооцінювання, атестація.

Портфоліо як засіб презентації рівня професійної компетентності педагога професійної школи. Методика розробки портфоліо педагога.

Методика розробки творчого звіту педагога закладу професійної (професійно-технічної) освіти з навчально-організаційної та науково-методичної діяльності.

4. Самостійна робота слухачів

Тема 1. Творчий підхід педагога до навчально-організаційної діяльності у ЗП(ПТ)О

Завдання до самостійної роботи:

1. Опрацювати літературні джерела і скласти конспект за темою самостійної роботи.
2. Розробити план уроку теоретичного (виробничого) навчання з використанням інноваційних форм та (або) методів навчання.
3. Розробити сценарій проведення одного із інноваційних позаурочних навчальних заходів: конкурсу «кращий за професією», творчого (дослідного) проекту, професійного КВК, професійного бенефісу, консультації-практикуму, засідання творчого гуртка тощо.

Тема 2. Науково-методична діяльність як фактор підвищення рівня професійної компетентності педагога

Завдання до самостійної роботи:

- 1.Опрацювати літературні джерела і скласти конспект за темою самостійної роботи.
2. Розробити сценарій проведення інноваційного методичного заходу.
3. Розробити паспорт сучасного КМЗ предмету (професії).

Тема 3. Методика створення авторських навчально-методичних розробок

Завдання до самостійної роботи:

1. Опрацювати літературні джерела і скласти конспект за темою самостійної роботи.
2. Створити авторську методичну розробку відкритого уроку.

Тема 4. Педагогічний досвід у контексті освітньої інноватики

Завдання до самостійної роботи:

1. Опрацювати літературні джерела і скласти конспект за темою самостійної роботи.
2. Описати педагогічний досвід інноваційної діяльності педагога закладу професійної (професійно-технічної) освіти.

Тема 5. Формування позитивного іміджу педагога професійної школи

Завдання до самостійної роботи

1. Опрацювати літературні джерела і скласти конспект за темою самостійної роботи.
2. Розробити портфоліо педагога закладу професійної (професійно-технічної) освіти.
3. Представити приклад творчого звіту діяльності педагога за певний термін часу.

5. Комплекс питань для самоконтролю

Питання для самоконтролю до теми 1

1. Визначте поняття «інноваційна компетентність педагога професійної школи».
2. Визначте поняття «творча особистість».
3. Назвіть структурні складові освітніх інновацій
4. Сформулюйте цілі і завдання впровадження інтерактивних технологій навчання у професійну підготовку у закладів професійної (професійно-технічної) освіти.
5. Дайте порівняльну характеристику традиційного та інноваційного уроку у закладах професійної (професійно-технічної) освіти.
6. Яким чином розвивається творчість педагога і учнів у поза аудиторній навчальній діяльності?

Питання для самоконтролю до теми 2

1. Сформулюйте основні напрями науково-методичної діяльності педагога професійної школи.
2. Які інноваційні форми реалізуються у науково-методичній діяльності педагогів професійної школи?
3. Які інноваційні методи реалізуються у науково-методичній діяльності педагогів професійної школи?
4. Роль інноваційного інформаційного середовища у діяльності професійних навчальних закладів.
5. Цілі та завдання діяльності педагогічного колективу закладів професійної (професійно-технічної) освіти у рамках досліджень єдиної науково-методичної проблеми.
6. Над якими науково-методичними проектами працюють педагоги Вашого навчального закладу?

Питання для самоконтролю до теми 3.

1. Розкрийте сутність поняття «авторська педагогічна розробка».
2. Сформулюйте цілі і завдання створення авторської навчально-методичної розробки педагога у закладах професійної (професійно-технічної) освіти.
3. Назвіть типи творчих авторських розробок: адаптаційна, комбінаторна, радикальна.
4. Сформулюйте критерії-вимоги до авторської педагогічної розробки.
5. Сформулюйте алгоритм створення авторської навчально-методичної розробки.
6. Визначить структуру авторської педагогічної розробки.
7. Розкрийте сутність поняття «авторська педагогічна школа».

Питання для самоконтролю до теми 4.

1. Сформулюйте сутність поняття «педагогічний досвід» у контексті інноватики педагогічної діяльності у закладах професійної освіти.
2. Сформулюйте сутність різних видів педагогічного досвіду: новаторського, раціоналізаторського, перспективного.
3. Сформулюйте ознаки та критерії оцінювання перспективного педагогічного досвіду.
4. Назвіть форми і методи виявлення та вивчення перспективного педагогічного досвіду у професійному (професійно-технічному) навчальному закладі?
5. Як створити картотеку перспективного педагогічного досвіду у навчальному закладі професійної освіти?
6. Якими формами і методами реалізується впровадження педагогічного досвіду в навчально-організаційну або науково-методичну діяльність педагогічних працівників закладів професійної (професійно-технічної) освіти?

7. Сформулюйте цілі проведення відкритих занять та позаурочних навчальних заходів у контексті педагогічної інноватики.

Питання для самоконтролю до теми 5

1. Як Ви розумієте поняття «професійний імідж педагога»?
2. Визначте сутність понять «професійна компетентність», «інноваційна культура», «інформаційна грамотність».
3. Які існують види оцінювання результативності діяльності педагогічних працівників закладів професійної освіти.
4. Розкрийте сутність поняття «педагогічне портфоліо».
5. Поясніть методику розробки творчого звіту педагога закладу професійної (професійно-технічної) освіти з навчально-організаційної та науково-методичної діяльності.

6. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Воробієнко П. Компетентнісний підхід у вищій освіті - від теорії до практики /П. Воробієнко //Вища шк. - 2016. - №6. - С.13-21
2. Малишева О.П. Нові стандарти атестації педагогічних працівників / О.П. Малишева.– К.: Літера ЛТД, 2012. – 240 с.
3. Освітадорослих: енциклопедичний словник /за ред..В.Г.Кременя, Ю.В.Ковбасюка; [упоряд.: Н.Г.Протасова, Ю.О.Молчанова, Куренна та ін.]; Нац. акад. пед. наук України, Нац. акад. держ. упр. при Президентові України [та ін.].- К.: Основа, 2014.- 496с.
4. Островерхова Н.М. Методологія аналізу якості уроку як педагогічної системи: монографія / Н.М. Островерхова. – Х.: ТИТУЛ, 2008. – 402 с.
5. Професійні стандарти і кваліфікації у країнах з високорозвинутою економікою / Л. П. Пуховська, А. О. Ворначев, С. В. Мельник, Ю. І. Кравець; за наук. ред. Л. П. Пуховської. – К.: «НВП Поліграфсервіс», 2014. – 176 с.

6. Сергеева Л.М. Сучасні тенденції розвитку професійної освіти в контексті європейської інтеграції / Л.М. Сергеева // Педагогічний альманах. – 2014. – Випуск 21. – С. 85-92.

7. Професійно-педагогічна компетентність викладача вищого навчального закладу: навч. посіб. /За ред. І.Л.Холковської. - Вінниця: ТОВ «Нілан АТД», 2017. - 144с.

8. Пузиревич К. Створення на уроці умов для підвищення пізнавальної активності всіх учнів /К.Пузиревич // Педагогічна майстерня. Видавнича група “Основа”, 2011.

9. Указ Президента України «Про національну стратегію розвитку освіти в Україні на період до 2021 року» №344/2013 від 25.06.2013. Режим доступу: <http://presa.ua/oficijnij-visnik-prezidenta-ukraini.html>).

10. Управління інноваціями: навч. посібник / О.І. Гуторов, Л.І. Михайлова, І.О. Шарко, С.Г. Турчіна, О.В. Киричок. – Вид. 2-ге, доп. – Харків: «Діса плюс», 2016. – 266 с.

11. Шевчук С.С. Інноваційна діяльність педагога професійної школи: Навчально-методичний посібник / С.С. Шевчук. – БІНПО, -2015.- 174 с.

Додаткова:

1. Болсун С. Інноваційний підхід до формування професійного іміджу педагога в системі післядипломної освіти / С. Болсун, Н. Чипиленко // Післядипломна освіта в Україні. – 2011. – № 6. – С.27–31.

2. Вернідуб Р. Науково-дослідницька діяльність у структурі забезпечення професійної підготовки вчителя / Р. Вернідуб // Вища освіта України. – 2012. – № 1.– С.49–55.

3. Зазуліна Л. Кейс-метод у системі підвищення кваліфікації педагогів / Л. Зазуліна // Післядипломна освіта в Україні – 2010.– № 12. – С.27–29.

4. Назаренко Г. А. Передовий педагогічний досвід у контексті інноватики / Г. А. Назаренко // [Післядипломна освіта в Україні](#). – 2010. – № 2. – С. 32–34.

5. Система роботи над науково-методичною проблемою / упоряд. А.В. Дьоміна.– К.: Шк. світ, 2011. – 128 с.

6. Скрипник С. Запровадження інновацій, інноваційних педагогічних технологій як показник якості післядипломної педагогічної освіти / С. Скрипник // [Післядипломна освіта в Україні](#). – 2011. – № 6. – С.31–34.

7. Смоліна О.С. Методичні рекомендації інноваційні педагогічні технології та організація навчально-виховного і методичного процесів у школі / Смоліна О.С. – Кіровоград. 2012 – 54с.

8. Шевчук С.С. Діяльність педагога професійної школи у контексті інноватики: Навчально-методичний посібник для самостійної роботи слухачів курсів підвищення кваліфікації / С.С.Шевчук. – Біла Церква: БІНПО ДВНЗ «УМО» НАПНУ. - 2017.- 106 с.

9. Шевчук С.С. Реалізація сучасних освітніх практик у професійну підготовку фахівців сфери обслуговування: Навчально-методичний. /С.С.Шевчук. – Біла Церква: БІНПО ДВНЗ «УМО» НАПНУ. - 2018.- 139с.

10. Шевчук С.С. Традиції та інновації у діяльності методичної служби професійної школи: метод. посіб. / С.С. Шевчук. – Донецьк: ІПО ІПП УМО, 2011. – 120 с.

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ «УНІВЕРСИТЕТ
МЕНЕДЖМЕНТУ ОСВІТИ»
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ ІНСТИТУТ НЕПЕРЕРВНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ
ОСВІТИ
Кафедра методики професійної освіти та соціально-гуманітарних
дисциплін**

**РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
спецкурсу
«КЕЙС-ТЕХНОЛОГІЇ В ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ПЕДАГОГА
ПРОФЕСІЙНОЇ (ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ) ОСВІТИ»
для підвищення кваліфікації педагогічних працівників
закладів професійної (професійно-технічної) освіти**

Біла Церква-2021

Преамбула

Метою спецкурсу є узагальнення і систематизація знань, розвиток та удосконалення умінь слухачів щодо впровадження у професійно-теоретичну та професійно-практичну підготовку кваліфікованих робітників кейс-технології.

Завдання:

- ознайомлення з історією виникнення та сутністю кейс-технології;
- ознайомлення із класифікацією навчальних кейсів;
- підвищення рівня інформаційно-методичної грамотності шляхом впровадження технології кейс-стаді
- підвищення рівня професійної компетентності слухачів щодо нестандартних форм організації освітнього процесу у ЗП(ПТ)О;
- формування умінь щодо проектування занять з професійної підготовки з використанням кейс-технології.

Об'єкт вивчення: система професійної підготовки кваліфікованих робітників у ЗП(ПТ)О.

Предмет вивчення: впровадження кейс-технології у систему професійної підготовки кваліфікованих робітників ЗП(ПТ)О.

Очікувані результати:

Слухач повинен знати:

- сутність та зміст кейс-технології;
- види навчальних кейсів;
- основні вимоги до організації і проведення освітнього кейсу професійної спрямованості;
- критерії оцінювання проходження кейсу.

Слухач повинен уміти:

- аналізувати зміст навчального матеріалу з метою використання кейсів в освітньому процесі;
- організовувати та проводити різні освітні кейси професійної спрямованості;

- проектувати заняття з професійної підготовки з використанням кейс-технології;
- використовувати інформаційно-комунікаційні технології для організації занять з використанням кейс-технології;
- об'єктивно оцінювати проходження різних освітніх кейсів професійної спрямованості.

Слухач повинен усвідомлювати:

- необхідність, доцільність та можливість застосування сучасних технологій навчання у професійній підготовці кваліфікованих робітників;
- важливість підвищення якості освітнього процесу у ЗП(ПТ)О шляхом нестандартної його організації за допомогою використання кейс-технології.

Бюджет навчального часу: 10 год.

Основними видами занять є: самостійна робота слухачів (10 год.).

2. Тематичний план спецкурсу «Кейс-технології в професійній діяльності педагога професійної (професійно-технічної) освіти»

№ п/п	Тема	Вид заняття	Години	ПБ викладача
1	Тема 1. Сутність та зміст кейс-технологій	Самостійна робота	2	
2	Тема 2. Види навчальних кейсів та критерії оцінювання їх проходження	Самостійна робота	2	
3	Тема 3. Основні вимоги до організації та проведення освітнього кейсу професійної спрямованості	Самостійна робота	2	
4	Тема 4. Міні-кейси як різновид кейс-технології	Самостійна робота	2	
5	Тема 5. Проектування заняття з професійної діяльності здобувачів освіти із використанням кейс-технології	Самостійна робота	2	

3. Зміст спецкурсу за темами

Тема 1. Сутність та зміст кейс-технологій

Сучасні технології навчання, зокрема, кейс-технологія. Сутність кейс-технології та її місце у професійному навчанні Структура кейсу. Характерні ознаки та особливості кейс-технології. Етапи створення кейсів у професійному навчанні. Вимоги, яким повинен задовольняти хороший кейс. Формування ключових компетенцій випускника ЗП(ПТ)О, що формуються у процесі використання кейс-технології.

Тема 2. Види навчальних кейсів та критерії оцінювання їх проходження

Мета, завдання та принципи використання різних видів кейсів у навчальній діяльності учнів ЗП(ПТ)О. Класифікація кейсів за різними джерелами та їх основні завдання. Класифікація кейсів залежно від часу, виділеного для його вивчення та від рівня складності змісту. Види кейсів за способом подання матеріалу.

Види та критерії оцінювання роботи здобувачів освіти. Функції оцінювання роботи здобувачів освіти. Методичні принципи при оцінюванні презентації до кейсу. Оцінювання учасників дискусії як важлива проблема навчання за допомогою кейс-методу.

Тема 3. Основні вимоги до організації та проведення освітнього кейсу професійної спрямованості

Мета, завдання та принципи проведення занять із використанням кейс-технології. Етапи організації та проведення занять із використанням кейс-технологій. Методика планування, організації та проведення занять із використанням кейс-технологій. Визначення сценарію та порядку проведення рішення кейсів.

Тема 4. Міні-кейси як різновид кейс-технології

Сутність міні-кейсів та їх класифікація за певними ознаками. Характеристика основних різновидів міні-кейсів. Етапи створення та проведення уроку з використанням міні-кейсів. Створення міні-кейсів за професійно-цільовою спрямованістю.

Тема 5. Проектування заняття з професійної діяльності здобувачів освіти із використанням кейс-технології

Етапи створення кейсів та алгоритм проведення заняття із його використанням. Вибір форм та методів проведення занять за технологією кейсів. Критерії ефективності проведення занять за кейс-технологією. Аналіз кейсу в групі й створення рішення. Представлення й обґрунтування рішення (висновків) групи з кейсу.

4. Самостійна робота слухачів

Тема 1. Сутність та зміст кейс-технологій

Завдання до самостійної роботи:

1. Опрацювати літературні джерела і скласти конспект за темою самостійної роботи.
2. Розробити схему орієнтовної структури освітнього кейсу професійної спрямованості.
3. Описати функції педагога ЗП(ПТ)О з планування та організації освітнього кейсу.
4. Представити розробку уроку теоретичного навчання із застосуванням кейс-технології.

Тема 2. Види навчальних кейсів та критерії оцінювання їх проходження

Завдання до самостійної роботи:

1. Назвати види кейсів за класифікацією Європейського клірингового центру.

2. Розробити кейс залежно від часу, виділеного для його вивчення.
3. Розробити завдання для кейсу, який можна використовувати під час проведення уроків різних типів.
4. Розробити критерії оцінювання роботи здобувачів освіти ЗП(ПТ)О над кейсом.
5. Створити презентацію рішення кейс-завдання.

Тема 3. Основні вимоги до організації та проведення освітнього кейсу професійної спрямованості

Завдання до самостійної роботи:

1. Розкрити сутність та зміст структурних складових кейсу.
2. Визначити вимоги до сценарію кейсу та представити його інформаційне забезпечення.
3. Розробити концепцію освітнього кейсу професійної спрямованості.
4. Прописати алгоритм реалізації основних етапів виконання кейсу професійного спрямування.
5. Навести приклад орієнтовної структури заняття із використанням кейс-технології

Тема 4. Міні-кейси як різновид кейс-технології

Завдання до самостійної роботи:

1. Розробити міні-кейси професійного спрямування для здобувачів освіти ЗП(ПТ)О.
2. Розробити завдання із різних видів міні-кейсів: проектного, дослідницького, проблемного.
3. Розробити картки-завдання для здобувачів освіти професійного спрямування.
4. Розробити різнорівневі завдання для використання даної технології на уроках теоретичного навчання.

5. Розробити критерії оцінювання здобувачів освіти під час роботи над міні-кейсом.

Тема 5. Проектування заняття з професійної діяльності здобувачів освіти із використанням кейс-технології

Завдання до самостійної роботи:

1. Сформулювати дидактичні цілі кейсу, визначити проблемну ситуацію, ідентифікувати конкретну реальну ситуацію згідно з відповідною метою.

2. Побудувати програмну карту кейсу, зібрати інформацію і дані для нього з різних джерел та підготувати перший варіант кейсу.

3. Здійснити макетування, компоновання матеріалу, визначити форму презентації (представлення матеріалу).

4. Розробити завдання для здобувачів освіти і можливі запитання для ведення дискусії та презентації кейсу.

5. Вибрати форми та методи проведення занять за технологією кейсів.

5. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

Питання для самоконтролю до теми 1.

1. У чому полягає суть кейс-технології?

2. Назвати характерні ознаки кейс-технології

3. Визначити, які ключові компетентності розвиваються здобувачів освіти у процесі використання кейс-технологій на уроках теоретичного навчання?

4. Назвати структурні елементи кейсу.

5. Назвати етапи створення кейсу.

6. У чому полягає головне призначення кейсів?

7. Назвати вимоги, які ставляться до створення кейсу.

8. Вплив кейс-методу на навчання та світогляд здобувачів освіти.

Питання для самоконтролю до теми 2.

1. Назвати мету, завдання та принципи використання різних видів кейсів.
2. Назвати види кейсів відповідно класифікації доктора соціологічних наук, професора Ю.П. Сурміна.
3. Як класифікують кейси залежно від часу, виділеного для його вивчення?
4. Як класифікують кейси за способом подання матеріалу?
5. Чи є обов'язковим оголошення критеріїв оцінювання до початку роботи над кейсом?
6. Чи підсумовується досвід, який був отриманий здобувачем освіти при виконанні самостійної роботи під час рішення кейс-завдання?
7. Чи варто включати до заключної частини риторичних питань, які стимулюватимуть активність пошукової роботи здобувачів освіти?
8. Чи варто оцінювати участь здобувачів освіти у дискусії під час обговорення рішення кейс-завдання?
9. За якими принципами можна здійснювати оцінку презентаційного матеріалу здобувачів освіти?

Питання для самоконтролю до теми 3.

1. Визначення мети та завдання для проведення уроку теоретичного навчання певного типу із використанням кейс-технології.
2. Зазначення теоретичних та практичних аспектів організації та проведення таких занять із використанням кейсів.
3. Основні етапи організації та проведення занять із використанням даної технології.
4. Як підібрати завдання для проведення уроку із використанням певного виду кейсу.
5. Яке комплексно-методичне забезпечення необхідне для проведення занять за даної технології навчання?

6. Чи необхідно розробляти різномірні завдання для проведення занять за кейс-технологією?

7. На якому етапі прописується сценарій проведення уроку за кейс-технологією?

8. Який вплив використання кейс-технології на результат активної самостійної діяльності здобувачів освіти.

9. Недоліки впровадження кейс-технології в освітній процес з погляду здобувача освіти та педагога.

Питання для самоконтролю до теми 4.

1. Розробити міні-кейси професійного спрямування для здобувачів освіти ЗП(ПТ)О.

2. Розробити завдання із різних видів міні-кейсів: проектного, дослідницького, проблемного.

3. Розробити картки-завдання для здобувачів освіти ЗП(ПТ)О професійного спрямування.

4. Розробити різномірні завдання при використанні даної технології на уроках теоретичного навчання.

5. Розробити критерії оцінювання здобувачів освіти під час роботи над міні-кейсами.

Питання для самоконтролю до теми 5.

1. Обґрунтуйте доцільності використання кейс-технології на заняттях з професійно-теоретичної підготовки у ЗП(ПТ)О.

2. Розробити та представити сценарій заняття з професійно-теоретичної підготовки із використанням кейс-технології.

3. Визначте переваги та недоліки впровадження кейс-технології у професійну підготовку кваліфікованих робітників.

4. Проаналізуйте досвід реалізації сучасних освітніх практик, зокрема, використання кейс-технологій, в освітній діяльності ЗП(ПТ)О.

5. Ефективність навчання за допомогою кейс-методу.

6. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Gordeychuk G.. (2004). Vukorystania keys-metodu yak zasobu [The use of case method as a means of ensuring the professional orientation of teaching of General subjects in VET] / Year. Gordeychuk // Modern information technologies and innovative teaching methods in specialists' training: methodology, theory, experience, problems : the CG. Sciences. PR / editorial Board.: I. A. Sasun (Chairman) and others. – M. : Vinnitsa.
2. Андюсев Б.Е. Кейс-метод как инструмент формирования компетентностей // Директор школы. - №4. – 2010. – С.61-69
3. Гребенькова Г.В. Кейс-метод у професійному навчанні [Електронний ресурс]. Режим доступу: URL:<http://docus.me/d/904577/>
4. Гуревич Р.С. Теорія і практика навчання в професійно-технічних закладах: Монографія / Роман Семенович Гуревич. – Вінниця: ТОВ "Планер", Вінниця, 2009. – 410 с.
5. Єремін А.С. Заключний етап аналізу навчальних кейсів та оцінка роботи студентів при використанні кейс-методу / А.С. Єремін // Інновації в освіті. – 2010. – № 8. – С. 120-141.
6. Зазуліна Л. Кейс-метод у системі підвищення кваліфікації педагогів // Післядипломна освіта в Україні – 2010, №12. – С.27-29.
7. Заславська С.І. Контроль навчальних досягнень учнів з професійно-практичної підготовки : Методичні рекомендації / С.І. Заславська. – Біла Церква: БІНПО УМО НАПН України, 2017. – 46 с.
8. Збірник міні-кейсів з дисципліни «Комунікативні процеси у навчанні» / за ред. Л. О. Савенкової, В. М. Приходько. – К.: КНЕУ, 2009. – 343 с
9. Ковальова К., Ковальов В. Методологічні аспекти методу case-study при викладанні економічних дисциплін // Вища школа: проблеми екон. освіти. – 2010. – № 2. – С. 68 – 75.

10. Ковальова С. М. Технологія застосування кейс-методу в професійній підготовці вчителя в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://eprints.zu.edu.ua/25343/1/20.pdf>

11. Ковальова С.М. Кейс-метод у системі професійної підготовки майбутніх учителів у Великій Британії : дис. канд. пед. наук : спец. 13.00.04 / Ковальова Світлана Миколаївна. – К., 2012. – 262 с.

12. Лузан П.Г., Манько В.М., Нестерова Л.В., Романова Г.М. Застосування навчальних кейсів у підготовці майбутніх кваліфікованих робітників/Теорія і практика впровадження інноваційних технологій навчання у професійну підготовку кваліфікованих робітників: монографія / [Лузан П.Г., Манько В.М., Нестерова Л.В., Романова Г.М.]; за заг. ред. Г.М. Романової,. – К.: ТОВ «НВП Поліграфсервіс», 2014. – 216 с.

13. Науково-методичні засади професійної підготовки кваліфікованих робітників в умовах євроінтеграції / автори: Т. Герлянд, В. Манько, П. Лузан, Л. Нестерова, О. Слатвінська, М. Шимановський; за заг. ред. Л. Нестерової. – К.: ІПТО НАПН України, 2012. – 222 с.

14. Осадченко І. Дидактичні вимоги та методика формування кейсів у контексті підготовки майбутніх учителів початкової школи / І. Осадченко // Наукові записки КДПУ. Серія: Педагогічні науки / редкол.: В.В. Радул [та ін.]. – Кіровоград: КДПУ, 2012. – Вип. 107. – Ч. 2. – С. 58–69.

15. Пустова Т.В. Основи педагогічного оцінювання. Навчальний посібник.-Частина II. Практика./ Т.В.Пустова. – К.: Майстер-клас,2006. – 23 с.

16. Сидоренко О. Передмова // Ситуаційна методика навчання: теорія і практика / Упор. О. Сидоренко, В. Чуба. – К. : Центр інновацій та розвитку, 2001. – С. 7–8.

17. Скринник З.Е. Психологія і педагогіка. Проведення індивідуального заняття за методом аналізу конкретних навчальних ситуацій (casestudy) :Навчально-методичний посібник / З.Е. Скринник. – Львів: ЛІБС УБС НБУ, 2012. – 145 с.

18. Смирнова О.О. Кейс-метод як форма інтерактивного навчання на уроках математики[Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://drive.google.com/folderview?id=0B9PfiJKNawNERV8wW19ZWmN2b28&usp=sharing>

19. Сурмін Ю.П. Ситуационный анализ, или Анатомия Кейс-метода / Под ред. д-ра социологических наук, профессора Сурмина Ю.П. – Киев: Центр инноваций и развития, 2002. – 286 с.

20. Сурмін Ю. Кінець епохи «старанних відмінників». Кейс-метод як засіб якісного оновлення української освіти // Синергія. – 2001. – №2 – 3. – С.27 – 33.

21. Сурмін Ю. П. Кейс-метод: становлення та розвиток в Україні. / Вісник НАДУ. – 2015. – № 2. – С. 19-28.

22. Сурмін Ю. П. Метод аналізу ситуацій (Casestudy) та його навчальні можливості. Глобалізація і Болонський процес: проблеми і технології / Ю.П. Сурмін // кол. моногр. – К. : МАУП, 2005. – 126 с.

23. Типові критерії оцінювання навчальних досягнень учнів (слухачів) з професійної підготовки у системі професійно-технічної освіти: Додаток до наказу Міністерства освіти і науки України від 14 червня 2001 р. № 459// Професійна технічна освіта. – 2001. - №5. – С. 28–34.

24. Товканець Г.В. Особливості застосування кейс-методу у процесі професійної підготовки майбутнього фахівця. [Електронний ресурс. – Режим доступу

:http://archive.nbuv.gov.ua/portal/natural/NVUu/Ped/2011_20/tovkanecH.pdf

25. Шевченко О.П. Навчальний потенціал кейс-методу [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://vuzlib.com/content/view/315/84/>

26. Щербак О.І. Теорія і практика оцінювання навчальних досягнень: Навч.-метод. посібник / О.І. Щербак, Н.З. Софій, Б.Ю. Бович // за ред. О. І. Щербак. - Івано-Франківськ, «Лілея-НВ». - 2014.-136 с.

27. Ягоднікова В.В. Кейс-метод (Casestudy) як форма інтерактивного навчання майбутніх фахівців [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.rusnauka.com/1_NIO_2008/Pedagogica/25496.doc.htm

**ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«УНІВЕРСИТЕТ МЕНЕДЖМЕНТУ ОСВІТИ»
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ ІНСТИТУТ НЕПЕРЕРВНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ
ОСВІТИ**

**Кафедра методики професійної освіти та соціально-гуманітарних
дисциплін**

**РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
спецкурсу
«КВЕСТ-ТЕХНОЛОГІЇ ЯК ЗАСІБ РОЗВИТКУ ПРОФЕСІЙНИХ
КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ»**

Біла Церква – 2021

Категорія слухачів: педагогічні працівники закладів професійної (професійно-технічної) освіти галузі знань 01 «Освіта»

Розробник: Кулішов Володимир Сергійович, доцент кафедри методики професійної освіти та соціально-гуманітарних дисциплін Білоцерківського інституту неперервної професійної освіти

1. АНОТАЦІЯ СПЕЦКУРСУ

Актуальність спецкурсу визначається упровадженням компетентнісного підходу в освіті, затребуваністю технологій навчання, що ґрунтуються на діяльнісному підході, новими способами організації урочної і позаурочної освітньої діяльності здобувачів професійної (професійно-технічної) освіти.

Мета спецкурсу полягає в узагальненні та систематизації знань, формуванні та розвитку умінь слухачів з методики проектування освітнього процесу у закладах професійної (професійно-технічної) освіти із застосуванням квест-технологій.

Завдання спецкурсу:

- ознайомлення з історією виникнення та сутністю квест-технології;
- ознайомлення із класифікацією навчальних квестів;
- підвищення рівня інформаційно-методичної грамотності шляхом впровадження технології веб-квест у професійну підготовку кваліфікованих робітників;
- підвищення рівня професійної компетентності слухачів щодо нестандартних форм організації освітнього процесу у закладах професійної (професійно-технічної) освіти;
- формування умінь щодо проектування занять з професійної підготовки з використанням квест-технології.

Матеріали спецкурсу спрямовано на розвиток *інтегрованої, навчальної, інноваційної, інструментальної* компетентностей та компетентності з *інформальної освіти та професійно-особистісного розвитку* педагогічних працівників.

Спецкурс розраховано на 8 год., із яких 2 год. – лекція, 2 год. – семінарське заняття, 4 год. – самостійна робота слухача.

Спецкурс розроблено для педагогічних працівників закладів професійної (професійно-технічної) освіти галузі знань 01 «Освіта» на всіх етапах курсів підвищення кваліфікації за різними моделями навчання (очною, заочною, очно-дистанційною, дистанційною).

2. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ

Очікувані результати опрацювання матеріалів включають:

Знання і розуміння	<ul style="list-style-type: none">- сутність та зміст квест-технології;- види навчальних квестів;- основні вимоги до організації і проведення освітнього квесту професійної спрямованості;- критерії оцінювання проходження квесту.
Розвинені вміння	<ul style="list-style-type: none">- аналізувати зміст навчального матеріалу з метою використання у освітньому квесті;- організовувати та проводити різні освітні квести професійної спрямованості;- проектувати заняття з професійної підготовки з використанням квест-технології;- використовувати інформаційно-цифрові технології для організації занять з використанням квест-технології;- об'єктивно оцінювати проходження різних освітніх квестів професійної спрямованості.
Диспозиції (цінності, ставлення)	<ul style="list-style-type: none">- необхідність, доцільність та можливість застосування інноваційних технологій навчання у професійній підготовці кваліфікованих робітників;- важливість підвищення якості освітнього процесу у ЗП(ПТ)О шляхом нестандартної його організації з допомогою квест-технології.

Ключові слова

Квест, веб-квест, освітній квест, ресурсно-орієнтоване навчання, проблемне навчання.

Реалізація завдань для досягнення результатів спецкурсу здійснюється шляхом:

- Самостійного опрацювання слухачами навчального матеріалу.

- Виконання контрольно-діагностичних матеріалів, спрямованих на вдосконалення вмінь і навичок на практиці застосовувати набуті теоретичні знання.
- Учасі в рефлексійно-оцінювальному блоці з метою використання здобутих знань, умінь (навичок) у професійно-педагогічній діяльності.
- Написанні та захисту на підсумковому етапі курсової роботи/проєкту (на вибір).

3. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ВИКЛАДУ ТА ЗАСВОЄННЯ МАТЕРІАЛУ СПЕЦКУРСУ

Зміст модулів	Кількість кредитів ЕКТС	Загальний обсяг годин	Загальний обсяг аудиторних годин	Аудиторні години				Спецкурси	Семінар-практикум	Самостійна робота	Самостійна робота (спецкурс)
				Лекції	Семінарські заняття	Тематичні дискусії	Науково-практичні ...				
<i>1</i>											
Тема 1. Сутність та зміст квест-технології											
Тема 2. Веб-квест як різновид квест-технології											
Тема 3. Основні вимоги до організації і проведення освітнього квесту професійної спрямованості											
Тема 4. Критерії оцінювання проходження квесту											
Тема 5. Проєктування заняття з професійної підготовки з використанням квест-											

технології											
<i>Разом</i>											

4. ЗМІСТ СПЕЦКУРСУ ЗА ТЕМАМИ

Тема 1. Сутність та зміст квест-технології

Квест-технологія як нова форма організації освітнього процесу у ЗП(ПТ)О. Історія виникнення та становлення освітнього квесту.

Сутність квест-технології. Основні підходи до визначення змісту освітнього квесту з позицій вітчизняного та зарубіжного педагогічного досвіду.

Орієнтовна структура освітнього квесту. Зміст діяльності педагога професійної школи щодо планування та організації освітнього квесту. Завдання, що дозволяє вирішити квест-технологія.

Види освітніх квестів. Різні підходи до класифікації освітніх квестів.

Освітні можливості квест-технології в межах урочної та позаурочної діяльності учнів ЗП(ПТ)О.

Тема 2. Веб-квест як різновид квест технології

Веб-квест як найбільш успішний спосіб використання мережі Інтернет на уроках з професійного навчання. Сутність освітнього веб-квесту.

Роль педагога в організації веб-квесту.

Технологія веб-квест як спосіб реалізації ресурсно-орієнтованого навчання у ЗП(ПТ)О.

Основні цілі реалізації технології веб-квест.

Види завдань для веб-квестів за Б. Доджем

Тема 3. Основні вимоги до організації і проведення освітнього квесту професійної спрямованості

Сутність та зміст структурних складових освітнього квесту. Вимоги до сценарію квесту та його інформаційного забезпечення. Загальна концепція освітнього квесту професійної спрямованості.

Алгоритм реалізації основних етапів виконання освітнього квесту професійної спрямованості.

Орієнтовна структура заняття з використанням квест-технології.

Тема 4. Критерії оцінювання проходження квесту

Особливості оцінювання проходження квесту.

Комплексний підхід до обґрунтування критеріїв оцінювання освітнього квесту професійної спрямованості.

Визначення основних показників проходження квесту: розуміння завдання, якість виконання, результат роботи, творчий підхід до реалізації завдання.

Ефективність проходження квесту (веб-квесту) відповідно до змісту завдання, самостійності роботи групи, оформлення результатів та відповідного захисту роботи.

Тема 5. Проектування заняття з професійної підготовки з використанням квест-технології

Обґрунтування доцільності застосування квест-технології на заняттях з професійної підготовки у ЗП(ПТ)О. Основні критерії вибору технології: провідна мета навчання, специфіка професії (навчального предмету), рівень підготовленості здобувачів освіти, зміст навчального матеріалу, період навчання, наявність необхідного інформаційного та матеріально-технічного забезпечення.

Визначення стилю співпраці педагога ЗП(ПТ)О та здобувачів освіти у процесі реалізації квест-технології.

Методика розробки проєкту заняття з професійної підготовки із використанням квест-технології.

Переваги та недоліки впровадження квест-технології у професійну підготовку кваліфікованих робітників. Причини труднощів при впровадженні у професійну підготовку квест-технології.

5. ПЛАН ЛЕКЦІЇ

Тема 1. Сутність та зміст квест-технології

1. Квест-технологія як нова форма організації освітнього процесу у ЗП(ПТ)О.
2. Історія виникнення та становлення освітнього квесту.
3. Сутність квест-технології. Основні підходи до визначення змісту освітнього квесту з позицій вітчизняного та зарубіжного педагогічного досвіду.
4. Орієнтовна структура освітнього квесту.
5. Зміст діяльності педагога професійної школи щодо планування та організації освітнього квесту.
6. Види освітніх квестів. Різні підходи до класифікації освітніх квестів.
7. Освітні можливості квест-технології в межах урочної та позаурочної діяльності здобувачів освіти ЗП(ПТ)О.

Література: 2, 5, 6, 9, 10, 12, 13, 18

6. ПЛАН СЕМІНАРСЬКОГО ЗАНЯТТЯ

Тема 2. Веб-квест як різновид квест технології

Рекомендовані питання для обговорення

1. Веб-квест як найбільш успішний спосіб використання мережі Інтернет на уроках з професійного навчання.
2. Сутність освітнього веб-квесту.
3. Роль педагога в організації веб-квесту.
4. Технологія веб-квест як спосіб реалізації ресурсно-орієнтованого навчання у ЗП(ПТ)О. Основні цілі реалізації технології веб-квест.
5. Види завдань для веб-квестів за Б. Доджем.

Література: 1, 3, 4, 7, 9, 10, 14, 15, 17, 19, 20

7. ІНФОРМАЦІЯ ДЛЯ ОПРАЦЮВАННЯ (САМОСТІЙНА РОБОТА СЛУХАЧІВ)

Тема 3. Основні вимоги до організації і проведення освітнього квесту професійної спрямованості

Завдання до самостійної роботи

На підставі ознайомлення із педагогічною та методичною літературою та особистим досвідом пропонуємо підготувати для обговорення такі питання:

- Сутність та зміст структурних складових освітнього квесту.
- Вимоги до сценарію квесту та його інформаційного забезпечення.
- Загальна концепція освітнього квесту професійної спрямованості.
- Алгоритм реалізації основних етапів виконання освітнього квесту професійної спрямованості.
- Орієнтовна структура заняття з використанням квест-технології.

Література: 2, 5, 6, 8, 12, 13, 16

Тема 4. Критерії оцінювання проходження квесту

Завдання до самостійної роботи

1. Опрацювати літературні джерела і скласти конспект за темою самостійної роботи.

2. Розробити порівняльну характеристику критеріїв для оцінювання проходження квесту та веб-квесту (у вигляді таблиці).

3. Розробити критерії оцінювання проходження освітнього квесту професійної спрямованості та обґрунтувати їх доцільність.

Критерій оцінювання		Квест	Веб-квест
Розуміння завдання	Середній рівень		
	Достатній рівень		
	Високий рівень		
Виконання	Середній рівень		

завдання	Достатній рівень		
	Високий рівень		
Результат роботи	Середній рівень		
	Достатній рівень		
	Високий рівень		
Творчий підхід	Середній рівень		
	Достатній рівень		
	Високий рівень		

Література: 1, 2, 4, 7, 8, 10, 14, 16, 19, 20

Тема 5. Проектування заняття з професійної підготовки з використанням квест-технології

Завдання до самостійної роботи

6. Презентувати власний педагогічний досвід щодо нестандартних форм організації освітнього процесу при підготовці кваліфікованих робітників.

7. Обґрунтувати доцільність застосування квест-технології на заняттях з професійної підготовки у ЗП(ПТ)О відповідно до провідної мети навчання, специфіки професії (навчального предмету), рівня підготовленості здобувачів освіти, змісту навчального матеріалу, періоду навчання, наявності необхідного інформаційного та матеріально-технічного забезпечення тощо.

8. Розробити та презентувати проект заняття з професійної підготовки із використанням квест-технології.

9. Розробити сценарій освітнього квесту професійної спрямованості та з'ясувати з якими труднощами довелося зіткнутися при його підготовці.

Література: 3, 7, 10, 14, 15, 19, 20

8. ПРОБЛЕМНО-ПОШУКОВІ ПИТАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ ТА ІНДИВІДУАЛЬНОЇ РОБОТИ СЛУХАЧА

Питання для самоконтролю до теми 1

1. Опишіть генезис поняття «квест-технологія».
2. Розкрийте сутність та зміст освітнього квесту з позицій вітчизняного та зарубіжного педагогічного досвіду.
3. Опишіть орієнтовну структуру освітнього квесту.
4. Охарактеризуйте зміст діяльності педагога професійної школи щодо планування та організації занять з використанням квест-технології.
5. Обґрунтуйте підходи до класифікації освітніх квестів. За якими параметрами зазвичай класифікуються освітні квести?
6. Які завдання дозволяє вирішити квест-технологія?
7. Опишіть освітні можливості квест-технології в межах урочної та позаурочної діяльності здобувачів освіти ЗП(ПТ)О.

Питання для самоконтролю до теми 2

1. У чому полягає принципова різниця між квестом та веб-квестом?
2. Охарактеризуйте сутність освітнього веб-квесту.
3. Якою є роль викладача в організації і проведенні веб-квесту?
4. Якими є основні цілі реалізації технології веб-квест?
5. Опишіть структуру та основні етапи проведення веб-квесту.
6. Наведіть класифікацію веб-квестів за Б. Доджем.

Питання для самоконтролю до теми 3

1. Охарактеризуйте сутність та зміст структурних складових освітнього квесту.
2. Назвіть основні вимоги до сценарію та інформаційного забезпечення освітнього квесту.

3. Опишіть загальну концепцію освітнього квесту професійної спрямованості.
4. Сформулюйте алгоритм реалізації основних етапів виконання освітнього квесту професійної спрямованості.
5. Опишіть структуру заняття з використанням квест-технології.

Питання для самоконтролю до теми 4

1. Розкрийте особливості оцінювання проходження квесту.
2. У чому полягає комплексний підхід до обґрунтування критеріїв оцінювання освітнього квесту професійної спрямованості?
3. Назвіть ключові показники для оцінювання проходження освітнього квесту.
4. За якими критеріями оцінюється веб-квест професійної спрямованості?
5. Наскільки об'єктивним, на вашу думку, є комплексне оцінювання проходження освітнього квесту? Відповідь обґрунтуйте.

Питання для самоконтролю до теми 5

1. Обґрунтуйте доцільність застосування квест-технології на заняттях з професійної підготовки у ЗП(ПТ)О.
2. Назвіть основні критерії вибору квест-технології.
3. Який стиль співпраці педагога та здобувачів освіти ЗП(ПТ)О зазвичай домінує у процесі реалізації квест-технології?
4. Назвіть переваги та недоліки застосування квест-технології на заняттях з професійної підготовки.
5. Чи впливає застосування квест-технології у професійній підготовці на активізацію освітньої діяльності здобувачів освіти ЗП(ПТ)О? Яким чином?

9. КОМПЛЕКС ПРАКТИЧНИХ (ТЕСТОВИХ) ЗАВДАНЬ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1. Історію свого виникнення квест, як освітня технологія, починає у:

- а) 19 столітті;
- б) на початку 20 століття;
- в) наприкінці 18 століття;
- г) *другій половині 20 століття.*

2. Освітній квест сьогодні – це в більшості:

- а) розважальна діяльність здобувачів освіти;
- б) освітня діяльність здобувачів освіти;
- в) *освітня та розважальна діяльність здобувачів освіти, у якій присутній елемент змагання;*
- г) *ефективний спосіб організації позаурочної навчальної діяльності здобувачів освіти.*

3. Реалізація квест-технології дозволяє поєднати ідеї:

- а) проектної технології навчання;
- б) проблемного підходу до вирішення освітніх завдань;
- в) ігрових технологій навчання;
- г) *усі відповіді вірні.*

4. Одним з перших учених, хто використав можливості технології веб-квест у освітньому процесі, був:

- а) Томас Марч;
- б) *Берні Додж;*
- в) Майя Кадемія;
- г) жодна з відповідей не є вірною.

5. Результатом веб-квесту може бути:

- а) сайт в мережі Інтернет;
- б) презентація (анімація, колаж);
- в) буклет (онлайн документ);
- г) усі відповіді вірні.

6. При проходженні квесту, як правило, оцінюється:

- а) активність діяльності його учасників;
- б) отриманий результат;
- в) успішність виконання проблемного завдання;
- г) усі відповіді вірні.

10. ГЛОСАРІЙ КЛЮЧОВИХ СЛІВ

Квест (англ. Quest) – «пошук, предмет пошуків, пошук пригод». У міфології та літературі поняття «квест» спочатку означало один із способів побудови сюжету – подорож персонажів до певної мети через подолання труднощів.

Веб-квест (за М. Кадемією) – це проблемне завдання з елементами рольової гри, для виконання якої використовуються інформаційні ресурси Інтернету.

Освітній квест – це спеціальним чином організований вид дослідницької діяльності, для виконання якої учні здійснюють пошук інформації за вказаними адресами, що включає пошук цих адрес чи інших об'єктів, людей, завдань тощо. Завдання можуть бути різними за своїм змістом і наповненням: творчі, активні, інтелектуальні.

Ресурсно-орієнтоване навчання – комплекс методів і засобів навчання, націлених на цілісний підхід до організації навчального процесу, що зорієнтований не тільки на засвоєння знань і набуття навичок, а й на тренінг здібностей самостійного й активного перетворення інформаційного середовища шляхом пошуку та практичного застосування інформаційних ресурсів.

Проблемне навчання – організація навчальних занять, яка припускає створення під керівництвом педагога проблемних ситуацій і активну самостійну діяльність учнів з їх вирішення.

11. РЕФЛЕКСІЙНА АНКЕТА

4. Які нові знання, уміння, компетенції Ви отримали, поглибили, удосконалили?

5. В якій сфері професійно-педагогічної діяльності Ви зможете їх використовувати?

6. З якими труднощами зіткнулись під час опрацювання матеріалів спецкурсу?

12. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Андреева М.В. Технологии веб-квест в формировании коммуникативной и социокультурной компетенции. *Информационно-коммуникационные технологии в обучении иностранным языкам*. Тезисы докладов I Международной научно-практической конференции. М., 2004. 118 с.

2. Василенко А. В. Квест как педагогическая технология. История возникновения квест-технологии [Электронный ресурс]. *Международный педагогический журнал «Предметник»*. 2016. URL: https://www.predmetnik.ru/conference_Notes/69

3. Веб-квест як педагогічна технологія: посібник для формування нових знань і навичок щодо використання сучасних ІТ-технологій [Електронний ресурс] / укладач І.М. Блідар. URL: http://licey.kr.ua/images/metod_rob/Публікації/Посібник%20Веб-квести.pdf

4. Використання технології веб-квест на уроках інформатики / Блог вчителя інформатики Богданової Ольги Олексіївни [Електронний ресурс]. URL: http://osvita.ua/school/lessons_summary/edu_techNology/30734/

5. Гриневич М.С. Медіаосвітні квести. *Вища освіта України*. 2009. № 3. Дод. 1. Тем. Вип. Педагогіка вищої школи: методологія, теорія, технології. К.: Гнозис, 2009. С. 153–155.
6. Гриценко С., Кононученко М. Квест – нове покоління ігор для молоді і не тільки [Електронний ресурс]. – URL: <http://www.dt.ua/3000/3855/60753/>
7. Желізняк Л. Д. Технологія «Веб-квест» на уроках інформатики [Електронний ресурс]. URL: http://osvita.ua/school/lessons_summary/edu_tech№logy/30734/
8. Игумнова Е. А., Радецкая И. В., Сорока И.Ю. Опыт применения квест-технологии в профильном лагере экологической направленности. *Учёные записки ЗабГУ*. 2016. Том 11. № 5. С. 17–27.
9. Кадемія М. Ю. Інноваційні технології навчання: словник-госарій: навчальний посібник для студентів, викладачів. Львів: Вид-во «СПОЛОМ», 2011. 196 с.
10. Кадемія М.Ю. Сутність і зміст технології веб-квест. *Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми*. 2012. № 29. С. 380–387.
11. Квест. Вікіпедія – вільна Інтернет-енциклопедія [Електронний ресурс]. – URL: <http://ru.wikipedia.org/wiki/%CA%E2%E5%F1%F2>
12. Кононец Н.В. Педагогічні інновації вищої школи: ресурсно-орієнтоване навчання. *Педагогічні науки: зб. наук. пр.* Полтава, 2012. Вип. 54. С. 76–80.
13. Кочергіна Л.Т. Місце і роль гри у системі навчання іноземної мови. *Рідна школа*. 2005. №3. С. 48–50.
14. Лецюк І.З. Технологія веб-квест як дидактичний засіб організації самостійної роботи майбутніх учителів початкової освіти. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. 2014. Вип. 36 (89). С. 259–264.

15. Лямзіна Н.К. Веб-квест як засіб навчання майбутніх економістів публічного виступу. *Педагогічний процес: теорія і практика*. 2012. №13. С. 163–172.
16. Сокол І.М. Впровадження квест-технології в освітній процес: навчальний посібник. Запоріжжя: Акцент Інвест-трейд, 2013. 87 с.
17. Технології веб-квест та блог-квест [Електронний ресурс].
URL: http://viakiev.blogspot.com/p/blog-page_51.html
18. Уроки з підприємницьким тлом: Навчальні матеріали / За заг. ред. Е. Бобінської, Р. Шияна, М. Товкало. Варшава: Сова, 2014.
19. Farreny J.A. WebquestsandBlogs: Web-basedToolfor EFL Teaching [Electronicresource] URL:
http://www.apac.es/publications/documents/Webquest_weblog_paper.pdf
- March T. The Learning Power of WebQuests / T. March [Electronicresource].
URL: <http://tom march.com/writings/ascdwebquests/>

**ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«УНІВЕРСИТЕТ МЕНЕДЖМЕНТУ ОСВІТИ»
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ ІНСТИТУТ НЕПЕРЕРВНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ
ОСВІТИ**

**Кафедра методики професійної освіти та соціально-гуманітарних
дисциплін**

**РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
спецкурсу
«ФОРМУВАННЯ КОРПОРАТИВНОЇ КУЛЬТУРИ І СОЦІАЛЬНОЇ
ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ПЕДАГОГІЧНОГО ПРАЦІВНИКА ЗП(ПТ)О»**

Біла Церква-2021

Категорія слухачів: педагогічні працівники закладів професійної (професійно-технічної) освіти галузі знань 01 «Освіта»

Розробник: Безугла Ж.С. – кандидат наук із соціальних комунікацій, доцент кафедри методики професійної освіти та соціально-гуманітарних дисциплін Білоцерківського інституту неперервної професійної освіти.

1. АНОТАЦІЯ СПЕЦКУРСУ

Актуальність спецкурсу визначається у необхідності зростання ефективної діяльності педагога, у забезпеченні формування такої корпоративної культури, яка б підвищувала продуктивність праці, конкурентоспроможність професійного закладу освіти, професійного та особистісного розвитку педагога, здобувача освіти.

Мета спецкурсу полягає в створенні моделі корпоративної культури і соціальної відповідальності педагогічного працівника та їх вплив на освітнє середовище.

Визначення слабких та сильних сторін корпоративної культури закладів професійної (професійно-технічної) освіти. Можливості поліпшеннями корпоративної культури і соціальної відповідальності педагога, сприянню самореалізації і самовдосконаленню в умовах соціальних трансформацій, актуалізації корпоративних цінностей і задач серед членів колективу, побудові здорової комунікації в закладі освіти.

Завдання спецкурсу:

- поглиблення та систематизація знань щодо формування корпоративної культури та соціальної відповідальності;
- вдосконалення умінь щодо впровадження корпоративної культури, HR-менеджменту в закладі освіти;
- вдосконалення умінь щодо застосування інструментів PR-технологій

Матеріали спецкурсу спрямовано на розвиток навчальної, інструментальної, методичної, фахової, освітологічної компетентностей.

Спецкурс розраховано на 6 год., із яких 2 год. – лекція, 2 год. – семінарське заняття, 2 год. – самостійна робота слухача.

Спецкурс розроблено для педагогічних працівників закладів професійної (професійно-технічної) освіти галузі знань 01 «Освіта» на всіх етапах курсів підвищення кваліфікації за різними моделями навчання (очною, заочною, очно-дистанційною, дистанційною).

2. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ

Очікувані результати опрацювання матеріалів включають:

Знання і розуміння	<ul style="list-style-type: none">- мети, завдань формування корпоративної культури;- місії, ролей і функцій соціальної відповідальності педагога;- інноваційних технологій професійного саморозвитку, самореалізації і самовдосконалення;- інструментів HR-менеджменту для управління кадровим потенціалом закладів професійної освіти;- ефективних технологій, технік, методів і прийомів PR-технологій для особистісного та професійного розвитку в освітній діяльності.
Розвинені вміння	<ul style="list-style-type: none">- визначати за допомогою PR технологій професійні компетенції педагогічного працівника;- розробляти корпоративні стандарти, правила для професійного закладу освіти;- формулювати мотиваційні написи;- розвивати навички роботи в команді;- визначати професійні цінності, культуру.
Диспозиції (цінності, ставлення)	<ul style="list-style-type: none">- морально-етичні (гідність, чесність, справедливість, турбота, повага до життя, повага до себе та інших людей);- соціально-політичні (свобода, демократія, повага до закону, солідарність, відповідальність);- людиноцентризм;- готовність до змін, гнучкість, постійний професійний розвиток;- рефлексія власної професійної діяльності.

Ключові слова

Корпоративна культура, види корпоративних культур, імідж педагога, кодекс корпоративної (ділової) етики, цінності, HR-менеджмент, інструменти PR-технологій, стейкхолдери, соціальна відповідальність.

Реалізація завдань для досягнення результатів спецкурсу здійснюється шляхом:

- Самостійного опрацювання слухачами навчального матеріалу.
- Виконання контрольних-діагностичних матеріалів, спрямованих на вдосконалення вмінь і навичок на практиці застосовувати набуті теоретичні знання.
- Учасі в рефлексійно-оцінювальному блоці з метою використання здобутих знань, умінь (навичок) у професійно-педагогічній діяльності.
- Написанні та захисту на підсумковому етапі курсової роботи/проєкту (на вибір).

3. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ВИКЛАДУ ТА ЗАСВОЄННЯ МАТЕРІАЛУ СПЕЦКУРСУ

Зміст модулів	Кількість кредитів ЕКТС	Загальний обсяг годин	Загальний обсяг аудиторних годин	Аудиторні години				Спецкурси	Семінар-практикум	Самостійна робота	Самостійна робота (спецкурс)
				Лекції	Семінарські заняття	Тематичні дискусії	Науково-практичні ...				
<i>1</i>											
Тема 1. Корпоративна культура педагогічного працівника закладу професійної (професійно-технічної) освіти											
Тема 2. Імідж педагога. PR – технології (PublicRelations) як ефективний інструмент корпоративної культури											

Тема 3. Соціальна відповідальність як інтегральна професійна якість особистості педагога											
<i>Разом</i>											

4. ЗМІСТ СПЕЦКУРСУ ЗА ТЕМАМИ

Тема 1. Корпоративна культура педагогічного працівника закладу професійної (професійно-технічної) освіти

Корпоративна культура є складовою культури загальної та національної самосвідомості. Національна свідомість – це комплексне поняття духовної культури особистості, формування якої, як основне завдання, стоїть перед закладами професійної (професійно-технічної) освіти. Корпоративна культура виступає основою формування установи, показником якості її педагогічної діяльності, створює новий імідж, робить конкурентоспроможним заклад професійної освіти і сприяє мобільності й успішності педагогічного працівника. Одним із важливих напрямків внутрішньої інтеграції корпоративної культури є система адаптації нових педагогічних працівників та відповідно до HR-менеджменту зниження плинності педагогічних кадрів.

Тема 2. Імідж педагога. PR – технології (PublicRelations) як ефективний інструмент корпоративної культури

Імідж педагога – емоційно забарвлений стереотип сприйняття образу працівника у свідомості здобувачів освіти, колег, соціального оточення, у масовій свідомості. При формуванні іміджу педагогічного працівника реальні якості тісно переплітаються з тими, які приписуються йому оточенням.

Всередині закладу PR виконує цілий ряд життєво важливих функцій: допомога педагогам і фахівцям в ознайомленні із цілями, можливостями й традиціями закладу; роз'яснення загальної політики керівництва й принципів його роботи з колективом; задоволення потреби працівників в інформації про

події у закладі професійної освіти й навколо нього; забезпечення й стимулювання двосторонньої комунікації між керівництвом і колективом; сприяння розвитку позитивної мотивації в кожного працівника стосовно закладу й щодо високої якості роботи; формування організаційної культури й фірмового стилю; виховання працівників як представників закладу, носіїв її іміджу й культури.

Тема 3. Соціальна відповідальність як інтегральна професійна якість особистості педагога

Соціальна відповідальність – складна, морально-правова, філософська та етико-психологічна категорія, яка вивчалася багатьма науками, але підрізними кутами зору. Розрізняють моральну, політичну, юридичну, суспільну, громадянську, професійну та інші види відповідальності, які в сукупності складають родове поняття – «соціальна відповідальність».

Соціальна відповідальність передбачає об'єктивно обумовлену необхідність дотримання індивідом основних правил, вимог, принципів, засад спільного простору. Така поведінка – неодмінна умова нормального функціонування суспільства та колективного життя.

У суспільстві існують певні очікування від педагога щодо його дій. Такі «запити» характерні навіть для його власної совісті і він повинен дати на них відповідь. Учасники відносин відповідальності мають бути взаємно соціально активними, спрямованими на утвердження інтересів, цінностей і норм суспільства, діяти позитивно. Педагог є відповідальним настільки, наскільки він вільний і здатний впливати на розвиток суспільства, навколишнє педагогічне середовище та здобувачів професійного закладу освіти. Те, що знаходиться поза сферою свободи, не може бути предметом відповідальності.

5. ПЛАН ЛЕКЦІЇ

Тема 1. Корпоративна культура педагогічного працівника закладу професійної (професійно-технічної) освіти.

- 1.1 Поняття корпоративної культури.
- 1.2 Функції та елементи корпоративної культури.
- 1.3 Типологія корпоративних культур.
- 1.4 Формування корпоративної культури.
- 1.5 Норми та цінності корпоративної культури.

Література: 1, 2, 5, 18, 20, 28

6. ПЛАН СЕМІНАРСЬКОГО ЗАНЯТТЯ

Тема 2. Імідж педагога. PR – технології (PublicRelations) як ефективний інструмент корпоративної культури.

- 2.1 Основні складові іміджу педагогічного працівника.
- 2.2 Поняття PR – технології (PublicRelations).
- 2.3 Інструментарій внутрішніх корпоративних в'язків.

Література: 17, 18, 19, 22

7. ІНФОРМАЦІЯ ДЛЯ ОПРАЦЮВАННЯ (САМОСТІЙНА РОБОТА СЛУХАЧІВ)

Тема 3. Соціальна відповідальність як інтегральна професійна якість особистості педагога.

- 3.1 Соціальна відповідальність у професійному розвитку педагога.
- 3.2 Правове забезпечення діяльності педагогічного працівника закладу професійної освіти.

На підставі ознайомлення зі змістом лекції, навчальної і наукової літератури та особистим досвідом пропонуємо підготувати такі питання:

- 1). Визначити основні напрями соціальної відповідальності професійного закладу освіти (перед здобувачами освіти, педагогічними працівниками, керівництвом).

2). Сформулювати слоган, девіз або мотивуючий напис професійного закладу освіти в якому Ви працюєте.

Література: 23, 24, 27, 28

8. ПРОБЛЕМНО-ПОШУКОВІ ПИТАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ ТА ІНДИВІДУАЛЬНОЇ РОБОТИ СЛУХАЧА

Питання для самоконтролю до теми 1

1. Етичні норми, стандарти й вимоги які діють у процесі функціонування професійного закладу освіти.
2. Основні напрямки формування корпоративної культури педагога.
3. Типи корпоративних культур.
4. Основні цінності на норми корпоративної культури.

Питання для самоконтролю до теми 2

1. Основні складові іміджу педагогічного працівника.
2. Для чого в професійних закладах освіти потрібно використовувати HR-менеджмент?
3. Поняття PR – технології (PublicRelations).
4. Інструментарій внутрішніх корпоративних зв'язків.

Питання для самоконтролю до теми 3

1. Соціальна відповідальність у професійному розвитку педагога.
2. Основні питання які висвітлює правове забезпечення діяльності педагогічного працівника закладу професійної освіти.

9. КОМПЛЕКС ПРАКТИЧНИХ (ТЕСТОВИХ) ЗАВДАНЬ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1. «Чорний» піар як технологія найчастіше застосовується в якості методу:

- а) ведення інформаційних воїн або ж як поширення завідомо неправдивої або негативної інформації;
- б) створення позитивного іміджу та поширення правдивої інформації;
- в) нейтральної позиції та поширення загальної інформації;
- г) усі перелічені варіанти.

2. Teamwork – це:

- а) командна робота;
- б) індивідуальна робота;
- в) виконання службових обов'язків;
- г) усі перелічені варіанти.

3. Корпоративна культура поділяється на:

- а) організаційну і колективістську;
- б) індивідуалістську і організаційну;
- в) індивідуалістську і колективістську;
- г) усі перелічені варіанти.

4. Головна мета системи адаптації нового працівника:

- а) забезпечення найбільш швидкого входження в посаду;
- б) мінімізація кількості можливих помилок;
- в) зниження дискомфорту перших днів роботи педагогічного працівника та психологічної напруги;
- г) усі перелічені варіанти.

5. Корпоративна культура – це:

- а) потужний стратегічний інструмент;
- б) потужний організаційний інструмент;
- в) потужний управлінський інструмент;
- г) усі перелічені варіанти

6. Мірморальної відповідальності педагога визначають:

- а) суспільно-історичні умови діяльності, реальна свобода, можливість вибору певного типу поведінки;
- б) мотиви і суспільна цінність вчинків, поєднання суцього і належного;

в) особистісні якості (обдарованість, темперамент, воля, емпатійність людини в різних обставинах, пов'язаних із міжособистісною взаємодією та ін.);
г) усі перелічені варіанти.

10. ГЛОСАРІЙ КЛЮЧОВИХ СЛІВ

Корпоративна культура – потужний стратегічний інструмент, що дозволяє орієнтувати всіх працівників закладу професійної освіти на спільні цілі. Головний показник розвиненої корпоративної культури закладу – це переконаність усіх педагогічних працівників, батьків, здобувачів освіти у тому, що їх заклад найкращий. Коли різні за характером, віком, переконаннями люди об'єднуються для досягнення єдиної мети й при цьому ототожнюють себе з установою – можна говорити про корпоративний дух.

Корпоративний дух– визначає поведінку, дію і відображається у поведінці людей, які підтримують цілі закладу професійної освіти й відчувають належність до неї. Корпоративний дух виховується шляхом залучення усіх членів колективу до справ закладу професійної освіти та управління ним.

Ін-груповий фаворитизм (ingroupfavoritism) явище міжгрупової взаємодії, яке виникає в міжгруповій ситуації й основними ознаками якої є усвідомлення учасниками своєї приналежності до певної групи (інгрупи) і надання переваги членам інгрупи на противагу членам аутгрупи.

Формування корпоративної культури є питанням окремого закладу професійної освіти, до базових елементів належать: місія; основні цілі та стратегічне бачення; цінності; імідж; традиції; етичний кодекс; правила та норми поведінки.

Імідж педагога – емоційно забарвлений стереотип сприйняття образу педагога у свідомості здобувачів освіти, колег, соціального оточення, у масовій свідомості.

Професійна культура педагогічного працівника– сукупність компетенцій (професійні і загальнокультурні знання, уміння, навички, що є опосередкованими системою загальнолюдських і спеціально професійних

цінностей із дотриманням ідей гуманізму, збереження здоров'я), що формуються в рамках підготовки до самостійної і продуктивної праці працівника закладу професійної освіти, виявляються у примноженні досягнень професії педагога на особистісному, професійному та державному рівнях.

Корпоративна культура педагога – це набір професійного інструментарію, вона забезпечує постановку завдань, оптимізацію вибору і використання педагогічних форм, методів, засобів, ресурсів, принципів, технологій та визначається через досягнення самореалізації споживача освітніх послуг і педагога, затребуваності і конкурентоспроможності, гнучкості і креативності, гуманізму та етики.

HR-менеджмент(human resources management, управління персоналом) - область знань і практичної діяльності, спрямована на залучення в організацію кваліфікованого персоналу, здатного виконувати покладені на нього обов'язки, і оптимальне його використання.

Public Relations – це все про репутацію – як результат того, що ти робиш, про що говориш і що люди говорять про тебе.

Public Relations на практиці – це дія, від якої залежить репутація з метою завоювання підтримки й розуміння, а також формування точки зору й поведінки, що впливають на оточуючих. Це заплановані й тривалі зусилля, спрямовані на встановлення й підтримку гарних відносин і взаєморозуміння між організацією та її аудиторією.

Технології PR – стратегічні й тактичні комунікаційні технології, що розроблені і здійснюються з метою досягнення взаєморозуміння з різними групами громадськості суб'єкта.

Внутрішній PR має підвищувати рівень лояльності та вмотивованості колективу, а значить, і ефективність його діяльності. Крім того, створення позитивного іміджу закладу освіти в очах власних співробітників впливає на імідж закладу ззовні, позаяк саме колектив є одним із каналів трансляції інформації назовні.

Teamwork (навички спільної роботи) – це якості та вміння, які дозволяють вам добре працювати з іншими під час розмов, проєктів, зустрічей чи інших видів співпраці. Навички роботи в команді залежать від вашої здатності добре спілкуватися, бути комунікабельним, вміти слухати, критично мислити, вирішувати проблеми, управляти часом, вміти співпрацювати з колегами, володіти лідерськими якостями, бути відповідальним і чесним.

Стейкхолдери(англ. Stakeholders) – зацікавлені сторони, фізичні та юридичні особи, які мають легітимний інтерес у діяльності закладу професійної освіти, тобто певною мірою залежать від нього або можуть впливати на його діяльність. Іноді їх називають групами інтересів або групами впливу.

Соціальна відповідальність – динамічне утворення, формування якого – процес тривалий і складний, здійснюється через організацію професійного навчання в умовах педагогічного навчального закладу. У цьому напрямку формування соціальної відповідальності доцільно визначити як відповідальну діяльність, яка спрямована на реалізацію соціально значущої мети і виникає на основі послідовної реалізації системного підходу в навчально-виховному процесі, де навчальна, науково-дослідна і суспільно-корисна діяльність взаємно доповнюють одна одну.

11. РЕФЛЕКСІЙНА АНКЕТА

7. Які нові знання, уміння, компетенції Ви отримали, поглибили, удосконалили?

8. В якій сфері професійно-педагогічної діяльності Ви зможете їх використовувати?

9. З якими труднощами зіткнулись під час опрацювання матеріалів спецкурсу?

12. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Блощинська В. А. Етика : практикум : навч. посіб. Київ : Центр навчальної літератури, 2005. 248 с.

2. Бондарчук О. І. Технологія розвитку психологічної готовності керівників закладів освіти до діяльності в умовах соціальних трансформацій. *Післядипломна освіта в Україні*. 2018. № 1. С. 84-87.
3. Бреус Ю. В. Емоційний інтелект як чинник професійного становлення майбутніх фахівців соціономічних професій у вищих навчальних закладах : автореф. дисертації ... канд. психол. наук : 19.00.07 / Київ. ун-т ім. Б. Грінченка. Київ, 2015. 20 с.
4. Василенко Ольга. [Категорія соціальної відповідальності педагога у наукових дослідженнях](#). *Актуальні питання гуманітарних наук* : зб. наук. пр. 2015. Вип. 14. С. 232-238.
5. Васянович Г. П. Морально-правова відповідальність педагога (теоретико-методологічний аспект) : монографія. 2-ге вид. Львів: Львів, держ. фін.-екон. ін-т, 2002. 232 с.
6. Васянович Г. П. Педагогічна етика : навч. посіб. Київ : Академвидав, 2011. 256 с. (Серія «Альма-матер»).
7. Гондюл І. Л. Особливості корпоративної культури загальноосвітнього навчального закладу. *Учительський журнал онлайн*. 2011. URL: <http://www.teacherjournal.com.ua/shkola/dlya-kerivnicztva-shkoli/2309-osoblivostkorporativno-kulturi-zagalnoosvtogo-navchalogo-zakladu.html>. (дата звернення: 1.09.2021).
8. Гоулман Д. Емоційний інтелект / пер. з англ. С.-Л. Гумецької. Харків : Віват, 2019. 512 с.
9. Євтух М. Б., Стефанюк С. К. Правові основи української педагогіки: етика та соціальні норми : навч. посіб. / за заг. ред. С. Стефанюк. Одеса : ОНАЗ ім. О. С. Попова, 2011. Кн. третя. 312 с.
10. Зарицька В. В. Теоретико-методологічні основи розвитку емоційного інтелекту у контексті професійної підготовки : монографія / Класич. приват. ун-т. Запоріжжя : Вид-во КПУ, 2010. 304 с.

11. Карамушка Л. М., Москальов М. В. Психологія підготовки майбутніх менеджерів до управління змінами в організації : монографія. Київ ; Львів : Сподом, 2011. 216 с.
12. Кацович Я. Ю. Соціально-психологічні ефекти міжгрупової диференціації соціальних груп. [Проблеми сучасної психології](#). 2013. № 2. С. 75-80. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/pspz_2013_2_16 (дата звернення: 1.09.2021).
13. Красненко О. В. Сутність корпоративної культури в системі вищої освіти. [Актуальні проблеми навчання та виховання людей з особливими потребами](#): збірник наук. пр. Київ : Університет «Україна». URL: <http://ap.uu.edu.ua/article/27> (дата звернення: 1.09.2021).
14. Лавніков О.А., Лесик А.С. Інтегративний підхід у системі вищої освіти: поняття і особливості. *Вісник університету імені Альфреда Нобеля*. 2020. № 1 (19) (Серія : Педагогіка і психологія. Педагогічні науки). URL: <https://pedpsy.duan.edu.ua/images/PDF/2020/1/24.pdf> (дата звернення: 1.09.2021).
15. Мармаза О. І. Менеджмент освітньої організації. Харків : ТОВ «Щедра садиба», 2017. 126 с.
16. Мірошніченко Д. А. Формування корпоративної культури інструментами внутрішнього PR. *Економічний вісник університету*. 2015. Вип. № 25/1. С. 68-69. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecvu_2015_25%281%29_13 (дата звернення: 1.09.2021).
17. Наконечна, Н. В. Психологічні умови розвитку корпоративної культури вищого навчального закладу приватної форми власності : автореферат дис. канд. психол. наук : 19.00.10. Київ : ВНЗ «У-т економіки та права «Крок», 2016. 20 с.
18. Управління розвитком професійно-технічної освіти в сучасних умовах: теорія і практика : монографія / [Г.В. Єльнікова [та ін.]; за ред. В.І. Свистун. Київ : «НВП Поліграфсервіс», 2014. 338 с.
19. Палеха Ю. І. Ключі до успіху, або Організаційна та управлінська культури : навч. посіб. 2-ге вид. доп. Київ : Вид-во Європ. ун-ту, 2002. 337 с.

20. Педагогічна майстерність : підручник / І. А. Зязюн, Л. В. Крамущенко, І. Ф. Кривонос та ін.; за ред. І. А. Зязюна. 2-е вид., допов. і перероб. Київ : Вища школа, 2004. 301 с.
21. Полянська А. С., Дюк О. М. Формування моделі корпоративної культури в діяльності вітчизняних підприємств. *Причорноморські економічні студії*. 2018. Вип. 27. С. 9-15.
22. Примак Т. О. PR для менеджерів і маркетологів : навч. посіб. Київ : «Центр учбової літератури», 2013. 202 с.
23. Про освіту : Закон України. URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/T172145.html (дата звернення: 1.09.2021).
24. Про професійну (професійно-технічну) освіту : Закон України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/103/98-вр#Text> (дата звернення: 1.09.2021).
25. Професійний розвиток персоналу підприємств у країнах Європейського Союзу : посібник / Л. П. Пуховська, А. О. Ворначев, С. О. Леу ; за наук. ред. Л. П. Пуховської. Київ : ПІТО НАПНУ. 2015. 176 с.
26. Психофізіологічне забезпечення становлення фахівця у професіях типу «людина-людина» : монографія / за ред. О.М. Кокуна. Кіровоград : Імекс-ЛТД, 2013. 266 с.
27. Социология управления : учебник для академического бакалавриата / В. И. Башмаков [и др.] ; под редакцией В. И. Башмакова, Р. В. Ленкова. 3-е изд., перераб. и доп. Москва : Издательство Юрайт, 2019. 409 с. (Бакалавр. Академический курс). URL: <https://urait.ru/bcode/432068> (дата обращения: 01.09.2021).
28. Сушик І. В., Сушик О. Г. Формування корпоративної культури закладу професійно-технічної освіти як складова управлінської компетентності керівника *Економічний форум*, 1 (1), С. 193-199. URL: <https://doi.org/10.36910/6775-2308-8559-2021-1-24> (дата звернення: 1.09.2021).

29. Шейн Э. Х. Организационная культура и лидерство / [пер. с англ.] ; под ред. В. А. Спивака. Санкт-Петербург : Питер, 2002. 336 с.
30. Ясточкіна І. А. Професійна, соціальна та емоційна компетентності фахівця соціальної сфери: сутність та порівняльний аналіз. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова*. 2016. Вип. 22. С. 192-198. (Серія 11. Соціальна робота. Соціальна педагогіка).
31. Hofstede G. *Cultures and Organizations*. London : Harper Cjllins Business, 1991. 576 p.

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ «УНІВЕРСИТЕТ
МЕНЕДЖМЕНТУ ОСВІТИ»
БЛОЦЕРКІВСЬКИЙ ІНСТИТУТ НЕПЕРЕРВНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ
ОСВІТИ
Кафедра методики професійної освіти та соціально-гуманітарних
дисциплін**

**РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
спецкурсу
«МЕТОДИКА ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ПРОВЕДЕННЯ ЗАНЯТЬ
ЗА ДИСТАНЦІЙНОЮ Й ЗМІШАНОЮ ФОРМАМИ НАВЧАННЯ»
для підвищення кваліфікації
викладачів професійно-теоретичної підготовки
закладів професійної (професійно-технічної) освіти**

Біла Церква-2021

Преамбула

Мета спецкурсу: оновлення, поглиблення та систематизація знань з технологій дистанційного та змішаного навчання; формування навичок проведення уроків теоретичного навчання у закладах професійної (професійно-технічної) освіти за дистанційною та змішаною формою.

Завдання:

- формування знань методики організації та проведення уроків теоретичного навчання за дистанційною та змішаною формами навчання;
- розвиток професійної мобільності педагогів ЗП(ПТ)О та їх готовності до роботи в умовах оновленого освітнього середовища;
- формування навичок проведення навчальних занять за дистанційною та змішаною формами;
- розвиток цифрової компетентності педагогічних працівників ЗП(ПТ)О.

Об'єкт вивчення: освітній процес закладу професійної (професійно-технічної) освіти.

Предмет вивчення: методика організації та проведення уроків теоретичного навчання за дистанційною та змішаною формами.

Очікувані результати вивчення спецкурсу:

Слухач повинен знати:

- різновиди дистанційного навчання;
- моделі та компоненти змішаного навчання;
- методологію дистанційного та змішаного навчання;
- засоби та інструментарії дистанційного навчання.

Слухач повинен уміти:

- планувати, організовувати та проводити уроки теоретичного навчання за дистанційною та змішаною формами.

Слухач повинен усвідомлювати:

- актуальність проведення навчальних занять за дистанційною та змішаною формами;

- роль інноваційних методів навчання в сучасному освітньому процесі;
- необхідність підвищення рівня професійної компетентності, цифрової культури та інформаційної грамотності як основних чинників забезпечення якості професійної освіти.

Бюджет навчального часу: 6 год.

Види навчальних занять: лекція (2 год.), семінарське заняття (2 год.), самостійна робота (2 год.).

**2. Тематичний план спецкурсу «Методика організації та проведення
занять
за дистанційною й змішаною формами навчання»**

№ п/п	Тема	Вид заняття	Години	ПІБ викладача
1	Тема 1. Методологія дистанційного та змішаного навчання	Інтернет-лекція	2	
2	Тема 2. Засоби та інструментарії дистанційного й змішаного навчання	Самостійна робота	2	
3	Тема 3. Розробка комплексно-методичного забезпечення предметів для викладання за дистанційною та змішаною формами	Семінарське заняття	2	

3. Зміст спецкурсу за темами

Тема 1. Методологія дистанційного та змішаного навчання

Поняття дистанційного та змішаного навчання. Нормативні документи щодо організації освітнього процесу за дистанційною та змішаною формами навчання.

Особливості методики дистанційного та змішаного навчання у ЗП(ПТ)О.

Різновиди дистанційного навчання. Моделі та компоненти змішаного навчання.

Методи взаємодії учасників освітнього процесу ЗП(ПТ)О в умовах дистанційного та змішаного навчання.

Дидактико-методичні основи проведення уроків спеціальних дисциплін у ЗП(ПТ)О за дистанційною та змішаною формою навчання.

Тема 2. Засоби та інструментарій дистанційного й змішаного навчання

Рамка цифрової компетентності вчителя DigCompEdu.

Критерії вибору засобів та інструментів дистанційного й змішаного навчання.

Огляд платформ та інструментів для дистанційного навчання.

Онлайн-інструменти змішаного навчання.

Тема 3. Розробка комплексно-методичного забезпечення предметів для викладання за дистанційною та змішаною формами

Технологія розробки електронного контенту уроків професійно-теоретичної підготовки.

Використання Google-сервісів для розробки навчально-методичного та дидактичного забезпечення навчальних дисциплін.

Проектування та розробка електронних підручників, посібників, навчально-методичних комплексів.

Використання засобів ІКТ для контролю й оцінювання навчальних досягнень учнів.

4. План Інтернет-лекції

Тема 1. Методологія дистанційного та змішаного навчання

1. Визначення понять: «дистанційне навчання», «змішане навчання».
2. Огляд нормативно-правових документів щодо організації навчання за дистанційною та змішаною формами.
3. Особливості реалізації дистанційного та змішаного навчання у ЗП(ПТ)О.
4. Різновиди дистанційного навчання. Моделі та компоненти змішаного навчання.
5. Організація ефективної взаємодії учасників освітнього процесу у ЗП(ПТ)О в умовах дистанційного та змішаного навчання.
6. Методика проведення навчальних занять циклу професійно-теоретичної підготовки за дистанційною та змішаними формами.

5. План семінарського заняття

Тема 3. Розробка комплексно-методичного забезпечення предметів для викладання за дистанційною та змішаною формами

Рекомендовані теми доповідей:

1. Електронний навчальний контент професійно-теоретичної підготовки майбутніх кваліфікованих робітників: вимоги до створення, особливості формування.
2. Використання Google-сервісів для створення навчальних, дидактичних та методичних матеріалів.
3. Загальний огляд ефективних онлайн-сервісів для організації дистанційного навчання.
4. Інструменти розробки електронних підручників та навчально-методичних комплексів предметів професійно-теоретичного циклу.
5. Використання систем тестового контролю знань учнів при вивченні предметів професійно-теоретичного циклу.

6. Методика застосування електронних навчально-методичних комплексів при змішаному навчанні.
7. Академічна доброчесність в умовах інноваційного освітнього простору.

Самостійна робота слухачів

Тема 2. Засоби та інструментарії дистанційного й змішаного навчання

Завдання для самостійної роботи:

1. Ознайомтеся з рамкою цифрової компетентності учителя DigCompEdu, визначте власний поступ за окремими областями.
2. Вкажіть критерії вибору засобів організації дистанційного навчання для уроків теорії.
3. Змодельуйте процес онлайн-комунікації у Вашому закладі.
4. Опишіть технічні інструменти організації віртуального простору вивчення дисципліни, яку Ви викладаєте.
5. Здійсніть SWOT-аналіз організації освітнього процесу у ЗП(ПТ)О за дистанційною та змішаною формами.
6. Спроектуйте модель Вашої поведінки при відсутності зворотного зв'язку з учнями під час дистанційного навчання.

7. ПИТАННЯ ТА ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

Питання та завдання для самоконтролю до теми 1.

1. Дайте визначення понять «дистанційне навчання» та «змішане навчання». У чому полягає між ними різниця?
2. Якими нормативно-правовими документами регламентується організація освітнього процесу у ЗП(ПТ)О за дистанційною та змішаною формами?
3. Проаналізуйте різновиди дистанційного навчання.

4. Які моделі змішаного навчання є найбільш ефективними для проведення уроків професійно-теоретичної підготовки?

5. Чим відрізняється синхронний режим взаємодії учасників освітнього процесу від асинхронного?

6. Охарактеризуйте етапи підготовки та проведення уроку теоретичного навчання за дистанційною формою.

Питання та завдання для самоконтролю до теми 2.

1. Що являє собою рамка цифрової компетентності вчителя DigCompEdu?

2. Як з'ясувати поступ за окремими областями цифрової компетентності у межах рамки DigCompEdu?

3. Опишіть основні форми онлайн-комунікації.

4. Назвіть найбільш поширені ресурси для дистанційного навчання.

5. Чи працюєте Ви з Google-сервісами під час дистанційного навчання? Вкажіть переваги та недоліки окремих сервісів.

Питання та завдання для самоконтролю до теми 3.

1. Наведіть дефініцію поняття «комплексно-методичне забезпечення предмета».

2. Які існують вимоги до створення та формування електронного навчального контенту?

3. Які тестові системи Ви використовуєте для перевірки та оцінювання знань учнів?

4. Створіть базу електронних навчальних ресурсів для вивчення предмета, який Ви викладаєте.

5. Що означає принцип академічної доброчесності? Чи користуєтеся Ви програмами перевірки на плагіат?

8. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Базелюк О.В. Платформа дистанційного навчання e-learning.org.ua для професійної освіти. Матеріали наук.-практ. семінару (м. Київ, 26 квітня 2016 р.) ПІТО НАПН України, м. Київ, Україна, стор. 11-13. [Електронний ресурс]. 2018. Режим доступу до ресурсу: <http://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/704657>.

2. Бугайчук К.Л. Змішане навчання: теоретичний аналіз та стратегія впровадження в освітній процес вищих навчальних закладів. Інформаційні технології і засоби навчання. 2016. Том 54, №4. URL: <https://journal.iitta.gov.ua/index.php/itlt/article/view/1434/1070> (дата звернення: 23.10.2020).

3. Кравець С.Г. Суть і компоненти готовності педагогів до впровадження дистанційного навчання кваліфікованих робітників. Науковий вісник Інституту професійно-технічної освіти НАПН України. Професійна педагогіка (12). стор. 88-97. ISSN 2223-5752 [Електронний ресурс]. 2018. Режим доступу до ресурсу: <http://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/709017>.

4. Масліч С.В. Методична підтримка організації дистанційного навчання під час карантину. *Інноваційні технології при підготовці фахівців будівельної галузі* : матеріали Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції (19 листопада 2020 р.). Київ–Біла Церква, 2020. С. 15-18.

5. Масліч С.В. Особливості організації освітнього процесу в закладах професійної (професійно-технічної) освіти в умовах дистанційного навчання. *Підготовка майстра виробничого навчання, викладача професійного навчання до впровадження в освітній процес інноваційних технологій* : матеріали IV Всеукраїнського науково-методичного семінару (5 листопада 2020 р.). Глухівський НПУ ім. О. Довженка. Глухів, 2020. С. 61–63.

6. Масліч С.В. Особливості організації освітнього процесу в умовах змішаного навчання. *Професійна освіта в умовах сталого розвитку суспільства* : збірник матеріалів III Міжнародної науково-практичної

конференції (м. Київ, 29 жовтня 2020 р.) / Інститут професійно-технічної освіти НАПН України / за заг. ред. В. О. Радкевич. Київ : ІПТО НАПН України, 2020. С. 189-192.

7. Підготовка педагогічних працівників професійно-технічних навчальних закладів до дистанційного навчання кваліфікованих робітників / [О. В. Базелюк, А. А. Каленський, С. Г. Кравець та ін.]. Київ: Ін-т проф.-тех. освіти НАПН України, 2017. 76 с.

8. Положення про дистанційне навчання : наказ Міністерства освіти і науки від 25.04.2013 р. № 466. Дата оновлення: 21.08.2015. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0703-13#Text> (дата звернення: 22.11.2020).

9. Теорія та практика змішаного навчання : монографія / В. М. Кухаренко, С. М. Березенська, К. Л. Бугайчук, Н. Ю. Олійник, Т. О. Олійник, О. В. Рибалко, Н. Г. Сиротенко, А. Л. Столяревська; за ред. В. М. Кухаренка. Харків: «Міськдрук», НТУ «ХПІ», 2016. 284 с.

10. Чугай О. Ю. Змішане або гібридне навчання як трансформація традиційної освітньої моделі. *Новітні освітні технології в контексті Євроінтеграції*: матеріали X міжнар. наук.-пр. конференції (14 січня 2015 р.). К : ЦУЛ. С. 154-158.

11. European Framework for the Digital Competence of Educators: DigCompEdu. European Commission: web-site. URL: <https://ec.europa.eu/jrc/en/publication/eur-scientific-and-technical-researchreports/european-framework-digital-competence-educators-digcompedu> (date of reference: 23.11.2020).

Додаткова:

1. Дистанційне навчання як сучасна освітня технологія [Електронний ресурс] : матеріали міжвузівського вебінару (м. Вінниця, 31 березня 2017 р.) / відп. ред. Л. Б. Ліщинська. Вінниця : ВТЕІ КНТЕУ, 2017. 102 с.

2. Змішане навчання: персоналізоване навчання кожного учня. URL: <http://prosvitcenter.org/zmishane-navchannya> (дата звернення: 23.10.2020).

3. Онлайн-ресурси для студентів профтехів. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/profesij№-tehnichna-osvita/onlajn-resursi-dlya-studentiv-proftehiv> (дата звернення: 31.10.2020).
4. Кононенко А. Г., Масліч С. В. Використання SMART-комплексів у методичній системі сучасних інформаційно-освітніх технологій. *Освіта та педагогічна наука*. 2020. № 1 (173). С. 37–46.
5. Панченко Г. Д. Інформаційно-освітнє середовище в професійній підготовці вчителя. *Педагогічна освіта: теорія і практика*. 2012. Вип. 11. С. 69-81.
6. Allen I. Elaine, Seaman Jeff Going. *The Distance: Online Education in the U.S.* 2011. Babson Survey Research Group and Quahog Research Group. 40 p.

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ «УНІВЕРСИТЕТ
МЕНЕДЖМЕНТУ ОСВІТИ»
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ ІНСТИТУТ НЕПЕРЕРВНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ
ОСВІТИ
Кафедра методики професійної освіти та соціально-гуманітарних
дисциплін**

**РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
спецкурсу
«СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО СТАНДАРТИЗАЦІЇ ЗМІСТУ
ПРОФЕСІЙНОЇ (ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ) ОСВІТИ»
для підвищення кваліфікації педагогічних працівників
закладів професійної (професійно-технічної) освіти**

Біла Церква-2021

Преамбула

Мета спецкурсу: проаналізувати стан та сучасні тенденції стандартизації змісту професійної (професійно-технічної) освіти в Україні.

Завдання спецкурсу:

- висвітлити положення стандартизації змісту професійної (професійно-технічної) освіти в сучасному науковому осмисленні;
- розкрити методологічні підходи та принципи стандартизації змісту професійної (професійно-технічної) освіти;
- схарактеризувати законодавчі акти та нормативно-правові документи стандартизації змісту професійної (професійно-технічної) освіти;
- проаналізувати особливості стандартизації змісту професійної освіти і навчання в країнах з високорозвиненою економікою.

Об'єктом вивчення є стандартизація професійної освіти.

Предметом вивчення є стандартизація змісту професійної освіти.

Очікувані результати вивчення спецкурсу:

Слухач повинен знати:

- сучасні шляхи модернізації змісту професійної (професійно-технічної) освіти;
- методологічні підходи та принципи стандартизації змісту професійної (професійно-технічної) освіти;
- законодавчі акти та нормативно-правові документи щодо стандартизації змісту професійної (професійно-технічної) освіти;
- особливості стандартизації професійної освіти і навчання в країнах з високорозвиненою економікою.

Слухач повинен уміти:

- розробляти стандарти професійної (професійно-технічної) освіти відповідно до чинного законодавства та нормативно правових документів України.

Слухач повинен усвідомлювати:

– необхідність оновлення змісту професійної (професійно-технічної) освіти відповідно до вимог та потреб ринку праці;

– значення застосування методологічних підходів та принципів у стандартизації змісту професійної (професійно-технічної) освіти України.

Бюджет навчального часу: 10 год.

Видами занять є: лекції (4 год); самостійна робота слухачів (6 год).

1. Робочий навчальний план спецкурсу «Сучасні підходи до стандартизації змісту професійної (професійно-технічної) освіти»

Назва модулів	Кількість кредитів ЄКТС	Загальний обсяг годин	Загальна кількість годин на I етап	інваріантна складова	I етап (очний) організаційно-мотиваційний							Самостійна робота	II етап			(3)
					Аудиторні години				Семінари-	Самостійна	Самостійна робота		Загальна кількість годин на II	Інтернет лекція	Семінарські	
					Лекції	Семінарські заняття	Тематична дискусія	Науково-практична								
1									0	1	2	3				
Тема 1. Стандартизація змісту професійної (професійно-технічної) освіти в сучасному науковому осмисленні																
Тема 2. Методологічні підходи до стандартизації змісту професійної (професійно-технічної) освіти																
Тема 3. Законодавчі акти та нормативно-правові документи стандартизації змісту професійної (професійно-технічної) освіти																
Тема 4. Стандартизація змісту																

професійної освіти і навчання в країнах з високорозвиненою економікою																
<i>Разом</i>																

2. Тематичний план спецкурсу «Сучасні підходи до стандартизації змісту професійної (професійно-технічної) освіти»

п/п	Тема	Вид заняття /к-сть год			ПІБ викладача
		Лекції	Семінарське заняття	Самостійна робота	
	Тема 1. Стандартизація змісту професійної (професійно-технічної) освіти в сучасному науковому осмисленні	2			Радкевич О.М.
	Тема 2. Методологічні підходи та принципи стандартизації змісту професійної (професійно-технічної) освіти		2		Радкевич О.М.
	Тема 3. Законодавчі акти та нормативно-правові документи стандартизації змісту професійної (професійно-технічної) освіти			3	Радкевич О.М.
	Тема 4. Стандартизація змісту професійної освіти і навчання в країнах з високорозвиненою економікою			3	Радкевич О.М.

3. Зміст спецкурсу за темами

Тема 1. Стандартизація змісту професійної (професійно-технічної) освіти в сучасному науковому осмисленні.

Проблема модернізації змісту професійної (професійно-технічної) освіти в сучасних умовах. Реалізація сучасних завдань професійної (професійно-технічної) освіти.

Проблема стандартизації змісту професійної (професійно-технічної) освіти в науково-методичній літературі. Обґрунтування понять «стандартизація освіти»; «стандарт», «кваліфікація» (освітня, професійна, повна, часткова).

Тема 2. Методологічні підходи та принципи стандартизації змісту професійної (професійно-технічної) освіти.

Основні положення системного, діяльнісного, особистісно-орієнтованого підходів. Особливість компетентнісного підходу у професійній (професійно-технічній) освіті. Технологічний, інформаційний, культурологічний та андрогогічний підходи. Основні принципи стандартизації змісту професійної (професійно-технічної) освіти.

Тема 3. Законодавчі акти та нормативно-правові документи стандартизації змісту професійної (професійно-технічної) освіти.

Державні стандарти професійної(професійно-технічної)освіти. Закон України «Про стандартизацію», «Про професійну (професійно-технічну) освіту», Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Державного стандарту професійно-технічної освіти», «Про затвердження Національної рамки кваліфікацій», Національний класифікатор України «Класифікатор професій» та ін.

Тема 4. Стандартизація змісту професійної освіти і навчання в країнах з високорозвиненою економікою

Основні теорії трудової мотивації та професійного розвитку в зарубіжних країнах. Досвід стандартизації змісту професійної освіти і навчання у Великій Британії, Німеччині, Франції, Канаді, США та інших країнах з високорозвиненою економікою.

Самостійна робота слухачів

Тема 1. Стандартизація змісту професійної (професійно-технічної) освіти в сучасному науковому осмисленні.

Завдання для самостійної роботи:

1. Сформулюйте сучасне розуміння мети та завдань професійної (професійно-технічної) освіти України;
2. Розкрийте значущість компетентнісного підходу в моделюванні результатів навчання здобувачів професійної (професійно-технічної) освіти;
3. Схарактеризуйте особливості інтеграції змісту професійної (професійно-технічної) освіти;
4. Проаналізуйте значення стандартів професійної (професійно-технічної) освіти у забезпеченні якості професійної підготовки майбутніх кваліфікованих робітників;
5. Схарактеризуйте методики стандартизації змісту професійної (професійно-технічної) освіти
6. Обґрунтуйте роль професійних стандартів у розробленні стандартів професійної (професійно-технічної) освіти.

Тема 2. Методологічні підходи та принципи стандартизації змісту професійної (професійно-технічної) освіти.

Завдання для самостійної роботи:

4. Розкрийте системний підхід та особливості його застосування у стандартизації змісту професійної (професійно-технічної) освіти.
5. Схарактеризуйте компетентнісний підхід як методологічну основу стандартизації змісту професійної (професійно-технічної) освіти.

6. У чому суть діяльнісного підходу до стандартизації змісту професійної (професійно-технічної) освіти.
7. Висвітліть значення андрагогічного підходу в стандартизації змісту професійної (професійно-технічної) освіти.
8. Схарактеризуйте принципи стандартизації змісту професійної (професійно-технічної) освіти.
9. Розкрийте значення принципу зв'язку теорії з практикою у розробленні стандартів професійної (професійно-технічної) освіти.

Тема 3. Законодавчі акти та нормативно-правові документи стандартизації змісту професійної (професійно-технічної) освіти.

Завдання для самостійної роботи:

1. Проаналізуйте структуру сучасних стандартів професійної (професійно-технічної) освіти.
2. Схарактеризуйте дескриптори Національної рамки кваліфікацій та їх роль у розробленні стандартів професійної (професійно-технічної) освіти.
3. Проаналізуйте терміни та поняття, що стосуються стандартизації змісту професійної (професійно-технічної) освіти у законодавчій базі.

Тема 4. Стандартизація змісту професійної освіти і навчання в країнах з високорозвиненою економікою.

Завдання для самостійної роботи:

1. Розкрийте досвід стандартизації змісту професійної освіти і навчання у Великій Британії.
2. Обґрунтуйте особливості стандартизації змісту професійної освіти і навчання в Сполучених Штатах Америки, Канаді, Німеччині, Франції.
3. Виокреміть прогресивний досвід зарубіжних країн з питань стандартизації змісту професійної освіти і навчання та шляхи його імплементації в практику розроблення стандартів професійної (професійно-технічної) освіти України.

5. Завдання для самоконтролю

Питання для самоконтролю до теми 1.

1. Проаналізуйте та висвітліть сучасні проблеми модернізації змісту професійної (професійно-технічної) освіти.
2. Розкрийте основні напрями реформування сучасної професійної (професійно-технічної) освіти.
3. Висвітліть провідні ідеї вітчизняних дослідників проблем стандартизації змісту професійної (професійно-технічної) освіти.
4. Схарактеризуйте зміст понять «стандарт», «стандартизація», «кваліфікація» (освітня, професійна, повна, часткова).
5. Дайте визначення та схарактеризуйте різницю змісту дефініцій: «стандарт», «стандартизація», «кваліфікація».
6. Чим відрізняється професійний стандарт від професійної (професійно-технічної) освіти?

Питання для самоконтролю до теми 2.

1. На яких методологічних підходах ґрунтується стандартизація змісту професійної (професійно-технічної) освіти.
2. У чому полягає суть застосування системного підходу до стандартизації змісту професійної (професійно-технічної) освіти.
3. Охарактеризуйте особливості компетентнісного підходу до стандартизації змісту професійної (професійно-технічної) освіти.
4. Розкрийте особливості андрогогічного підходу до стандартизації змісту професійної (професійно-технічної) освіти.
5. Назвіть принципи стандартизації змісту професійної (професійно-технічної) освіти.
6. Положення яких принципів відображають зв'язок професійної (професійно-технічної) освіти з ринком праці?

Питання для самоконтролю до теми 3.

1. Що таке стандартизація в науковому розумінні?
2. Якими законодавчими актами та нормативно-правовими документи необхідно керуватися у процесі стандартизації змісту професійної (професійно-технічної) освіти?
3. Перелічіть терміни та поняття, що стосуються стандартизації змісту професійної (професійно-технічної) освіти, визначені в правовому полі.
4. Які дескриптори Національної рамки кваліфікацій використовуються у розробленні професійних стандартів та стандартів професійної (професійно-технічної) освіти.

Питання для самоконтролю до теми 4.

1. Проаналізуйте основні теорії трудової мотивації та професійного розвитку, що лежать в основі стандартизації змісту професійної освіти і навчання в країнах з високорозвиненою економікою.
2. Яка технологія розроблення стандартів професійної освіти і навчання у Великій Британії?
3. Яка роль стандартів оцінювання у забезпеченні якості професійної освіти і навчання в країнах з високорозвиненою економікою?
4. На положенні яких основних принципів функціонують системи професійної освіти і навчання Німеччини та Франції?

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Державні стандарти професійної освіти: теорія і методика: Монографія / за ред: ТУП, 2002. – 334 с.
2. Енциклопедія освіти / Акад. пед. наук України; головний ред. В.Г. Кремень. – К.: Юрінком Інтер, 2008. – 1040 с.
3. Закон України «Про вищу освіту».[Електр. рес]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>

4. Закон України «Про освіту» від 05.09.2017 № 2145-VIII: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
5. Закон України «Про стандартизацію» : [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1315-18>.
6. Луговий В.І. Особливості стандартизації професійної невищої і вищої освіти: теоретико-методологічний аспект / В.І. Луговий, Ж.В. Таланова // Педагогіка і психологія. Вісник НАПН України, 2017. – № 1 (94). – С. 5-20.
7. Ожегов С.И. Словарь русского языка / С.И. Ожегов // Под ред. Н.Ю. шведовой. – М., 1978. – 846 с.
8. Пасько Я.І. Логіка : навчально-методичний посібник / Я.І. Пасько, В.В. Білецький, М.Є. Савенкова, В.В. Бурега, заг.ред. Бурега В.В. – Донецьк: ДонДДУ, 2004. – 51с.
9. Стандартизація професійної освіти: теорія і практика; монографія / А. А. Каленський, П. Г. Лузан, Н. М. Ваніна, Т. М. Пащенко, С. Г. Кравець, Т. В. Пятничук. – З Каленського. – Житомир: «Полісся», 2018.– 256 с.
10. Про затвердження Національної рамки кваліфікацій [Електронний ресурс] : Постанова Каб.Міністрів України від 23 листоп. 2011 р. № 1341 // Законодавство / Верховна Рада України: офіц. веб-портал. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-%DO%BF>. – Назва з екрана
11. Професійні стандарти і кваліфікації у країнах з високо розвинутою економікою / Л.П. Пуховська, А.О. Варначев, С.В. Мельник, Ю.І. Кравець; за наук. ред.. Л.П. Пуховської. – К.: «НВП Поліграфсервіс», 2014. – 176 с.
12. Професійні стандарти: теорія і практика розроблення: Монографія / Л.І. Короткова, Л.Б. Лук'янова, Г.І. Лук'яненко та ін. – К.: Педагогічна думка, 2011. – 220 с.
13. Радкевич В.О. Компетентнісний підхід до забезпечення якості професійної освіти і навчання /В.О. Радкевич // Науково-методичне забезпечення професійної освіти і навчання: матеріали звітної науково-практичної конференції (м. Київ, 29 березня 2012 р.). – Т. 1 / Інститут

професійно-технічної освіти НАПН України / за заг. ред. В.О. Радкевич. – К.: ІПТО НАПН України, 2012. – С. 5-12.

14. Романцев Г.М. Уровневое профессионально-педагогическое образование: теоретико-методологические основы стандартизации: монография / Г.М. Романцев, В.А. Федоров, И.В. Осипова, О.В. Тарасюк. Екатеринбург: Издво Рос. гос. проф.-пед. ун-та, 2011. – 545 с.

15. Словник української мови: в 11 томах. — Том 8, 1977. — Стор. 343.

16. Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти. – К.: Ленвіт, 2006. – 35 с.

17. Чернілевський Д.В. Педагогіка вищої школи: Підручник / Д.В. Чернілевський. – Вінниця: Видавництво університету «Україна», 2008. – 408 с.

18. International Standard Classification of Education. – ISCED-2011. – UNESCO: InteforStatistics, 2012. – 84 p.

19. The European Qualifications frameworks for life long learning: descriptors defining levels in The European Qualifications frameworks (EQF): [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://ec.europa.eu/ploteus/sites/eac-eqf/files/leaflet_en.pdf

20. Галузевий стандарт вищої освіти України. Освітньо-кваліфікаційна характеристика молодшого спеціаліста / Розроб. Ю.О. Борхаленко, Ю.В. Пастух, М.В. Галчанський, В.В. Кужель, В.І. Яременко. – К., 2004. – 30 с.

21. Державні стандарти професійної освіти: теорія і методика: Монографія / за ред. Н.Г. Ничкало. – Хмельницький: ТУП, 2002. – 334 с.

22. Дупак Н.В. Особливості реалізації системного підходу до стандартизації професійної освіти // Професійна педагогічна освіта: системні дослідження : монографія / за ред. О.А. Дубасенюк. – Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2015. – С. 109-124.

23. Закон України «Про вищу освіту» // Відомості Верховної Ради (ВВР), 2014, № 37-38, ст.2004. – електронний ресурс. – режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>.

24. Закон України «Про освіту» : [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1060-12/ed19990813>
25. Класифікатор професій ДК 003:2010 : [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/ST001929.html
26. Концепція державних стандартів професійно-технічної освіти // Професійно-технічна освіта. – 1998. – С. 3-5.
27. Луговий В.І. Особливості стандартизації професійної невищої і вищої освіти: теоретико-методологічний аспект / В.І. Луговий, Ж.В. Таланова // Педагогіка і психологія. Вісник НАПН України, 2017. – № 1 (94). – С. 5-20.
28. Луговий В.І. Це кваліфікаційна конституція нації [Текст] / В.І. Луговий, Б.І. Корольов // Освіта: Всеукраїнський громадсько-політичний тижневик. – № 1–2. – січ. 2012. – С. 12–13.
29. Мельник С. Як в Україні створити сучасну систему кваліфікацій? / С. Мельник, С. Панцир. – К.: Європейський інформаційно-дослідницький центр, 2016. – 64 с.
30. Моніторинг виконання плану заходів із запровадження НРК на 2016-2020 роки (за період з грудня 2016 року по грудень 2017 року) : [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://mon.gov.ua/monitoring/vikonannya-planu-zakho>
31. Національна рамка кваліфікацій. Додаток до постанови Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 р. № 1341: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-%D0%BF>
32. План заходів із впровадження Національної рамки кваліфікацій на 2016-2020 р. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 14 грудня 2016 р. за № 1077-р: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1077-2016-%D1%80>
33. Порядок розроблення та затвердження кваліфікаційних характеристик. Наказ Міністерства соціальної політики України 31.05.2017 № 918. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0784-17>

34. Про розроблення державних стандартів вищої освіти. Постанова Кабінету Міністрів України від 7 серпня 1998 р. № 1247. : [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1247-98-%D0%BF>

35. Професійні стандарти: теорія і практика розроблення: Монографія / Л.І. Короткова, Л.Б. Лук'янова, Г.І. Лук'яненко та ін. – К.: Педагогічна думка, 2011. – 220 с.

36. Типова базисна структура навчальних планів для підготовки кваліфікованих робітників у професійно-технічних навчальних закладах. Наказ Міністерства освіти і науки України від 13.10.2010 №947: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ukraine.uapravo.net/data/base31/ukr31076.htm>

37. Анализ международного опыта разработки и применения проф-стандартов. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://atameken.kz/ru/articles/27857>

38. Аналитический обзор зарубежной и отечественной практики организации и функционирования региональных моделей сертификации квалификации рабочих кадров. Машукова Н.Д. и др. – ГУ ВШЭ: НФПК, Проект «Реформа системы образования», 2006.

39. Бейкер К. Содержание образовательных стандартов как форма социального партнерства в профессиональном образовании / К. Бейкер // Материалы международной конференции «Сотрудничество во имя прогресса»: 1–5 октября 2003 г. – СПб: Британский Совет, 2003. – С. 12–18.

40. Вульфсон Б. Л. Стратегия развития образования на Западе на пороге XXI века / Б. Л. Вульфсон М.: Изд-во УРАО, 1999. – С. 114–115.

41. Глоссарий терминов профессионального образования и рынка труда. – М: Центр изучения проблем профессионального образования, 2001. – с.39.

42. Европейские подходы к оценке качества образования. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.ibe.unesco.org/cops/russian/EU_App_Edu_Quality_%20Assesment.pdf

43. Економічні проблеми ХХІ століття: Міжнародний та український виміри / за ред. С. Юрія, Є.В. Савельєва. – К.: Знання, 2007. – 595 с.
44. Європейська рамкова структура кваліфікацій [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.cedefop.europa.eu/pl/events-and-projects/projects/european-qualifications-framework-efq>
45. Змеев В. А. Новые инициативы США в области образования / В. А. Змеев, А. Ю. Каратеев // Социально-гуманитарные знания. 2001. № 5. – С. 234–238.
46. Казеев А. Ф. Зарубежный опыт развития среднего профессионального образования / А. Ф. Казеев // Вестник Учебно-методического объединения по профессионально-педагогическому образованию / Рос. гос. проф.-пед. ун-т. – Екатеринбург, 2005. – Вып. 2 (38). – С. 159–164.
47. Кальченко Т.В. Глобальна економіка: методологія системних досліджень: Монографія./ Т. В. Кальченко– К.: КНЕУ, 2006. – 248 с.
48. Коваленко И. Г. Профессиональное образование рабочих в зарубежных странах. / И. Г. Коваленко Всесоюзное учебно-педагогическое издательство. М., 1958. – С. 120-124.
49. Лейбович А.Н. Профессиональные стандарты: краткий обзор зарубежного опыта / А. Н. Лейбович, О. Д. Прянишникова // Промышленник России. 2008. – № 3. – С. 37–41.
50. Луговий В.І. Професійна освіта та підготовка в концепції МСКО, проекту НСКО та вітчизняні практики / В.І. Луговий, Ж.В. Таланова // Педагогіка і психологія. Вісн. НАПН України. – 2014. – № 4 – С. 11–20.
51. М. Додридж. Разрабатывая профессиональные стандарты для программ подготовки инженеров / М. Додридж // Материалы Международной конференции по инженерному образованию, 6-10 августа 2009 г., Осло, Норвегия.
52. Мельник В. В. Из опыта аккредитации школ в США / В. В. Мельник // Педагогика. 1995. – № 2. – С. 115–118.

53. Мотова Г. Н. Системы аккредитации за рубежом / Г. Н. Мотова, В. Г. Наводнов, В. Ж. Куклин, Б. С. Савельев. М., 1998. – С. 132–134.
54. Назарова С. И. Тенденции развития европейского образования: структура, стандарты, оценка качества / С. И. Назарова // Современные научные исследования и инновации. 2014. – № 9. Ч. 2 [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://web.snauka.ru/issues/2014/09/38434>
55. Професійні стандарти і кваліфікації у країнах з високорозвинутою економікою / Л. П. Пуховська, А. О. Ворначев, С. В. Мельник, Ю. І. Кравець; за наук. ред. Л. П. Пуховської. – К.: «НВП Поліграфсервіс», 2014. – 176 с.
56. Профессиональное образование во Франции. Обзор. Ленин-град, 1983. – С. 32.
57. A Theory of Human Motivation A. H. Maslow (1943) Originally Published in Psychological Review, 50, 370-396.
58. Accreditation Handbook. N.W.A.S.C., Seattle, 1988; Brennan J., Gocdegebuure I., Sban J., Westerbeijden D., Weustbof P. Comparing Quality in Europe // Higher Education in Europe. UNESCO European Centre for Higher Education. 1993. Vol. XVIII. В., – 2. P. 61-65.
59. Adams, J. S. (1963) Toward an understanding of inequity. Journal of Abnormal Psychology, 67, 422-436.
60. Bosh, G. (2017). Different National Skill Systems. In C. Warhurst, K. Masyhew, D. Finegold, J. Buchanan (Eds.), The Oxford Handbook of Skills and Training (pp. 487-510). Oxford: Oxford University Press.
61. Brockmann, M., Clarke, L., Winch, C. (2011). Knowledge, skills and competences in the European labour market. What's in a vocational qualification. London, New York: Routledge.
62. Cedefop European Centre for the Development of Vocational Training (2009): The dynamics of qualifications: defining and renewing occupational and educational standards. URL: <http://www.cedefop.europa.eu/EN/publications/5053.aspx>.

63. Coles M., Werquin P.. Therole of national qualifications systems in helping to modernisevocational educationand training systems. CEDEFOP (ed.) Modernising vocational education and training Fourthereport on vocational education and training researchin Europe: back groundreport Volume 3. Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities, 2008 (CedefopReferenceseries).

64. E Ginzberg, S.W Ginsberg, S Axelrad, J.L Herma. Occupationalchoice, ColumbiaUniv. Press, NewYork (1951).

65. EuropeanCommission. Communiqué of the European Ministers for Vocational EducationandTraining, the European Social Partnersand the European Commission, convenedin Bruges on 7 December 2010, on enhanced European Cooperationin Vocational Education and Training for the period 2011–2020. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://www.bruges_en.pdf.

66. European Commission. Declaration of the European Ministers of Vocational Educationand Training, and the European Commission, convened in Copenhagen№n 29 and 30 №vember 2002, on enhanced European cooperation in vocational educationand training “The Copenhagen Declaration” [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://www.ec.europa.eu/education/pdf/doc125_en.pdf.

67. European Parliament (2008): Recommendation of the European Parliament and of the Councilof 23 April 2008 on the establishment of the European qualifications framework for life long learning. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2008:111:0001:0007:EN:PDF>.

68. Facultédes Sciences&Techniques. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www-tic.unilim.fr>.

69. Federal Ministry of Educationand Research (2005): Vocational Training Act Berufsbildungsgesetz (BBiG). BBiG.

70. Fundamentals of a «commonquality assurance framework» (CQAF) for VET in Europe [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.voced.edu.au/content/ngv%3A42538>

71. Hackman, J. R., & Oldham, G. R. (1976). Motivation through the design of work: Test of a theory. *Organizational Behavior and Human Performance*, 16, 250–279.
72. Holland, J. L. Explorations of a theory of vocational choice and achievement: I. One and two year prediction studies. *Psychol. Monographs*, 1962, 76, No. 26 (Whole No. 545).
73. Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area (ESG) [Электронный ресурс]. – Режим доступа: www.enqa.eu/wp-content/uploads/2015/11/ESG_2015.pdf
74. Stefan M. Kwiatkowski, Ireneusz Wozniak. National vocational qualification standards – the European context. – Ministry of Labour and Social Policy: Warsaw, 2007. – 151 с. – С. 75-76.
75. Беспалько В.П. Системно-методическое обеспечение учебно-воспитательного процесса подготовки специалистов / В.П. Беспалько, Ю.Г. Татур. – М. : Высш. шк., 1989. – 141 с.
76. Булычев И.И. Человек как интегральная философская проблема / И.И. Булычев – М., 1991. – 178 с.
77. Васильева М.П. Основи педагогічної деонтології : навч. посіб. / М.П. Васильева. – Х. : Нове слово, 2003. – 200 с.
78. Всемирная конференция ЮНЕСКО. Всемирная декларация о высшем образовании для XXI века: подходы и практические меры [принята на Всемирной конференции ЮНЕСКО «Высшее образование в XXI веке: подходы и практические меры», Париж, 5-9 октября 1998 г. : реферат] // ALMA MATER (Вестник высшей школы). – 1999. – № 3. – С. 29–35.
79. Дубасенюк О.А. Професійна педагогічна освіта: особистісно орієнтований підхід : монографія / за ред. О.А. Дубасенюк. – Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2012 – 436 с.
80. Сельникова Г.В. Теоретичні і методичні засади моделювання фахової компетентності керівників закладів освіти: монографія / Г.В. Сель-

никова, О.І. Зайченко і ін.; [за ред. Г.В. Єльнікової]. – Київ-Чернівці: Книги – XXI, 2010. – 460 с.

81. Зимняя И.А. Ключевые компетентности как результативно-целевая основа компетентностного подхода в образовании : Авторская версия / И.А. Зимняя. – М. : Исслед. центр проблем качества подготовки специалистов, 2004. – 42 с.

82. Исаев И.Ф. Творческая самореализация учителя: культурологический подход / И.Ф. Исаев, М.И. Ситникова. –М.: Белгород : БГУ, 1999. – 224 с.

83. Інформаційні технології та моделювання бізнес-процесів : навч. посіб. / О. М. Томашевський, Г. Г. Цегелик, М. Б.Вітер, В. І. Дубук. – К. : ЦУЛ, 2012. – 296 с.

84. Кларин М.В. Педагогическая технология в учебном процессе. Анализ зарубежного опыта / М.В. Кларин. – М.: Знание, 1989. – 80 с.

85. Кузьмина Н.В. Методы системного педагогического исследования : учеб. пособие / под ред. Н.В. Кузьминой. – М. : Народное образование, 2002. – 208 с.

86. Курило В.С. Можливості оптимізації науково-дослідної роботи студентів / В.С. Курило, Г.П. Щука // Освіта та педагогічна наука. – 2016. – № 1 (164). – С. 5–12.

87. Лихачев Б.Т. Философия воспитания : спец. курс / Б.Т. Лихачев. Педагогическое наследие – М. : Гуманитар. изд. центр ВЛАДОС, 2010.

88. Радкевич В.О. Компетентнісний підхід до забезпечення якості професійної освіти і навчання /В.О. Радкевич // Науково-методичне забезпечення професійної освіти і навчання: матеріали звітної науково-практичної конференції (м. Київ, 29 березня 2012 р.). – Т. 1 / Інститут професійно-технічної освіти НАПН України / за заг. ред. В.О. Радкевич. – К.: ІПТО НАПН України, 2012. – С. 5-12.

89. Рубинштейн С.Л. Основы общей психологии / С.Л. Рубинштейн. – СПб.: Издательство «Питер», 2000. – 712 с.

90. Сергеева Л.М. Якісна професійно-технічна освіта – соціально вразливій молоді: Навчально-методичний посібник / Л.М. Сергеева, Н.З. Софій. За ред. Л. М. Сергеевої. – К.: Арт Економі, 2012. – 168 с.
91. Ставская Н.Р. Философские вопросы развития современной науки: Социологические и методологические проблемы интеграции науки / Н.Р. Ставская. – М. : Высш. шк., 1974. – 232 с.
92. Теловата М.Т. Суб'єктно-діяльнісний підхід і його теоретичні аспекти до процесу професійної підготовки майбутніх економістів / М.Т. Теловата // *Strategicznepytaniaświatowej nauki-2010 : materialy VII Międzynarodowej naukowo-praktycznej konferencji.* – Vol. 8 : *Pedagogicznenaunki.* – Przemysł : Naukaistudia, 2011. – С. 53–60.
93. Філософія науки : Конспект лекцій для аспірантів, пошукачів і магістрів. / уклад.: В.М. Пронський, С.М. Комунаров. – К. : НТУУ «КПІ», 1997. – 200 с.
94. Чобітько М.Г. Формування особистісно орієнтованої професійної позиції майбутнього вчителя / М.Г. Чобітько // *Неперервна професійна освіта: теорія і практика.* – 2003. – Вип. 2. – С. 155–164.
95. Bagnall, R., Hodge, S. (2017). Using an Epistemological Perspective to Understand Competence-based Vocational and Professional Education. In M. Mulder (Ed.), *Competence-based Vocational and Professional Education. Bridging the Worlds of Work and Education* (pp. 125-144). Bern: Springer International Publishing.
96. Bagnall, R., Hodge, S. (2017). Using an Epistemological Perspective to Understand Competence-based Vocational and Professional Education. In M. Mulder (Ed.), *Competence-based Vocational and Professional Education. Bridging the Worlds of Work and Education* (pp. 125-144). Bern: Springer International Publishing.

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ «УНІВЕРСИТЕТ
МЕНЕДЖМЕНТУ ОСВІТИ»
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ ІНСТИТУТ НЕПЕРЕРВНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ
ОСВІТИ
Кафедра методики професійної освіти та соціально-гуманітарних
дисциплін**

**РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
спецкурсу
«КРАЄЗНАВСТВО В ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ПЕДАГОГА
П(ПТ)О»
для підвищення кваліфікації педагогічних працівників
закладів професійної (професійно-технічної) освіти**

Біла Церква-2021

Преамбула

Мета спецкурсу: узагальнення та систематизація знань, формування та розвиток умінь слухачів з методики проектування освітнього процесу у закладах професійної (професійно-технічної) освіти із застосуванням краєзнавчих досліджень.

Завдання:

- ознайомлення з історичними умовами виникнення професій та їх динамічного розвитку в системі розвитку конкретного регіону;
- ознайомлення із класифікацією краєзнавчих напрямків;
- підвищення рівня інформаційно-методичної грамотності шляхом впровадження краєзнавчих досліджень у професійну підготовку кваліфікованих робітників;
- підвищення рівня професійної компетентності слухачів щодо нестандартних форм організації навчального процесу у ЗП(ПТ)О;
- формування умінь щодо проектування занять з професійної підготовки з використанням краєзнавчого матеріалу.

Об'єкт вивчення: система професійної підготовки кваліфікованих робітників у ЗП(ПТ)О.

Предмет вивчення: впровадження краєзнавства у систему професійної підготовки кваліфікованих робітників ЗП(ПТ)О.

Очікувані результати:

Слухач повинен знати:

- сутність та роль краєзнавства в системі професійного навчання;
- методику використання краєзнавчої інформації в процесі професійного навчання;
- основні вимоги до організації і використання освітнього краєзнавства професійної спрямованості;

– методичні підходи до проведення краєзнавчих досліджень у відповідній професійній сфері.

Слухач повинен уміти:

– аналізувати зміст краєзнавчого матеріалу з метою використання у навчальному процесі;

– організовувати та проводити різні навчально-краєзнавчі заходи професійної спрямованості;

– проектувати заняття з професійної підготовки з використанням краєзнавчого матеріалу;

– використовувати інформаційно-комунікаційні технології для організації занять з використанням краєзнавчих досліджень.

Слухач повинен усвідомлювати:

– необхідність, доцільність та можливість застосування інноваційних технологій навчання у професійній підготовці кваліфікованих робітників;

– важливість підвищення якості освітнього процесу у ЗП(ПТ)О шляхом нестандартної його організації з допомогою краєзнавчого матеріалу.

Бюджет навчального часу: 8 годин.

Види навчальних занять: семінарське заняття (2 год.), тематична дискусія (2 год.), самостійна робота (4 год.).

**2. Тематичний план спецкурсу
«Краєзнавство в професійній діяльності педагога П(ПТ)О»**

№ п/п	Тема	Вид заняття	Години	ПІБ викладача
1	Сутність та зміст краєзнавства	Семінарське заняття	2	
2	Економічне та технологічне краєзнавство в системі підготовки фахівця	Тематична дискусія	2	
3	Основні вимоги до організації і проведення краєзнавчого заходу професійної спрямованості	Самостійна робота	2	
4	Проектування заняття з професійної підготовки з використанням краєзнавчого матеріалу	Самостійна робота	2	

3. Зміст спецкурсу за темами

Тема 1. Сутність та зміст краєзнавства.

Краєзнавство як форма організації освітнього процесу у ЗП(ПТ)О. Сутність краєзнавства. Основні підходи до визначення змісту краєзнавства з позицій вітчизняного та зарубіжного педагогічного досвіду.

Зміст діяльності педагога професійної школи щодо планування та організації навчального процесу із застосуванням краєзнавчих досліджень. Завдання, що дозволяє вирішити краєзнавча тематика.

Становлення і розвиток краєзнавства як науки. Напрямки, форми та завдання краєзнавчих досліджень.

Освітні можливості краєзнавства в межах урочної та позаурочної діяльності учнів ЗП(ПТ)О.

Тема 2. Економічне та технологічне краєзнавство в системі підготовки фахівця.

Визначення понять економічного та технологічного краєзнавства. Зручність та вигідність географічного положення України. Різноманітність і багатство природних ресурсів та історико-культурної спадщини, специфіка економічно та господарського розвитку регіону. Технічний та технологічний зв'язок розвитку професій в краї в історичній перспективі. Транспортний зв'язок та кордони рідного краю.

Роль педагога в організації краєзнавчої роботи в системі професійного навчання. Економіка краю як приклад професійної динаміки зайнятості населення. Технологічні питання організації виробничих процесів в регіональному розвитку в реалізації ресурсно-орієнтованого навчання у ЗП(ПТ)О.

Тема 3. Основні вимоги до організації і проведення краєзнавчого заходу професійної спрямованості.

Сутність та зміст структурних складових освітнього краєзнавчого заходу. Вимоги до сценарію краєзнавчого заходу та його інформаційного забезпечення. Загальна концепція освітнього краєзнавчого заходу професійної спрямованості.

Алгоритм реалізації основних етапів виконання освітнього краєзнавчого професійної спрямованості. Орієнтовна структура заняття з використанням краєзнавчого матеріалу.

Забезпечення безпечних умов проведення навчальних занять з елементами краєзнавства в різних умовах. Техніка безпеки під час проведення краєзнавчих заходів професійної спрямованості в приміщеннях, на відкритих майданчиках, екскурсійно-туристичних експедицій. Безпечні умови організації екскурсій. Правила дорожнього руху. Норми поведінки в міському та міжміському транспорті. Протипожежна безпека в лісопарковій зоні, в туристично-краєзнавчих подорожах та краєзнавчих експедиціях.

Тема 4. Проектування заняття з професійної підготовки з використанням краєзнавчого матеріалу.

Обґрунтування доцільності використання краєзнавства на заняттях з професійної підготовки у ЗП(ПТ)О. Основні критерії вибору технології: провідна мета навчання, специфіка професії (навчального предмету), рівень підготовленості здобувачів освіти, зміст навчального матеріалу, період навчання, наявність необхідного інформаційного та матеріально-технічного забезпечення.

Визначення стилю співпраці педагога ЗП(ПТ)О та здобувачів освіти у процесі реалізації краєзнавчих заходів в системі професійного навчання.

Методика розробки проекту заняття з професійної підготовки із використанням елементів краєзнавства.

Переваги та недоліки впровадження краєзнавства у професійну підготовку кваліфікованих робітників. Причини труднощів при впровадженні у професійну підготовку краєзнавства.

4. План семінарського заняття

Тема 1. Сутність та зміст краєзнавства.

Рекомендовані теми доповідей

1. Сутність краєзнавства. Основні підходи до визначення змісту краєзнавства з позицій вітчизняного та зарубіжного педагогічного досвіду.
2. Краєзнавство як форма організації освітнього процесу у ЗП(ПТ)О.
3. Зміст діяльності педагога професійної школи щодо планування та організації навчального процесу із застосуванням краєзнавчих досліджень.
4. Завдання, що дозволяє вирішити краєзнавча тематика.
5. Становлення і розвиток краєзнавства як науки. Напрямки, форми та завдання краєзнавчих досліджень.
6. Освітні можливості краєзнавства в межах урочної та позаурочної діяльності учнів ЗП(ПТ)О.

5. План тематичної дискусії

Тема 2. Економічне та технологічне краєзнавство в системі підготовки фахівця.

Рекомендовані питання для обговорення

1. Визначення понять економічного та технологічного краєзнавства.
2. Зручність та вигідність географічного положення України.
3. Різноманітність і багатство природних ресурсів та історико-культурної спадщини, специфіка економічно та господарського розвитку регіону.
4. Технічний та технологічний зв'язок розвитку професій в краї в історичній перспективі.
5. Роль педагога в організації краєзнавчої роботи в системі професійного навчання.
6. Технологічні питання організації виробничих процесів в регіональному розвитку в реалізації ресурсно-орієнтованого навчання у ЗП(ПТ)О.

6. Самостійна робота слухачів

Тема 3. Основні вимоги до організації і проведення краєзнавчого заходу професійної спрямованості.

Завдання до самостійної роботи

На підставі ознайомлення із педагогічною та методичною літературою та особистим досвідом пропонуємо підготувати для обговорення такі питання:

- Сутність та зміст структурних складових освітнього краєзнавчого заходу.
- Вимоги до сценарію краєзнавчого заходу та його інформаційного забезпечення.
- Алгоритм реалізації основних етапів виконання освітнього краєзнавчого професійної спрямованості.
- Загальна концепція освітнього краєзнавчого заходу професійної спрямованості.
- Орієнтовна структура заняття з використанням краєзнавчого матеріалу.
- Забезпечення безпечних умов проведення навчальних занять з елементами краєзнавства в різних умовах.

Тема 4. Проектування заняття з професійної підготовки з використанням краєзнавчого матеріалу.

Завдання до самостійної роботи

1. Презентувати власний педагогічний досвід щодо нестандартних форм організації освітнього процесу при підготовці кваліфікованих робітників.
2. Обґрунтування доцільності використання краєзнавства на заняттях з професійної підготовки у ЗП(ПТ)О.
3. Розробити та презентувати проект заняття з професійної підготовки із використанням краєзнавчого матеріалу.

4. Розробити сценарій освітнього краєзнавчого заходу професійної спрямованості та з'ясувати з якими труднощами довелося зіткнутися при його підготовці.

7. Завдання для самоконтролю

Завдання для самоконтролю до теми 1

8. Опишіть генезис поняття «краєзнавство».

9. Розкрийте сутність та зміст краєзнавства з позицій вітчизняного та зарубіжного педагогічного досвіду.

10. Охарактеризуйте зміст діяльності педагога професійної школи щодо планування та організації занять з використанням елементів краєзнавства.

11. Обґрунтуйте методичні підходи до застосування краєзнавства в системі професійного навчання.

12. Які завдання дозволяє вирішити краєзнавство в процесі професійного навчання?

13. Опишіть освітні можливості краєзнавства в межах урочної та позаурочної діяльності здобувачів освіти ЗП(ПТ)О.

Завдання для самоконтролю до теми 2

7. У чому полягає принципова суть економічного та технологічного краєзнавства.

8. Якою є роль викладача в організації і проведенні занять із застосуванням краєзнавчих досліджень.

9. Якими є основні цілі реалізації краєзнавчих досліджень в системі професійного навчання.

10. Опишіть впливи розвитку техніки та технології на професійну структуру зайнятості населення в краї.

Завдання для самоконтролю до теми 3

6. Охарактеризуйте сутність та зміст структурних складових освітнього краєзнавчого заходу.
7. Назвіть основні вимоги до сценарію та інформаційного забезпечення краєзнавчого заходу.
8. Опишіть загальну концепцію краєзнавчого заходу професійної спрямованості.
9. Сформулюйте алгоритм реалізації основних етапів підготовки та проведення краєзнавчого заходу професійної спрямованості.
10. Опишіть структуру заняття з використанням елементів краєзнавства.
11. Які заходи з техніки безпеки повинен застосовувати педагог при проведенні краєзнавчого заходу.

Завдання для самоконтролю до теми 4

1. Обґрунтуйте доцільність використання елементів краєзнавства на заняттях з професійної підготовки у ЗП(ПТ)О.
2. Які, на Вашу думку, переважають форми і методи співпраці педагога та здобувачів освіти ЗП(ПТ)О у процесі реалізації краєзнавчого заходу?
3. Назвіть переваги та недоліки застосування краєзнавчого матеріалу на заняттях з професійної підготовки.
4. Чи впливає застосування краєзнавства у професійній підготовці на активізацію освітньої діяльності здобувачів освіти ЗП(ПТ)О? Яким чином?

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Астахова О. В., Крупа Т. М., Сушко В. А. Свята та побут Слобожанщини. –Х.: Колорит, 2008. – 143 с.
2. Боряк О. О. Україна: етнокультурна мозаїка. – К.: Либідь, 2006. – 322 с.

3. Жванко Л. М. Краєзнавство: Конспект лекцій / Жванко Л. М.– Х.: ХНАМГ, 2010. – 163 с.
4. Костиця М.Ю., Обозний В.В. Шкільна краєзнавчо-туристична робота – К. Вища школа, 1995.
5. Країнознавство: теорія та практика. Підручник / М.П.Мальська, Н.В.Антонюк, Ю.С.Занько, Н.М.Ганич. К., 2012. - 528 с.
6. Кузьма-Качур М.І., Горват М.В. Основи краєзнавства: навч. посібн. /М.І. Кузьма-Качур, М.В. Горват. – Київ : Видавництво Ліра-К, 2017. – 256 с.
7. Обозний В.В. Краєзнавство: Навч. посібник-практикум. Київ, 1977. 265 с.
8. Основи краєзнавства : підруч. для студ. вищ. навч. закл. / кол. авт.; за заг. ред. чл.-кор. НАНУ О. П. Реєнта. – Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2016. – 276 с.
9. Студінський В.А. Паперова промисловість України: XVI –XX ст./ вид. 2-е, доп., виправл. - Житомир: Волинь, 2004. - 268 с.
10. Шумілова І.Ф. Педагогічне краєзнавство : навчальний посібник / І. Ф. Шумілова. – Донецьк : ЛАНДОН-XXI, 2012. – 330 с.

Додаткова:

1. Байтеряков О.З. Загальна характеристика туристичних ресурсів України // Краєзнавство і туризм: освіта, виховання, стиль життя (матеріали міжнародної науково-практичної конференції) - Херсон. Херсонський держ. пед. ун-т. -1998. -С. 185-187.
2. Кремень В. Вітчизняне краєзнавство: стратегічні орієнтири сучасної освітньої парадигми // Краєзнавство. – 2011. - № 10-15.
3. Круль В., Круль Г. Сутність і структурний зміст краєзнавства, об'єктно-предметна основа географо-краєзнавчих досліджень // Історія української географії. URL: <http://ukr-tur/narod.ru>
4. Лугова О. І., Попович С. І. Туристичне краєзнавство як напрям загального краєзнавства України: питання теорії та генези / О. І.

- Лугова, С. І. Попович // Туристично-краєзнавчі дослідження. Вип. 5. – К., 2004. – С. 13-21.
5. Попович С. Туристичне краєзнавство: генеза, методологія, завдання // Краєзнавство. – 2015. - № 3-4. – С.111-123.
 6. Студінський В.А. Краєзнавчий аспект у творчості Юрка Гудзя: питання втрати часопросторової єдності душі краю і роду // ІХ Волинська Всеукраїнська історико-краєзнавча конференція. Збірник наукових праць. – Житомир: Полісся, 2017. – С.98-100.
 7. Студінський В.А. Концептуальні підходи до створення музею українського папірництва // Ніжинська старовина. – 2018. – Вип..25 (28). – С.123-128.
 8. Студінський В.А. Краєзнавство у системі підготовки фахівців лісового господарства // Лісівнича освіта і наука: стан, проблеми та перспективи розвитку. – Малин: МЛТК, 2019.- С.432-437.
 9. Студінський В.А. До питання науково-краєзнавчого видання з історії міст і сіл Житомирщини: проблеми та перспективи // Бердичівська земля як феномен розвитку європейської культури та мистецтва. Науковий збірник «Велика Волинь». – Вип. 58. – Бердичів: Вид. 6 ФОП Мельник М.В., 2019. – С.444-449.
 10. Студінський В.А. Урбаністичне краєзнавство: теоретико-методологічні питання в системі міждисциплінарного дослідження // Родина Рильських у європейському культурному просторі ХІХ-ХХ століття. – Новоград-Волинський: Новоград, 2020. – С.309-315.
 11. Студінський В.А. Економічне краєзнавство в системі формування сучасного ринкового світогляду педагогів професійної школи в Україні // Формування ринкових відносин в Україні. – 2020. - № 10. – С.72-88.
 12. Чернов Г.О. Географічне краєзнавство: теоретико-методологічна сутність // Український географічний журнал. – 2018. - № 1. – С.63-68.

**ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«УНІВЕРСИТЕТ МЕНЕДЖМЕНТУ ОСВІТИ»
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ ІНСТИТУТ НЕПЕРЕРВНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ
ОСВІТИ**

**Кафедра методики професійної освіти та соціально-гуманітарних
дисциплін**

**РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
спецкурсу
«НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ ПЕДАГОГА ЗП(ПТ)О»**

Категорія слухачів: педагогічні працівники закладів професійної (професійно-технічної) освіти галузі знань 01 «Освіта»

Розробник: Шевчук Світлана Степанівна, старший викладач кафедри методики професійної освіти та соціально-гуманітарних дисциплін Білоцерківського інституту неперервної професійної освіти

1. АНОТАЦІЯ СПЕЦКУРСУ

Актуальність спецкурсу «Навчально-методична діяльність педагога ЗП(ПТ)О» визначається оновленням професійно-технічної освіти та впровадженням державних стандартів з конкретних робітничих професій на модульно-компетентнісній основі, затребуваністю технологій навчання, що ґрунтуються на діяльнісному підході, новими способами організації урочної і позаурочної освітньої діяльності здобувачів професійної (професійно-технічної) освіти. Зокрема, Концепція реалізації державної політики у сфері професійної (професійно-технічної) освіти «Сучасна професійна (професійно-технічна) освіта» на період до 2027 року, визначає необхідність реформування освітнього середовища.

Сучасність формує нові вимоги до освітнього середовища, сутності, змісту та організації урочної та позаурочної форм організації навчального процесу у ЗП(ПТ)О. Компетентнісний підхід у навчально-організаційній та науково-методичній діяльності педагогічних працівників дозволяє підвищити якість та ефективність освітнього процесу, забезпечити його інноваційність, доступність, прозорість, гнучкість, удосконалити систему підготовки педагогічних працівників та їх компетентнісного розвитку

Мета спецкурсу: формування, оновлення, поглиблення та систематизація знань, розвиток та удосконалення умінь слухачів із планування, організації та здійснення навчально-методичної діяльності педагогічних працівників закладів професійної (професійно-технічної) освіти на основі компетентнісного підходу.

Завдання полягають у необхідності:

- виявлення готовності педагога ЗП(ПТ)О до творчої навчально-методичної діяльності;
- розвиток інноваційної та науково-методичної компетентностей педагога;

– підвищення рівня інформаційної грамотності та інформаційної культури педагога професійної школи на основі компетентнісного підходу;

– підвищення рівня професійної компетентності слухачів щодо ефективної реалізації освітніх інновацій у навчально-методичній діяльності;

– мотивації слухачів до саморозвитку та самовдосконалення у міжкурсовий період підвищення кваліфікації.

Матеріали спецкурсу спрямовано на розвиток *інтегрованої, навчальної, методичної, інноваційної, інструментальної* компетентностей та компетентності з *інформальної освіти та професійно-особистісного розвитку* педагогічних працівників.

Спецкурс розраховано на **6 годин**, із яких 2 год. лекція, 2 год. семінарське заняття, 2 год. самостійної роботи слухачів.

Спецкурс розроблено для педагогічних працівників закладів професійної (професійно-технічної) освіти галузі знань 01 «Освіта» на всіх етапах курсів підвищення кваліфікації за різними моделями навчання (очною, заочною, очно-дистанційною, дистанційною).

– ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ

Очікувані результати опрацювання матеріалів включають:

Знання і розуміння	<ul style="list-style-type: none">– сутності навчально-методичної діяльності педагогічних працівників професійної школи;– нормативних документів, які забезпечують підтримку інноваційної педагогічної діяльності у закладах професійної (професійно-технічної) освіти;– сучасних форм і методів здійснення навчально-методичної діяльності;– класифікації і ознак освітніх технологій, методики їх реалізації у професійну підготовку
---------------------------	---

	<p>фахівців;</p> <ul style="list-style-type: none"> – методики вивчення, узагальнення та впровадження педагогічного досвіду з інноваційної діяльності педагогів ЗП(ПТ)О; – системи роботи педагогічного колективу закладу професійної (професійно-технічної) освіти над єдиною науково-методичною проблемою.
<p>Розвинені вміння</p>	<ul style="list-style-type: none"> – проектувати навчально-виробничий та виховний процеси ЗП(ПТ)О із використанням сучасних освітніх технологій; – створювати сучасне комплексне методичне забезпечення предметів (професій); – проводити заняття та позаурочні навчальні заходи (у тому числі і відкриті) із застосуванням інтерактивних форм і методів навчання; – розробляти методичні рекомендації з проблем реалізації сучасних освітніх технологій у навчальну та методичну діяльність ЗП(ПТ)О;; – вивчати, аналізувати та впроваджувати перспективний педагогічний досвід з інноваційної діяльності педагогів ЗП(ПТ)О; – розробляти навчальні та методичні проекти; – приймати участь у роботі педагогічного колективу закладів професійної (професійно-технічної) освіти над єдиною науково-методичною проблемою; – звітувати про навчально-організаційну та науково методичну діяльність.
<p>Диспозиції (цінності, ставлення)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - необхідність, доцільність та можливість застосування інноваційних освітніх технологій у навчально-організаційній та методичній діяльності;

	<p>– важливість підвищення якості освітнього процесу у ЗП(ПТ)О шляхом реалізації компетентнісного підходу в процесі планування та організації занять з професійно-теоретичної підготовки;</p> <p>– необхідність саморозвитку та самоудосконалення педагогічних працівників ЗП(ПТ)О.</p>
--	---

Ключові слова

Авторська методична розробка, інновації в освіті, компетентність, компетентнісний урок, комплексне методичне забезпечення (КМЗ), методична компетентність, педагогічний досвід.

Реалізація завдань для досягнення результатів спецкурсу здійснюється шляхом:

- самостійного опрацювання слухачами навчального матеріалу;
- виконання контрольних-діагностичних матеріалів, спрямованих на вдосконалення вмінь і навичок на практиці застосовувати набуті теоретичні знання;
- участі в рефлексійно-оцінювальному блоці з метою використання здобутих знань, умінь (навичок) у професійно-педагогічній діяльності;
- написанні та захисту на підсумковому етапі курсової роботи/проекту (на вибір).

3. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ВИКЛАДУ ТА ЗАСВОЄННЯ МАТЕРІАЛУ СПЕЦКУРСА

Зміст модулів	ЕКТ	S	ГОДИ	Н	І	Аудиторні години				(спец курс)
---------------	-----	---	------	---	---	------------------	--	--	--	-------------

					Лекції	Семінарські заняття	Тематичні дискусії	Науково- практичні ...	Спецкурси	Семінар- практикум	Самостійна робота	
Тема 1. Компетентнісний підхід до навчально- організаційної діяльності у ЗП(ПТ)О												
Тема 2. Методична діяльність як фактор підвищення рівня професійної компетентності педагога ЗП(ПТ)О												
Тема 3. Методика створення авторських навчально-методичних розробок												
Разом												

4. ЗМІСТ СПЕЦКУРСУ ЗА ТЕМАМИ

Тема 1. Компетентнісний підхід педагога до навчально-організаційної діяльності у ЗП(ПТ)О

Сутність компетентнісного підходу у професійній освіті. Національна рамка кваліфікацій - системний і структурований за компетентностями опис кваліфікаційних рівнів.

Методика планування та організації занять з професійної підготовки на засадах компетентнісного підходу.

Методика розробки дидактичного проекту вивчення теми програми. Типологія занять з професійно-теоретичної та професійно-практичної підготовки. Визначення системи цілей заняття за визначеною темою програми на засадах компетентнісного підходу.

Алгоритми підготовки педагога до занять різних типів і видів. Методика відбору змісту за визначеною навчальною одиницею. Підготовка дидактичного та матеріально-технічного забезпечення до проведення заняття за визначеною темою. Розробка плану уроку з урахуванням компетентнісного підходу до формування базових компетентностей здобувачів професійної освіти.

Тема 2. Методична діяльність як фактор підвищення рівня професійної компетентності педагога

Сутність, цілі і завдання методичної діяльності педагога професійної школи. Сучасні форми і методи методичної діяльності у закладах професійної (професійно-технічної) освіти.

Методика виявлення, вивчення, узагальнення та впровадження перспективного педагогічного досвіду у системі професійної освіти.

Діяльність педагогічного колективу закладів професійної (професійно-технічної) освіти у рамках досліджень єдиної науково-методичної проблеми.

Система оцінювання результативності діяльності педагогічних працівників закладів професійної освіти: формуюче, рейтингове, самооцінювання, атестація.

Тема 3. Методика створення авторських навчально-методичних розробок

Авторська розробка як результат творчої діяльності педагога ЗП(ПТ)О. Цілі і завдання створення авторської навчально-методичної розробки педагога у закладах професійної (професійно-технічної) освіти.

Методологія створення авторських навчально-методичних розробок. Основні критерії-вимоги до авторської педагогічної розробки.

Алгоритм створення авторської навчально-методичної розробки. Структура авторської педагогічної розробки.

Авторська школа як засіб реалізації творчого потенціалу педагога ЗП(ПТ)О..

5. ПЛАН ЛЕКЦІЇ

Тема 1. Компетентнісний підхід педагога до навчально-організаційної діяльності у ЗП(ПТ)О

1. Сутність компетентнісного підходу у професійній освіті. Національна рамка кваліфікацій - системний і структурований за компетентностями опис кваліфікаційних рівнів.

2. Методика планування та організації занять з професійної підготовки на засадах компетентнісного підходу.

3. Типологія занять з професійно-теоретичної та професійно-практичної підготовки. Визначення системи цілей заняття за визначеною темою програми на засадах компетентнісного підходу.

4. Алгоритм підготовки педагога до занять різних типів і видів. Розробка плану уроку з урахуванням компетентнісного підходу до формування базових компетентностей здобувачів професійної освіти.

Література: 1, 2, 4, 5, 6, 9, 13.

6. ПЛАН СЕМІНАРСЬКОГО ЗАНЯТТЯ

Тема 2. Методична діяльність як фактор підвищення рівня професійної компетентності педагога

Питання для обговорення:

1. Сутність, цілі і завдання методичної діяльності педагога професійної школи.
2. Сучасні форми і методи методичної діяльності у закладах професійної (професійно-технічної) освіти.
3. Методика виявлення, вивчення, узагальнення та впровадження перспективного педагогічного досвіду у системі професійної (професійно-технічної) освіти.
4. Діяльність педагогічного колективу закладів професійної (професійно-технічної) освіти у рамках досліджень єдиної науково-методичної проблеми.
5. Методика підготовки творчого звіту з метою оцінювання результативності діяльності педагога ЗП(ПТ)О.

Література: 1, 3, 7, 10, 11, 12.

6. ІНФОРМАЦІЯ ДЛЯ ОПРАЦЮВАННЯ (САМОСТІЙНА РОБОТА СЛУХАЧІВ)

Тема 3. Методика створення авторських навчально-методичних розробок

Завдання до самостійної роботи:

3. Опрацювати літературні джерела і скласти конспект за темою самостійної роботи.
4. Створити авторську методичну розробку одного із навчальних чи методичних заходів (відкритого уроку, позаурочного навчального заходу, методичного заходу у ЗП(ПТ)О).

7. ПРОБЛЕМНО-ПОШУКОВІ ПИТАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ ТА ІНДИВІДУАЛЬНОЇ РОБОТИ СЛУХАЧА

Питання для самоконтролю до теми 1

1. Визначте сутність поняття «компетентнісний підхід в освіті».
2. Мета створення Національної Рамки Кваліфікацій в Україні.
3. Чим відрізняється компетентнісний урок у ЗП(ПТ)О від традиційного?
4. Визначте типологію уроків теоретичного і виробничого навчання у ЗП(ПТ)О.
5. Визначення систему цілей заняття за визначеною темою програми на засадах компетентнісного підходу
6. Сформулюйте цілі і завдання впровадження інтерактивних технологій навчання у професійну підготовку у закладів професійної (професійно-технічної) освіти.
7. Сформулюйте алгоритм підготовки педагога до проведення заняття.

Питання для самоконтролю до теми 2

1. Сформулюйте основні напрями методичної діяльності педагога ЗП(ПТ)О.
2. Які сучасні форми реалізуються у методичній діяльності педагогів професійної школи?
3. Елементи яких сучасних освітніх технологій реалізуються у методичній діяльності педагогічного колективу ЗП(ПТ)О?
4. Роль інноваційного інформаційного середовища у діяльності професійних навчальних закладів.
5. Якими методами виявляється, вивчається та впроваджується перспективний педагогічний досвід у Вашому ЗП(ПТ)О?
6. Сформулюйте цілі та завдання діяльності педагогічного колективу Вашого ЗП(ПТ)О у рамках досліджень єдиної науково-методичної проблеми.
7. Над якими методичними проектами працюють педагоги Вашого навчального закладу?

Питання для самоконтролю до теми 3.

1. Розкрийте сутність поняття «авторська педагогічна розробка».
2. Сформулюйте цілі і завдання створення авторської навчально-методичної розробки педагога у закладах професійної (професійно-технічної) освіти.
3. Сформулюйте критерії-вимоги до авторської педагогічної розробки.
4. Сформулюйте алгоритм створення авторської навчально-методичної розробки.
5. Визначте структуру авторської педагогічної розробки.
6. Розкрийте сутність понять «авторська школа», «авторська програма».

7. КОМПЛЕКС ТЕСТОВИХ ЗАВДАНЬ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1. Продовжить речення: «Інновації в освіті – процес...

- а) застосування технологій розвитку творчого мислення здобувачів освіти;
- б) ефективного використання сучасного комплексного методичного забезпечення освітнього процесу;
- в) формування інноваційної культури;
- г) творення, впровадження та поширення в освітню практику нових ідей, засобів, педагогічних та управлінських технологій, в результаті яких підвищуються рівні досягнень структурних компонентів освіти, відбувається перехід системи навчання до якісно іншого, більш досконалого стану.

2. Яка освітня технологія використовується на уроці, вид якого сформульовано як «урок-пригода»:

- а) технологія моделювання професійної діяльності;
- б) проектна технологія;
- в) квест-технологія;
- г) кейс-технологія.

5. Продовжить речення: «Рефлексія – це...

а) метод інтерактивного навчання, який передбачає діяльність дослідного та комплексного характеру всіх учасників освітнього процесу;

б) самоаналіз, самооцінка учасниками педагогічного процесу своєї діяльності, взаємодії;

в) це аналітичний діалог між учасниками освітнього процесу з проблеми, для вирішення якої існує багато варіантів думок;

г) багатоголосся, у якому можна почути голос кожного учасника навчального процесу, можливість кожного учасника мати свою точку зору з будь-якої проблеми і готовність висловити ці погляди.

6. Яка складова не входить до методичної компетентності педагога:

а) концептуальна,

б) соціально-психологічна,

в) інструментальна,

г) адаптивна.

5. Розташуйте етапи створення авторської педагогічної розробки у логічній послідовності:

а) підготовка (комплектація) авторських навчально-методичних матеріалів, необхідних для практичної частини розробки;

б) аналіз науково-теоретичних положень та існуючого практичного досвіду за визначеною проблемою;

в) постановка проблеми, яку необхідно розв'язати, обґрунтування її актуальності;

г) написання методичної розробки;

д) апробація окремих ідей і методичних рішень.

8. ГЛОСАРІЙ КЛЮЧОВИХ СЛІВ

Авторська педагогічна розробка – це процес трансформації теоретичних питань сучасної психолого-педагогічної теорії через призму їх практичного використання при вирішенні конкретних проблем навчання і виховання

Інновації в освіті – процес творення, впровадження та поширення в освітню практику нових ідей, засобів, педагогічних та управлінських технологій, в результаті яких підвищуються рівні досягнень структурних компонентів освіти, відбувається перехід системи навчання до якісно іншого, більш досконалого стану.

Компетентність – це універсальне поєднання умінь, знань, навичок, способів мислення, ціннісних орієнтирів та ідейних переконань, які дозволяють впевнено й успішно виходити із різноманітних ситуацій життєдіяльності.

Компетентний урок – це урок особисто-зорієнтований, діяльнісний, творчий.

Комплексне методичне забезпечення (КМЗ) – оптимальна система навчально-методичної документації і засобів навчання, необхідних для повного і якісного засвоєння навчального матеріалу в межах робочої навчальної програми та відведеного навчальним планом часу.

Методична компетентність педагога – це багатокomпонентна система, яка включає практичний досвід у галузі методики, готовність та спроможність ефективно розв'язувати стандартні та проблемні задачі, здатність до творчої самореалізації і постійного самовдосконалення.

Педагогічний досвід – це результат творчої діяльності педагога з елементами новизни, спрямований на реалізацію актуальних завдань освітньої діяльності.

10. РЕФЛЕКСІЙНА АНКЕТА

1. Які нові знання, уміння, компетенції Ви отримали, поглибили, удосконалили?
2. В якій сфері професійно-педагогічної діяльності Ви зможете їх використовувати?

3. З якими труднощами зіткнулись під час опрацювання матеріалів спецкурсу?

11. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Вернідуб Р. Науково-дослідницька діяльність у структурі забезпечення професійної підготовки вчителя / Р. Вернідуб // Вища освіта України. – 2012. – № 1. – С.49–55.
2. Воробієнко П. Компетентнісний підхід у вищій освіті - від теорії до практики /П. Воробієнко //Вища шк. - 2016. - №6. - С.13-21
3. Малишева О.П. Нові стандарти атестації педагогічних працівників / О.П. Малишева.– К.: Літера ЛТД, 2012. – 240 с.
4. Освіта дорослих: енциклопедичний словник /за ред..В.Г.Кременя, Ю.В.Ковбасюка; [упоряд.: Н.Г.Протасова, Ю.О.Молчанова, Куренна та ін.]; Нац. акад. пед. наук України, Нац. акад. держ. упр. при Президентові України [та ін.].- К.: Основа, 2014.- 496с.
5. Професійні стандарти і кваліфікації у країнах з високорозвинутою економікою / Л. П. Пуховська, А. О. Ворначев, С. В. Мельник, Ю. І. Кравець; за наук. ред. Л. П. Пуховської. – К.: «НВП Поліграфсервіс», 2014. – 176 с.
6. Професійно-педагогічна компетентність викладача вищого навчального закладу: навч. посіб. /За ред. І.Л.Холковської. - Вінниця: ТОВ «Нілан АТД», 2017. - 144с.
7. Система роботи над науково-методичною проблемою / упоряд. А.В. Дьоміна.– К.: Шк. світ, 2011. – 128 с.
8. Смоліна О.С. Методичні рекомендації інноваційні педагогічні технології та організація навчально-виховного і методичного процесів у школі / Смоліна О.С. – Кіровоград. 2012 – 54с.
9. Указ Президента України «Про національну стратегію розвитку освіти в Україні на період до 2021 року» №344/2013 від 25.06.2013. Режим доступу: <http://presa.ua/oficijnij-visnik-prezidenta-ukraini.html>).

10. Управління інноваціями : навч. посібник / О.І. Гуторов, Л.І. Михайлова, І.О. Шарко, С.Г. Турчіна, О.В. Киричок. – Вид. 2-ге, доп. – Харків: «Діса плюс», 2016. – 266 с.
11. Шевчук С.С. Діяльність педагога професійної школи у контексті інноватики: Навчально-методичний посібник для самостійної роботи слухачів курсів підвищення кваліфікації / С.С.Шевчук. – Біла Церква: БІНПО ДВНЗ «УМО» НАПНУ. - 2017.- 106 с.
12. Шевчук С.С. Реалізація сучасних освітніх практик у професійну підготовку фахівців сфери обслуговування: Навчально-методичний. /С.С.Шевчук. – Біла Церква: БІНПО ДВНЗ «УМО» НАПНУ. - 2018.- 139с.
13. Шевчук С.С. Традиції та інновації у діяльності методичної служби професійної школи: метод. посіб. / С.С. Шевчук. – Донецьк: ІПО ІПП УМО, 2011. – 120 с.

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ «УНІВЕРСИТЕТ
МЕНЕДЖМЕНТУ ОСВІТИ»
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ ІНСТИТУТ НЕПЕРЕРВНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ
ОСВІТИ
Кафедра методики професійної освіти та соціально-гуманітарних
дисциплін**

**РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
спецкурсу
«ОСОБЛИВОСТІ РОЗБУДОВИ ТА ФУНКЦІОНУВАННЯ
СИСТЕМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ»
для підвищення кваліфікації педагогічних працівників
закладів професійної (професійно-технічної) освіти**

Біла Церква-2021

Преамбула

Одним із пріоритетних напрямів розвитку системи професійної (професійно-технічної) освіти є формування нового змісту, орієнтованого на результат і підвищення якості. Цей напрям спрямований на реалізацію наступних завдань:

- забезпечення функціонування внутрішньої системи забезпечення якості професійної (професійно-технічної) освіти та системи зовнішнього забезпечення якості П(ПТ)О;
- підвищення кваліфікації педагогічних працівників, забезпечення постійного професійного розвитку керівників П(ПТ)О;
- започаткування сертифікації педагогічних працівників у сфері П(ПТ)О.

Реалізація цих завдань можлива за умови опанування керівниками і педагогічними працівниками закладів П(ПТ)О, відповідних знань та умінь, що стало передумовою розробки спецкурсу «Особливості розбудови та функціонування системи забезпечення якості освіти».

Мета спецкурсу: оволодіння знаннями й уміннями щодо функціонування зовнішньої системи забезпечення якості освіти та розбудови внутрішньої системи забезпечення якості професійного (професійно-технічного) закладу освіти.

Завдання:

1. Охарактеризувати складові системи забезпечення якості освіти.
2. Актуалізувати знання щодо стану якості освіти в професійних (професійно-технічних) закладах.
3. Розкрити особливості зовнішньої системи забезпечення якості освіти (атестація, сертифікація, інституційний аудит, державний нагляд контроль, акредитація освітніх програм).
4. Сформуванати знання й уміння у педагогічних працівників щодо розбудови внутрішньої системи забезпечення якості освіти в закладі.

5. Розвинути здатність генерувати нові ідеї до стратегічного плану розвитку професійного (професійно-технічного) закладу освіти.

Об'єкт вивчення: внутрішня система забезпечення якості освіти та система зовнішнього забезпечення якості освіти.

Предмет вивчення: діяльність педагогічних працівників у частині розбудови та функціонуванні внутрішньої системи забезпечення якості професійного (професійно-технічного) закладу освіти та організація професійного розвитку педагогічних працівників в частині функціонування системи зовнішнього забезпечення якості професійної (професійно-технічної) освіти.

Очікувані результати:

Слухач повинен знати:

- загальну характеристику складових системи забезпечення якості освіти;
- аспекти нормативно-правового забезпечення системи якості професійної (професійно-технічної) освіти;
- особливості зовнішнього забезпечення якості освіти;
- умови проходження атестації;
- умови участі педагогічних працівників у пілотному проєкті сертифікації;
- підходи до планових і позапланових заходів державного нагляду контролю у системі професійної (професійно-технічної) освіти;
- умови та аспекти процедури проведення інституційного аудиту;
- роль експертів та особливості експертної діяльності у системі зовнішнього оцінювання якості освіти;
- цілі розбудови внутрішньої системи забезпечення якості в закладі освіти;

- вимоги до реалізації та дотримання якості освіти педагогічними працівниками в ЗП(ПТ)О;
- види і напрями самооцінювання якості освітньої діяльності;
- вимоги до реалізації моніторингу якості освіти;
- умови щодо дотримання принципів академічної доброчесності.

Слухач повинен уміти:

- використовувати набуті знання для сприяння розбудові внутрішньої і зовнішньої систем забезпечення якості освіти у професійних (професійно-технічних) закладах освіти;
- застосовувати набуті знання для підготовки до атестації та сертифікації;
- аналізувати, критично осмислювати, вибирати та використовувати необхідний методичний і аналітичний інструментарій для якісної освітньої діяльності;
- застосувати набуті теоретичні знання для виявлення та розуміння проблемних ситуацій в закладі освіти;
- надавати пропозиції до планування діяльності закладу освіти в стратегічному та тактичному розрізах;
- проводити планові моніторинги якості освіти;
- дотримуватися принципів академічної доброчесності;
- забезпечувати особистий професійний розвиток та забезпечувати реалізацію ефективних рішень.

Слухач повинен усвідомлювати:

- важливість розбудови внутрішньої системи забезпечення якості освіти закладу та своє значення й місце у цьому процесі;

– необхідність розбудови зовнішньої системи забезпечення якості професійної (професійно-технічної) освіти та сприяти цьому процесу;

– важливість самоосвіти, самооцінювання, ініціативності і відповідальності у розбудові системи якісної освіти у професійному (професійно-технічному) закладі.

Бюджет навчального часу: 6 годин.

Види навчальних занять: семінарські заняття (4 год.), самостійна робота (2 год.)

2. Тематичний план спецкурсу
«Особливості розбудови та функціонування системи забезпечення
якості освіти»

№ п/п	Тема	Вид заняття	Години	ПІБ викладача
1	Роль та основне призначення системи забезпечення якості освіти	Семінарське заняття	2	Величко Н.О.
2	Розбудова та функціонування внутрішньої системи забезпечення якості освіти закладу	Самостійна робота	2	Величко Н.О.
3	Зовнішнє забезпечення якості освіти. Державний нагляд (контроль) у сфері освіти	Семінарське заняття	2	Величко Н.О.

3. Зміст спецкурсу за темами

Тема 1. Роль та основне призначення системи забезпечення якості освіти

Державна політика з питань забезпечення якості освіти в Україні(Концепція реалізації державної політики у сфері професійної (професійно-технічної) освіти «Сучасна професійна (професійно-технічна) освіта» на період до 2027 року, затвердженої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 12 червня 2019 р. № 419-р;Проект Стратегії розвитку професійної (професійно-технічної) освіти до 2023 року.) .

Міжнародний досвід розбудови якості освіти (Чехія, Грузія, Литва, Фінляндія).

Нормативно-правове забезпечення системи управління якістю освіти. Повноваження органів, які здійснюють розбудову системи забезпечення якості освіти.

Механізми і процедури системи забезпечення якості освіти. Роль та участь педагогічних працівників у забезпеченні якості в професійному (професійно-технічному) закладі освіти.

Основні поняття теми: якість освіти, якість освітньої діяльності, якість освітнього процесу, система зовнішнього забезпечення якості освіти, внутрішня система забезпечення якості освіти;

Тема 2.Розбудова та функціонування внутрішньої системи забезпечення якості освіти закладу

Механізми розбудови внутрішньої системи забезпечення якості освіти (стратегія забезпечення якості в закладі освіти; самооцінювання якості освіти та шляхи вдосконалення). Діяльність педагогічних працівників в частині розбудови внутрішньої системи розбудови якості освіти закладу.

Розбудова та функціонування внутрішньої системи забезпечення якості в професійному (професійно-технічному) закладі освіти. Стратегія забезпечення якості в П (ПТ) ЗО.

Самооцінювання в системі П (ПТ) О: мета, шляхи, періодичність. Види і напрями самооцінювання якості освітньої діяльності: управлінські процеси; освітнє середовище П(ПТ)ЗО; оцінювання педагогічної діяльності викладачів і майстрів виробничого навчання; оцінювання здобувачів професійної (професійно-технічної) освіти.

Особливості проведення планових моніторингів якості освіти. Відбір методів збору інформації. Розробка освітніх програм у П(ПТ)ЗО.

Планування педагогічними працівниками самовдосконалення. Дотримання принципів академічної доброчесності.

Основні поняття теми: внутрішня система забезпечення якості освіти, управлінська діяльність, освітній процес; самооцінювання, моніторинг; освітня програма, академічна доброчесність.

Тема 3. Зовнішнє забезпечення якості освіти.

Державний нагляд (контроль) у сфері освіти

Цілі, види і особливості зовнішнього забезпечення якості освіти в Україні. Державний контроль в освіті: європейський досвід. Сучасні підходи до проведення планових (позапланових) заходів державного нагляду контролю у системі професійної (професійно-технічної освіти).

Ліцензування освітньої діяльності. Акредитація освітніх програм. Громадська акредитація закладу освіти: цілі і принципи. Акредитація неурядових організацій, які здійснюють незалежне оцінювання якості освіти та освітньої діяльності.

Інституційний аудит: місце в системі забезпечення якості освіти. Позапланові інституційні аудити. Моніторинг якості освітньої діяльності закладів освіти.

Підвищення кваліфікації педагогічних працівників та вимоги до проходження атестації. Сертифікація педагогічних працівників; умови участі у пілотному проєкті сертифікації.

Експертна діяльність у системі зовнішнього забезпечення якості освіти.
Вимоги до експертів та їх підготовка.

Зовнішнє незалежне оцінювання результатів навчання стосовно професійних кваліфікацій.

Вивчення діяльності місцевих органів управління освітою.

Основні поняття теми: оцінювання, зовнішнє незалежне оцінювання, якість освітнього процесу, стандарти, експертна діяльність, експертиза, атестація, сертифікація, контроль, державний нагляд (контроль), планова перевірка, позапланова перевірка, уніфікований акт, комплексна перевірка, інституційний аудит, ліцензування, акредитація громадських фахових об'єднань, громадська акредитація.

4. Плани семінарських занять

Тема 1. Роль та основне призначення системи забезпечення якості освіти

Рекомендовані теми доповідей

1. Державна політика з питань забезпечення якості освіти в Україні.
2. Український досвід управління якістю освіти.
3. Міжнародний досвід управління якістю освіти.
4. «Якість освіти» і «якість освітньої діяльності»: основні підходи і принципи.
5. Характеристика складових системи забезпечення якості освіти.
6. Нормативно-правове забезпечення системи забезпечення якості професійної (професійно-технічної) освіти
7. Діяльність організацій та установ, що здійснюють зовнішнє забезпечення якості освіти.

Тема 3. Зовнішнє забезпечення якості освіти.

Державний нагляд (контроль) у сфері освіти

Рекомендовані теми доповідей

1. Державний контроль в освіті: європейський досвід.
2. Планові та позапланові заходи державного нагляду контролю у системі П (ПТ) О: особливості та вимоги (з досвіду роботи).
3. Особливості проведення позапланового заходу державного нагляду контролю у вашому П (ПТ) ЗО (з досвіду роботи).
4. Ліцензування освітньої діяльності. Чи існує потреба в удосконаленні процедури? (Тема для дискусії).
5. Інституційний аудит, як індикатор якості освітньої діяльності закладу освіти (Тема для дискусії).
6. Особливості проведення моніторингу в закладі професійної (професійно-технічної освіти (з досвіду роботи).
7. Зовнішня система забезпечення якості освіти: атестація і сертифікація педагогічних працівників. Які переваги і недоліки? (Тема для дискусії).
8. Професійний розвиток та зміна вимог до підвищення кваліфікації: проблеми, перспективи (Тема для дискусії).

5. Самостійна робота слухачів

Тема 2. Розбудова та функціонування внутрішньої системи забезпечення якості освіти закладу

Завдання до самостійної роботи:

На підставі ознайомлення із нормативною документацією, педагогічною й методичною літературою та особистим досвідом пропонуємо підготувати для обговорення такі питання:

1. Внутрішня система забезпечення якості освіти: цілі, механізми, підходи.

2. Державні механізми розбудови внутрішньої системи забезпечення якості освіти (стратегія забезпечення якості в закладі освіти; самооцінювання якості освіти та шляхи вдосконалення).

3. Діяльність педагогічного працівника в частині розбудови внутрішньої системи розбудови якості освіти закладу (*з досвіду роботи*).

4. Особливості проведення моніторингу якості освіти у вашому закладі (*з досвіду роботи*)

5. Забезпечення принципів академічної доброчесності у сфері професійної (професійно-технічної) освіти. Які ваші дії щодо дотримання принципів академічної доброчесності (*з досвіду роботи*).

6. Роль педагогічного працівника у формуванні стратегії забезпечення якості в ЗП(ПТ)О.

7. Напрями самооцінювання якості освітньої діяльності в закладі освіти. Самооцінювання якості освітньої діяльності педагогічним працівником.

6. Завдання для самоконтролю

Завдання для самоконтролю до теми 1

1 Охарактеризуйте складові системи забезпечення якості освіти.

2. Назвіть складові забезпечення якості освіти в одній із зарубіжних країн.

3. Назвіть вам відомі процедури і заходи забезпечення якості освіти.

4. «Якість освіти» і «якість освітньої діяльності»: характеристика, принципи.

5. Назвіть основні повноваження органів, які здійснюють розбудову системи забезпечення якості освіти.

6. Роль педагогічного працівника у забезпеченні якості в професійному (професійно-технічному) закладі освіти.

7. Роль керівника закладу освіти у забезпеченні функціонування системи управління якістю в закладі освіти

Завдання для самоконтролю до теми 2

1. Види напрямів самооцінювання якості освітньої діяльності

2. Дотримання педагогічними працівниками принципів академічної доброчесності
3. Надайте пропозиції до стратегії розвитку закладу освіти в якому ви працюєте.
4. Поясніть, які цілі внутрішньої системи забезпечення якості освіти

Завдання для самоконтролю до теми 3

1. Мета інституційного аудиту.
2. Поясніть, в чому полягає різниця між атестацією і сертифікацією педагогічних працівників.
3. Мета ліцензування діяльності з надання освітніх послуг.
4. Охарактеризуйте вимоги до відбору експертів у системі зовнішнього забезпечення якості освіти.
5. Мета акредитації освітніх програм.
6. Поясніть, в чому різниця між плановими та позаплановими заходами державного нагляду (контролю).

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Забезпечення якості у системі професійної освіти і навчання: http://ipq.org.ua/upload/files/files/03_Novyny/2015.03.18_Twinning_final_conference/Quality%20assurance-%20UKR%20.pdf
2. Камінець Т. М. Основи педагогічного оцінювання: [навчально-методичний посібник] / Т.М.Камінець. – Ніжин: Видавець ПП Лисенко М. М., 2012. – 102 с.
3. Концепція реалізації державної політики у сфері професійної (професійно-технічної) освіти «Сучасна професійна (професійно-технічна) освіта» на період до 2027 року, затвердженої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 12 червня 2019 р. № 419-р;

Додаткова:

1. Державна Стратегія регіонального розвитку на 2021-2027 роки, затвердженою постановою Кабінету Міністрів України від 05 серпня 2020 р. № 695;
2. Проєкт Стратегії розвитку професійної (професійно-технічної) освіти до 2023 року
3. Цілі сталого розвитку України до 2030 року, затверджені Указом Президента України від 30 вересня 2019 р. № 722
4. CEDEFOP "Glossary of quality in education and training", PublicationsOfficeoftheEuropeanUnion, Luxembourg 2011, <http://libserver.cedefop.europa.eu/F/3L5X7H9UVIJLBTUYN1GI9KYFGL9J5G727CVIV2SS38GBYAT7J15330?func=full-set->
5. Забезпечення якості та розвиток якості у професійній освіті: <http://uvm.dk/Uddannelser-ogdagtilbud/Erhvervsuddannelser/Kvalitetspatruljen?smarturl404=true>

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ «УНІВЕРСИТЕТ
МЕНЕДЖМЕНТУ ОСВІТИ»
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ ІНСТИТУТ НЕПЕРЕРВНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ
ОСВІТИ
Кафедра методики професійної освіти та соціально-гуманітарних
дисциплін**

**РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
спецкурсу
«МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО РЕАЛІЗАЦІЇ РЕГІОНАЛЬНОГО
КОМПОНЕНТУ У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ КВАЛІФІКОВАНИХ
РОБІТНИКІВ»
для підвищення кваліфікації педагогічних працівників
закладів професійної (професійно-технічної) освіти**

Біла Церква-2021

Преамбула

Мета спецкурсу :узагальнення та систематизація знань, формування та розвиток умінь слухачів з методики проектування освітнього процесу у закладах професійної (професійно-технічної) освіти із застосуванням краєзнавчих досліджень.

Завдання:

- ознайомлення з історичними умовами виникнення професій та їх динамічного розвитку в системі розвитку конкретного регіону;
- ознайомлення із класифікацією напрямків регіоналістики;
- підвищення рівня інформаційно-методичної грамотності шляхом впровадження регіональних досліджень у професійну підготовку кваліфікованих робітників;
- підвищення рівня професійної компетентності слухачів щодо нестандартних форм організації навчального процесу у ЗП(ПТ)О;
- формування умінь щодо проектування занять з професійної підготовки з використанням регіонального матеріалу.

Об'єкт вивчення: система професійної підготовки кваліфікованих робітників у ЗП(ПТ)О.

Предмет вивчення: впровадження краєзнавства у систему професійної підготовки кваліфікованих робітників ЗП(ПТ)О.

Очікувані результати.

Слухач повинен знати:

- сутність та роль регіонального компоненту в системі професійного навчання;
- методику використання регіональної інформації в процесі професійного навчання;
- основні вимоги до організації і використання регіонального компоненту професійної спрямованості;

– методичні підходи до проведення регіональних досліджень у відповідній професійній сфері.

Слухач повинен уміти:

– аналізувати зміст регіонального матеріалу з метою використання у навчальному процесі;

– організовувати та проводити різні навчальні заходи професійної спрямованості з використанням регіональної складової;

– проектувати заняття з професійної підготовки з використанням регіонального матеріалу;

– використовувати інформаційно-комунікаційні технології для організації занять з використанням регіональної складової.

Слухач повинен усвідомлювати:

– необхідність, доцільність та можливість застосування інноваційних технологій навчання у професійній підготовці кваліфікованих робітників;

– важливість підвищення якості освітнього процесу у ЗП(ПТ)О шляхом нестандартної його організації з допомогою регіонального.

Бюджет навчального часу: 8 годин.

Види навчальних занять: семінарське заняття (2 год.), тематична дискусія (2 год.), самостійна робота (4 год.).

вимоги до організації і проведення краєзнавчого заходу професійної спрямованості																									
Тема 4. Проектування заняття з професійної підготовки з використанням краєзнавчого матеріалу																									
<i>Разом</i>																									

2. Тематичний план спецкурсу

«Квест-технології як засіб розвитку професійних компетентностей»

№ п/п	Тема	Вид заняття	Години	ПІБ викладача
1	Сутність та зміст регіоналістики	Семінарське заняття	2	
2	Регіональний компонент у системі підготовки фахівця	Тематична дискусія	2	
3	Основні вимоги до організації і проведення заходу професійної спрямованості з елементами регіонального компоненту	Самостійна робота	2	
4	Проектування заняття з професійної підготовки з використанням регіонального матеріалу	Самостійна робота	2	

3. Зміст спецкурсу за темами

Тема 1. Сутність та зміст регіонального компоненту.

Регіональний компонент як форма організації освітнього процесу у ЗП(ПТ)О. Сутність регіоналістики. Основні підходи до визначення змісту регіоналістики з позицій вітчизняного та зарубіжного педагогічного досвіду.

Зміст діяльності педагога професійної школи щодо планування та організації навчального процесу із застосуванням регіональної складової. Завдання, що дозволяє вирішити регіональна тематика.

Напрямки, форми та завдання регіональних досліджень.

Освітні можливості регіонального компоненту в межах урочної та позаурочної діяльності учнів ЗП(ПТ)О.

Тема 2. Регіональний компонент в системі підготовки фахівця.

Визначення місця і ролі регіонального компонента в системі підготовки кваліфікованих робітників. Зручність та вигідність географічного положення України, історичні регіони України. Різноманітність і багатство природних ресурсів та історико-культурної спадщини, специфіка економічно та господарського розвитку регіону. Технічний та технологічний зв'язок розвитку професій в краї в історичній перспективі. Транспортний зв'язок та кордони регіонів країни.

Роль педагога в організації регіонально-пошукової роботи в системі професійного навчання. Економіка регіону як приклад професійної динаміки зайнятості населення. Технологічні питання організації виробничих процесів в регіональному розвитку та реалізації ресурсно-орієнтованого навчання у ЗП(ПТ)О.

Тема 3. Основні вимоги до організації і проведення заходу професійної спрямованості.

Сутність та зміст структурних складових освітнього заходу із використанням регіонального компоненту. Вимоги до сценарію заходу професійного спрямування та його інформаційного забезпечення. Загальна

концепція освітнього заходу професійної спрямованості із елементами регіональної компоненти.

Алгоритм реалізації основних етапів виконання освітнього професійної спрямованості. Орієнтовна структура заняття з використанням регіонального компоненту.

Забезпечення безпечних умов проведення навчальних занять з елементами в різних умовах. Техніка безпеки під час проведення заходів професійної спрямованості в приміщеннях, на відкритих майданчиках. Безпечні умови організації екскурсійних занять. Правила дорожнього руху. Норми поведінки в міському та міжміському транспорті. Протипожежна безпека в лісопарковій зоні, в туристичних подорожах та експедиціях.

Тема 4. Проектування заняття з професійної підготовки з використанням регіонального компоненту.

Обґрунтування доцільності використання регіонального компоненту на заняттях з професійної підготовки у ЗП(ПТ)О. Основні критерії вибору технології: провідна мета навчання, специфіка професії (навчального предмету), рівень підготовленості здобувачів освіти, зміст навчального матеріалу, період навчання, наявність необхідного інформаційного та матеріально-технічного забезпечення.

Визначення стилю співпраці педагога ЗП(ПТ)О та здобувачів освіти у процесі реалізації заходів з елементами регіонального компоненту в системі професійного навчання.

Методика розробки проекту заняття з професійної підготовки із використанням елементів регіонального компоненту.

Переваги та недоліки впровадження регіонального у професійну підготовку кваліфікованих робітників. Причини труднощів при впровадженні у професійну підготовку регіонального.

4. План семінарського заняття

Тема 1. Сутність та зміст регіонального компоненту.

Рекомендовані теми доповідей

1. Сутність регіоналістики. Основні підходи до визначення змісту регіоналістики з позицій вітчизняного та зарубіжного педагогічного досвіду.
2. Регіональний компонент як форма організації освітнього процесу у ЗП(ПТ)О.
3. Зміст діяльності педагога професійної школи щодо планування та організації навчального процесу із застосуванням регіонального компоненту.
4. Завдання, що дозволяє вирішити регіональна тематика.
5. Напрямки, форми та завдання регіональних досліджень.
6. Освітні можливості регіонального компоненту в межах урочної та позаурочної діяльності учнів ЗП(ПТ)О.

5. План тематичної дискусії

Тема 2. Регіональний компонент в системі підготовки фахівця.

Рекомендовані питання для обговорення

1. Визначення місця і ролі регіональної складової та в системі підготовки кваліфікованих робітників.
2. Зручність та вигідність географічного положення України, історичні регіони України.
3. Різноманітність і багатство природних ресурсів та історико-культурної спадщини, специфіка економічно та господарського розвитку регіону.
4. Технічний та технологічний зв'язок розвитку професій в регіоні в історичній перспективі.
5. Роль педагога в організації регіонально-пошукової роботи в системі професійного навчання.
6. Технологічні питання організації виробничих процесів в регіональному розвитку в реалізації ресурсно-орієнтованого навчання у ЗП(ПТ)О.

6. Самостійна робота слухачів

Тема 3. Основні вимоги до організації і проведення заходу професійної спрямованості.

Завдання до самостійної роботи

На підставі ознайомлення із педагогічною та методичною літературою та особистим досвідом пропонуємо підготувати для обговорення такі питання:

1. Сутність та зміст структурних складових освітнього заходу із використанням регіонального компоненту.
2. Вимоги до сценарію заходу професійного спрямування та його інформаційного забезпечення.
3. Алгоритм реалізації основних етапів виконання освітнього професійної спрямованості з елементами регіоналістики.
4. Загальна концепція освітнього заходу професійної спрямованості з елементами регіонального компоненту.
5. Орієнтовна структура заняття з використанням регіонального матеріалу.
6. Забезпечення безпечних умов проведення навчальних занять з елементами регіоналістики в різних умовах.

Тема 4. Проектування заняття з професійної підготовки з використанням регіонального компоненту.

Завдання до самостійної роботи

1. Презентувати власний педагогічний досвід щодо нестандартних форм організації освітнього процесу при підготовці кваліфікованих робітників.
2. Обґрунтування доцільності використання регіонального компоненту на заняттях з професійної підготовки у ЗП(ПТ)О.
3. Розробити та презентувати проект заняття з професійної підготовки із використанням регіонального матеріалу.

4. Розробити сценарій освітнього заходу професійної спрямованості з елементами регіонального компоненту та з'ясувати з якими труднощами довелось зіткнутися при його підготовці.

7. Завдання для самоконтролю

Завдання для самоконтролю до теми 1

1. Опишіть генезис поняття «регіоналістика».
2. Розкрийте сутність та зміст регіонального компоненту з позицій вітчизняного та зарубіжного педагогічного досвіду.
3. Охарактеризуйте зміст діяльності педагога професійної школи щодо планування та організації занять з використанням елементів регіонального компоненту.
4. Обґрунтуйте методичні підходи до застосування регіоналістики в системі професійного навчання.
5. Які завдання дозволяє вирішити регіональна компонента в процесі професійного навчання?
6. Опишіть освітні можливості регіоналістики в межах урочної та позаурочної діяльності здобувачів освіти ЗП(ПТ)О.

Завдання для самоконтролю до теми 2

1. У чому полягає принципова суть регіонального компоненту.
2. Якою є роль викладача в організації і проведенні занять із застосуванням регіонального компонента.
3. Якими є основні цілі реалізації регіональних досліджень в системі професійного навчання.
4. Опишіть впливи розвитку техніки та технології на професійну структуру зайнятості населення в регіоні.

Завдання для самоконтролю до теми 3

1. Охарактеризуйте сутність та зміст структурних складових заходу з елементами регіонального компоненту в системі професійного навчання.
2. Назвіть основні вимоги до сценарію та інформаційного забезпечення освітнього заходу з елементами регіонального компоненту.
3. Опишіть загальну концепцію заходу професійної спрямованості з елементами регіоналістики.
4. Сформулюйте алгоритм реалізації основних етапів підготовки та проведення заходу професійної спрямованості.
5. Опишіть структуру заняття з використанням елементів регіоналістики.
6. Які заходи з техніки безпеки повинен застосовувати педагог при проведенні заходу з елементами регіонального компоненту.

Завдання для самоконтролю до теми 4

1. Обґрунтуйте доцільність використання елементів регіонального компоненту на заняттях з професійної підготовки у ЗП(ПТ)О.
2. Які, на Вашу думку, переважають форми і методи співпраці педагога та здобувачів освіти ЗП(ПТ)О у процесі реалізації заходу з елементами регіоналістики?
3. Назвіть переваги та недоліки застосування регіонального матеріалу на заняттях з професійної підготовки.
4. Чи впливає застосування регіональної компоненти у професійній підготовці на активізацію освітньої діяльності здобувачів освіти ЗП(ПТ)О? Яким чином?

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Боряк О. О. Україна: етнокультурна мозаїка. – К.: Либідь, 2006. – 322 с.
2. Верменич Я.В. Адміністративно-територіальний устрій України: Еволюція, сучасний стан, проблеми реформування, ч. 1–2. К., 2009.

3. Верменич Я.В. Теоретико-методологічні проблеми історичної регіоналістики в Україні. К., 2003
4. Долішній М. І. Регіональна політика на рубежі ХХ-ХХІ століть: нові пріоритети / М. І. долішній. – К. : Наук. думка, 2006. – 510 с.
5. Заставний Ф. Українські етнічні землі. Львів, 1993.
6. Економічний потенціал регіону: пріоритети використання : монографія / І. М. Школа, Т. М.Дреховська, І. Д. Козменко та ін. ; за ред. І. М. Школи. – Чернівці : Книги ХХІ ; Рута, 2003. – 464 с.
7. Країнознавство: теорія та практика. Підручник / М.П.Мальська, Н.В.Антонюк, Ю.С.Занько, Н.М.Ганич. К., 2012. - 528 с.
8. Панченко Т. В. Політична регіоналістика : навч. посіб. / Т. В. Панченко. – Х. : ХНУ, 2011. – 187 с
9. Регіональна політика: методологія, методи, практика / М. І. Долішній, П. Ю. Беленький, В. Я. Бідак та ін. – Львів: ІРД НАНУ, 2000. – 719 с.
10. Студінський В.А., Студінська Г.Я. Чорнобильський аспект економіко-екологічного розвитку Житомирщини. – Одеса – Житомир - Малин: Журфонд, 1997. - 104 с.
11. Традиційна архітектура регіонів України: Полісся / А. Г. Данилюк; Львів. нац. ун-т ім. І.Франка. — Л. : Вид. центр ЛНУ ім. І.Франка, 2001. — 147 с.

Додаткова:

1. Верменич Я. В. Історична регіоналістика в Україні / Я. В. Верменич // Укр. істор. журнал. – 2001. – № 6. – С. 3–21.
2. Литвиненко А. І. Історичні шляхи становлення регіоналістики в українській культурі й музикознавстві / А. І. Литвиненко // Студії мистецтвознавчі / Національна академія наук України; Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М.Т.Рильського. – К. : ІМФЕ, 2012. – № 6. – С. 7–14.

3. Малиновський В.Я. Українська політична регіоналістика в контексті сучасних суспільно-політичних викликів // Вісник Національного університету «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого» № 2 (33) 2017. – С.95-103.
4. Маниліч М. І. Відтворювальний потенціал регіону як об'єкт територіального управління / М. І. Маниліч // Дослідження соціально-економічних проблем перехідного періоду : наук. вісник. – Чернівці : ЧТЕІ КНТЕУ, 2001. – Вип. III. – С.11–16.
5. Студінський В.А. Краєзнавство у системі підготовки фахівців лісового господарства // Лісівнича освіта і наука: стан, проблеми та перспективи розвитку. – Малин: МЛТК, 2019.- С.432-437.
6. Студінський В.А. До питання науково-краєзнавчого видання з історії міст і сіл Житомирщини: проблеми та перспективи // Бердичівська земля як феномен розвитку європейської культури та мистецтва. Науковий збірник «Велика Волинь». – Вип. 58. – Бердичів: Вид. 6 ФОП Мельник М.В., 2019. – С.444-449.
7. Студінський В.А. Урбаністичне краєзнавство: теоретико-методологічні питання в системі міждисциплінарного дослідження // Родина Рильських у європейському культурному просторі ХІХ-ХХ століття. – Новоград-Волинський: Новоград, 2020. – С.309-315.
8. Студінський В.А. Економічне краєзнавство в системі формування сучасного ринкового світогляду педагогів професійної школи в Україні // Формування ринкових відносин в Україні. – 2020. - № 10. – С.72-88.
9. Чернов Г.О. Географічне краєзнавство: теоретико-методологічна сутність // Український географічний журнал. – 2018. - № 1. – С.63-68.
10. Regional Policy. Fact Sheets on the European Union. Directorate – General for research. Official Publications of the European Communities. – Luxemburg, 1998. – P. 142–147.
11. The European Union and the regions (edited by M. Keating, B. Jones). – Oxford : Clarendon Press, 1995. – 306 p.

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ «УНІВЕРСИТЕТ
МЕНЕДЖМЕНТУ ОСВІТИ»
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ ІНСТИТУТ НЕПЕРЕРВНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ
ОСВІТИ**

Кафедра методики професійної освіти та соціально-гуманітарних дисциплін

**РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
спецкурсу
«СУЧАСНИЙ СТАН ТА ОСОБЛИВОСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
ЯКОСТІ ОСВІТИ»
для підвищення кваліфікації педагогічних працівників
закладів професійної (професійно-технічної) освіти**

Біла Церква-2021

Категорія слухачів: педагогічні працівники закладів професійної (професійно-технічної) освіти галузі знань 01 «Освіта»

Розробники: *Єрмоленко Андрій Борисович*, кандидат політичних наук, доцент, завідувач кафедри методики професійної освіти та соціально-гуманітарних дисциплін Білоцерківського інституту неперервної професійної освіти;

Величко Неля Олександрівна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри методики професійної освіти та соціально-гуманітарних дисциплін Білоцерківського інституту неперервної професійної освіти

1. АНОТАЦІЯ

Одним із пріоритетних напрямів розвитку системи професійної (професійно-технічної) освіти є формування нового змісту, орієнтованого на результат і підвищення якості. Цей напрям спрямований на реалізацію наступних завдань:

- забезпечення функціонування внутрішньої системи забезпечення якості професійної (професійно-технічної) освіти та системи зовнішнього забезпечення якості П(ПТ)О;
- підвищення кваліфікації педагогічних працівників, забезпечення постійного професійного розвитку керівників П(ПТ)О;
- започаткування сертифікації педагогічних працівників у сфері П(ПТ)О.

Реалізація цих завдань можлива за умови опанування керівниками і педагогічними працівниками закладів П(ПТ)О, відповідних знань та умінь, що стало передумовою розробки спецкурсу «Сучасний стан та особливості забезпечення якості освіти».

Мета спецкурсу: оволодіння знаннями й уміннями щодо функціонування зовнішньої системи забезпечення якості освіти та розбудови внутрішньої системи забезпечення якості професійного (професійно-технічного) закладу освіти.

Завдання:

1. Охарактеризувати складові системи забезпечення якості освіти.
2. Актуалізувати знання щодо стану якості освіти в професійних (професійно-технічних) закладах.
3. Розкрити особливості зовнішньої системи забезпечення якості освіти (атестація, сертифікація, інституційний аудит, державний нагляд контроль, акредитація освітніх програм).
4. Сформувати знання й уміння у педагогічних працівників щодо розбудови внутрішньої системи забезпечення якості освіти в закладі.

5. Розвинути здатність генерувати нові ідеї до стратегічного плану розвитку професійного (професійно-технічного) закладу освіти.

Об'єкт вивчення: внутрішня система забезпечення якості освіти та система зовнішнього забезпечення якості освіти.

Предмет вивчення: діяльність педагогічних працівників у частині розбудови та функціонуванні внутрішньої системи забезпечення якості професійного (професійно-технічного) закладу освіти та організація професійного розвитку педагогічних працівників в частині функціонування системи зовнішнього забезпечення якості професійної (професійно-технічної) освіти.

Матеріали «Сучасний стан та особливості забезпечення якості освіти» спрямовано на **розвиток науково-методичної, спеціальної, інноваційної та управлінської компетентностей** педагогічних працівників.

Спецкурс розраховано на 6 години, із яких 4 год. – семінарські заняття, 2 год. – самостійна робота слухача.

2. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ:

<p>Знання і розуміння</p>	<p>загальну характеристику складових системи забезпечення якості освіти; аспекти нормативно-правового забезпечення системи якості професійної (професійно-технічної) освіти; особливості зовнішнього забезпечення якості освіти; умови проходження атестації; умови участі педагогічних працівників у пілотному проєкті сертифікації; підходи до планових і позапланових заходів державного нагляду контролю у системі професійної (професійно-технічної) освіти; умови та аспекти процедури проведення інституційного аудиту; роль експертів та особливості експертної діяльності у системі зовнішнього оцінювання якості освіти; цілі розбудови внутрішньої системи забезпечення якості в закладі освіти; вимоги до реалізації та дотримання якості освіти педагогічними працівниками в ЗП(ПТ)О; види і напрями самооцінювання якості освітньої діяльності; вимоги до реалізації моніторингу якості освіти; умови щодо дотримання принципів академічної доброчесності.</p>
<p>Розвинені вміння</p>	<p>використовувати набуті знання для сприяння розбудові внутрішньої і зовнішньої систем забезпечення якості освіти у професійних (професійно-технічних) закладах освіти; застосовувати набуті знання для підготовки до атестації та сертифікації; аналізувати, критично осмислювати, вибирати та використовувати необхідний методичний і аналітичний інструментарій для якісної освітньої діяльності; застосувати набуті теоретичні знання для виявлення та розуміння проблемних ситуацій в закладі освіти; надавати пропозиції до планування діяльності закладу освіти в стратегічному та тактичному розрізах; проводити планові моніторинги якості освіти; дотримуватися принципів академічної доброчесності; забезпечувати особистий професійний розвиток та забезпечувати реалізацію ефективних рішень.</p>
<p>Диспозиції (цінності, ставлення)</p>	<p>важливість розбудови внутрішньої системи забезпечення якості освіти закладу та своє значення й місце у цьому процесі; необхідність розбудови зовнішньої системи забезпечення якості професійної (професійно-технічної) освіти та сприяти цьому процесу; важливість самоосвіти, самооцінювання, ініціативності і відповідальності у розбудові системи якісної освіти у професійному (професійно-технічному) закладі.</p>

Ключові слова

Якість освіти, система освіти, система забезпечення якості освіти, якість освітньої діяльності, якість освітнього процесу, система зовнішнього забезпечення якості освіти, внутрішня система забезпечення якості освіти, внутрішня система забезпечення якості освіти, управлінська діяльність, освітній процес; самооцінювання, моніторинг; освітня програма, академічна доброчесність, якість освітнього процесу, стандарти, експертна діяльність, експертиза, атестація, сертифікація, контроль, державний нагляд (контроль), планова перевірка, позапланова перевірка, уніфікований акт, комплексна перевірка, інституційний аудит, ліцензування, акредитація громадських фахових об'єднань, громадська акредитація.

Реалізація завдань для досягнення результатів теми здійснюється

шляхом:

- самостійного опрацювання слухачами навчального матеріалу.
- виконання контрольних-діагностичних матеріалів, спрямованих на вдосконалення вмінь і навичок на практиці застосовувати набуті теоретичні знання.
- участі в рефлексійно-оцінювальному блоці з метою використання здобутих знань, умінь (навичок) у професійно-педагогічній діяльності.
- написанні та захисту на підсумковому етапі випускної роботи/проєкту (на вибір).

3. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ВИКЛАДУ ТА ЗАСВОЄННЯ МАТЕРІАЛУ СПЕЦКУРСУ

№ з/п	Тематичний план	Форми заняття, кількість годин			
		Лекція	Семінарське заняття	Самостійна робота	Разом
1.	Роль та основне призначення системи забезпечення якості освіти.		2		2
2.	Розбудова та функціонування внутрішньої системи забезпечення якості освіти закладу.			2	2
3.	Зовнішнє забезпечення якості освіти. Державний нагляд (контроль) у сфері освіти.		2		2
	<i>Разом</i>		4	2	6

4. ЗМІСТ СПЕЦКУРСУ ЗА ТЕМАМИ

Тема 1. Роль та основне призначення системи забезпечення якості освіти

Державна політика з питань забезпечення якості освіти в Україні (Концепція реалізації державної політики у сфері професійної (професійно-технічної) освіти «Сучасна професійна (професійно-технічна) освіта» на період до 2027 року, затвердженої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 12 червня 2019 р. № 419-р; Проект Стратегії розвитку професійної (професійно-технічної) освіти до 2023 року.).

Міжнародний досвід розбудови якості освіти (Чехія, Грузія, Литва, Фінляндія).

Нормативно-правове забезпечення системи управління якістю освіти. Повноваження органів, які здійснюють розбудову системи забезпечення якості освіти.

Механізми і процедури системи забезпечення якості освіти. Роль та участь педагогічних працівників у забезпеченні якості в професійному (професійно-технічному) закладі освіти.

Основні поняття теми: якість освіти, якість освітньої діяльності, якість освітнього процесу, система зовнішнього забезпечення якості освіти, внутрішня система забезпечення якості освіти;

Тема 2. Розбудова та функціонування внутрішньої системи забезпечення якості освіти закладу

Механізми розбудови внутрішньої системи забезпечення якості освіти (стратегія забезпечення якості в закладі освіти; самооцінювання якості освіти та шляхи вдосконалення). Діяльність педагогічних працівників в частині розбудови внутрішньої системи розбудови якості освіти закладу.

Розбудова та функціонування внутрішньої системи забезпечення якості в професійному (професійно-технічному) закладі освіти. Стратегія забезпечення якості в П(ПТ)ЗО.

Самооцінювання в системі П(ПТ)О: мета, шляхи, періодичність. Види і напрями самооцінювання якості освітньої діяльності: управлінські процеси; освітнє середовище П(ПТ)ЗО; оцінювання педагогічної діяльності викладачів і майстрів виробничого навчання; оцінювання здобувачів професійної (професійно-технічної) освіти.

Особливості проведення планових моніторингів якості освіти. Відбір методів збору інформації. Розробка освітніх програм у П(ПТ)ЗО.

Планування педагогічними працівниками самовдосконалення. Дотримання принципів академічної доброчесності.

Основні поняття теми: внутрішня система забезпечення якості освіти, управлінська діяльність, освітній процес; самооцінювання, моніторинг; освітня програма, академічна доброчесність.

Тема 3. Зовнішнє забезпечення якості освіти. Державний нагляд (контроль) у сфері освіти

Цілі, види і особливості зовнішнього забезпечення якості освіти в Україні. Державний контроль в освіті: європейський досвід. Сучасні підходи до

проведення планових (позапланових) заходів державного нагляду контролю у системі професійної (професійно-технічної освіти).

Ліцензування освітньої діяльності. Акредитація освітніх програм. Громадська акредитація закладу освіти: цілі і принципи. Акредитація неурядових організацій, які здійснюють незалежне оцінювання якості освіти та освітньої діяльності.

Інституційний аудит: місце в системі забезпечення якості освіти. Позапланові інституційні аудити. Моніторинг якості освітньої діяльності закладів освіти.

Підвищення кваліфікації педагогічних працівників та вимоги до проходження атестації. Сертифікація педагогічних працівників; умови участі у пілотному проєкті сертифікації.

Експертна діяльність у системі зовнішнього забезпечення якості освіти. Вимоги до експертів та їх підготовка.

Зовнішнє незалежне оцінювання результатів навчання стосовно професійних кваліфікацій.

Вивчення діяльності місцевих органів управління освітою.

Основні поняття теми: оцінювання, зовнішнє незалежне оцінювання, якість освітнього процесу, стандарти, експертна діяльність, експертиза, атестація, сертифікація, контроль, державний нагляд (контроль), планова перевірка, позапланова перевірка, уніфікований акт, комплексна перевірка, інституційний аудит, ліцензування, акредитація громадських фахових об'єднань, громадська акредитація.

5. ПЛАНИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

5.1. Тема 1. Роль та основне призначення системи забезпечення якості освіти

Рекомендовані питання для обговорення

1. Державна політика з питань забезпечення якості освіти в Україні.
2. Український досвід управління якістю освіти.

3. Міжнародний досвід управління якістю освіти.
4. «Якість освіти» і «якість освітньої діяльності»: основні підходи і принципи.
5. Характеристика складових системи забезпечення якості освіти.
6. Нормативно-правове забезпечення системи забезпечення якості професійної (професійно-технічної) освіти
7. Діяльність організацій та установ, що здійснюють зовнішнє забезпечення якості освіти.

Тема 3. Зовнішнє забезпечення якості освіти.

Державний нагляд (контроль) у сфері освіти

Рекомендовані питання для обговорення

1. Державний контроль в освіті: європейський досвід.
2. Планові та позапланові заходи державного нагляду контролю у системі П (ПТ) О: особливості та вимоги (*з досвіду роботи*).
3. Особливості проведення позапланового заходу державного нагляду контролю у вашому П (ПТ) ЗО (*з досвіду роботи*).
4. Ліцензування освітньої діяльності. Чи існує потреба в удосконаленні процедури? (*Тема для дискусії*).
5. Інституційний аудит, як індикатор якості освітньої діяльності закладу освіти (*Тема для дискусії*).
6. Особливості проведення моніторингу в закладі професійної (професійно-технічної освіти) (*з досвіду роботи*).
7. Зовнішня система забезпечення якості освіти: атестація і сертифікація педагогічних працівників. Які переваги і недоліки? (*Тема для дискусії*).
8. Професійний розвиток та зміна вимог до підвищення кваліфікації: проблеми, перспективи (*Тема для дискусії*).

6. ІНФОРМАЦІЯ ДЛЯ ОПРАЦЮВАННЯ (САМОСТІЙНА РОБОТА СЛУХАЧІВ)

6.1. Тема 2. Розбудова та функціонування внутрішньої системи забезпечення якості освіти закладу

Завдання до самостійної роботи:

На підставі ознайомлення із нормативною документацією, педагогічною й методичною літературою та особистим досвідом пропонуємо підготувати для обговорення такі питання:

1. Внутрішня система забезпечення якості освіти: цілі, механізми, підходи.

2. Державні механізми розбудови внутрішньої системи забезпечення якості освіти (стратегія забезпечення якості в закладі освіти; самооцінювання якості освіти та шляхи вдосконалення).

3. Діяльність педагогічного працівника в частині розбудови внутрішньої системи розбудови якості освіти закладу *(з досвіду роботи)*.

4. Особливості проведення моніторингу якості освіти у вашому закладі *(з досвіду роботи)*

5. Забезпечення принципів академічної доброчесності у сфері професійної (професійно-технічної) освіти. Які ваші дії щодо дотримання принципів академічної доброчесності *(з досвіду роботи)*.

6. Роль педагогічного працівника у формуванні стратегії забезпечення якості в ЗП(ПТ)О.

7. Напрями самооцінювання якості освітньої діяльності в закладі освіти. Самооцінювання якості освітньої діяльності педагогічним працівником.

7. ПРОБЛЕМНО-ПОШУКОВІ ПИТАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ ТА ІНДИВІДУАЛЬНОЇ РОБОТИ СЛУХАЧА

7.1. Завдання для самоконтролю до теми 1

- 1 Охарактеризуйте складові системи забезпечення якості освіти.
2. Назвіть складові забезпечення якості освіти в одній із зарубіжних країн.
3. Назвіть вам відомі процедури і заходи забезпечення якості освіти.
4. «Якість освіти» і «якість освітньої діяльності»: характеристика, принципи.
5. Назвіть основні повноваження органів, які здійснюють розбудову системи забезпечення якості освіти.
6. Роль педагогічного працівника у забезпеченні якості в професійному (професійно-технічному) закладі освіти.
7. Роль керівника закладу освіти у забезпеченні функціонування системи управління якістю в закладі освіти

7.2. Завдання для самоконтролю до теми 2

1. Види напрямів самооцінювання якості освітньої діяльності
2. Дотримання педагогічними працівниками принципів академічної доброчесності
3. Надайте пропозиції до стратегії розвитку закладу освіти в якому ви працюєте.
4. Поясніть, які цілі внутрішньої системи забезпечення якості освіти

7.3. Завдання для самоконтролю до теми 3

1. Мета інституційного аудиту.
2. Поясніть, в чому полягає різниця між атестацією і сертифікацією педагогічних працівників.
3. Мета ліцензування діяльності з надання освітніх послуг.
4. Охарактеризуйте вимоги до відбору експертів у системі зовнішнього забезпечення якості освіти.
5. Мета акредитації освітніх програм.
6. Поясніть, в чому різниця між плановими та позаплановими заходами державного нагляду (контролю).

8. КОМПЛЕКС ПРАКТИЧНИХ (ТЕСТОВИХ) ЗАВДАНЬ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

Що розуміють під поняттям «якість освіти»?

1. Сукупність методів навчання і виховання (організації пізнавальної діяльності, мотивації пізнавальної діяльності, контролю за здійсненням навчальної діяльності);
2. Сукупність певних світоглядних, поведінкових і професійно-значущих властивостей та характеристик особи, що зумовлюють її здатність задовольняти як особисті духовні та матеріальні потреби, так і потреби суспільства;
3. Сукупність методів засвоєння знань, умінь та навичок, засвоєння моральних норм.

Які складові якості освіти виділяють фахівці у сфері якості?

1. Дві складові якості освіти: якість освіти, якість методів навчання і виховання
2. Три складові якості освіти: якість освіти, якість методів навчання і виховання, якість освіченості особистості
3. Чотири складові якості освіти: якість освіти, якість методів навчання і виховання, якість освіченості особистості, якість засвоєння моральних норм.

Від чого залежить якість освіти?

1. Від активності студентів, від їхнього бажання розвиватися і самовдосконалюватися, від здатності та готовності використовувати набуті знання;
2. Від універсальності підготовки випускників, від їхньої адаптація до соціальних умов, від інформатизації освітнього процесу;
3. Від держави, що має виступати гарантом національних інтересів.

Головною метою внутрішнього контролює:

1. підвищення ефективності підприємницької діяльності;
2. підвищення ефективності господарської діяльності;
3. забезпечення захисту інтересів підприємства і його власників від зловживань, раціонального управління забезпечення захисту майна власників.

Для реалізації державного стандарту використовуються:

1. базовий, типовий плани та навчальні програми;
2. базовий, перспективний плани та навчальні програми;
3. річний, поточний плани та навчальні програми;
4. календарний та річний план;
5. інше.

Основною функцією освітнього моніторингу є:

1. визначення механізмів поточного та перспективного регулювання стану освітньої системи;
2. розгляд питання вдосконалення й методичного забезпечення навчально-виховного процесу;
3. організація підвищення кваліфікації учителів, розвиток їхньої ініціативності та творчості;
4. забезпечення ефективної позашкільної виховної роботи.

Нормативні документи має право видавати така державна інституція:

1. керівник навчального закладу;
2. профспілковий комітет, педагогічна рада;
3. Президент;
4. Кабінет Міністрів України, Міністерство освіти і науки України.

Закон України «Про освіту» базується на:

1. Конституції України;
2. Цивільному кодексі України;
3. Кримінальному кодексі України;
4. нормативно-правових актах.

Вкажіть групу, в якій зазначено види внутрішнього контролю:

1. поточний, колективний, самоконтроль;
2. фронтальний, тематичний;
3. проведення бесід, бригадна перевірка, вибіркоче відвідування уроків;
4. методичний, колективний.

9. ГЛОСАРІЙ КЛЮЧОВИХ СЛІВ

Внутрішній моніторинг – різновид моніторингу, який проводиться на рівні групи, закладу освіти викладачем (або групою викладачів окремого закладу освіти або іншої установи), психологами з використанням власних методичних матеріалів для внутрішніх потреб та звітування перед здобувачами освіти, їх батьками, для реклами тощо.

Державний стандарт П(ПТ)О – документ, у якому визначено державні вимоги до результатів професійно-технічної освіти, рівня професійної кваліфікації випускників професійно-технічних навчальних закладів відповідно до вимог кваліфікаційної характеристики професії та освітнього рівня вступників до зазначених навчальних закладів.

Зовнішні компоненти якості освіти – це відповідність внутрішніх компонентів потребам держави, запитам учнів та їх батьків, певних соціальних груп. Характеристиками зовнішніх компонентів якості освіти є: відповідність освіти освітньому запиту учнів, батьків, відповідність освіти державним освітнім стандартам, імідж школи, який гарантує стабільну високу якість освіти тощо.

Зовнішній моніторинг – різновид моніторингу, який здійснюється періодично спеціальними незалежними установами і фахівцями за відповідною технологією.

Кваліметрія– наука про методи кількісного оцінювання якості продукції (від латинського «квалі» — якість та давньогрецького «метрію» - вимірювати), яка розкриває можливість вимірювання будь-яких якісних явищ на основі використання факторно-критеріальних моделей. Вона надає комплексну оцінку якості через сукупність показників із застосуванням відповідної математичної моделі (за Г. Г. Азгальдовим та Е. П. Райхманом).

Моніторинг – комплекс процедур щодо спостереження, поточного оцінювання перетворень керованого об'єкта й спрямування цих перетворень на досягнення заданих параметрів розвитку об'єкта. (Г. Єльнікова)

Моніторинг в освіті–система збору, обробки, зберігання та розповсюдження інформації про освітню систему або її окремі елементи, що орієнтована на інформаційне забезпечення управління, дає змогу судити про стан об'єкта у будь-який час і може забезпечити прогноз його розвитку.

Моніторинг якості освіти – це система збирання, оброблення, зберігання і поширення інформації про освітню систему або окремі її елементи, яка орієнтована на інформаційне забезпечення управління, дозволяє робити висновок про стан об'єкта в довільний момент часу і може забезпечувати прогноз його розвитку.

Оцінювання якості освіти – це систематичне оцінювання результатів і процесу навчання, ефективності функціонування всієї системи освіти та її окремих компонентів.

Якість – це досягнення певних норм, стандартів, цілей та задоволення потреб.

Якість освіти(Т.Лукіна) - певна сукупність властивостей та характеристик освітнього процесу, що надають йому здатність формувати такий рівень професійної компетентності, який задовольнить потреби громадян, підприємств і організацій, суспільства і держави в цілому.

11. РЕФЛЕКСІЙНА АНКЕТА

1. Які нові знання, уміння, компетенції Ви отримали, поглибили, удосконалили?
2. В якій сфері професійно-педагогічної діяльності Ви зможете їх використовувати?
3. З якими труднощами зіткнулись під час опрацювання матеріалів спецкурсу?

12. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Губіна С.І. Основи педагогічних вимірювань і моніторингу якості освіти: методичні рекомендації. –Вінниця: Нілан ЛТД, 2018. –56 с.
2. Забезпечення якості у системі професійної освіти і навчання: http://ipq.org.ua/upload/files/files/03_Novyny/2015.03.18_Twinning_final_conference/Quality%20assurance-%20UKR%20.pdf
3. Зовнішнє незалежне оцінювання навчальних досягнень випускників загальноосвітніх навчальних закладів. 2018 р.: Інформаційні матеріали/ Український центр оцінювання якості освіти: Уклад.: І.Л.Лікарчук (наук. ред.) та ін. –К., 2007. –288 с.
4. Камінець Т. М. Основи педагогічного оцінювання: [навчально-методичний посібник] / Т.М.Камінець. – Ніжин: Видавець ПП Лисенко М. М., 2012. – 102 с.
5. Моніторинг якості освіти: принципи, форми, вимоги, (довідник-посібник). –Хмельницький: ХОППО. –2016. –61 с.
6. Лукіна Т. Моніторинг якості освіти : теорія і практика / Т.Лукіна. –К.: Шкільний світ; вид-во Л. Галіцина, 2016. –128 с.
7. Концепція реалізації державної політики у сфері професійної (професійно-технічної) освіти «Сучасна професійна (професійно-технічна)

освіта» на період до 2027 року, затвердженої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 12 червня 2019 р. № 419-р;

Додаткова:

1. Державна Стратегія регіонального розвитку на 2021-2027 роки, затвердженою постановою Кабінету Міністрів України від 05 серпня 2020 р. № 695;

2. Проєкт Стратегії розвитку професійної (професійно-технічної) освіти до 2023 року

3. Цілі сталого розвитку України до 2030 року, затверджені Указом Президента України від 30 вересня 2019 р. № 722

4. CEDEFOP "Glossary of quality in education and training", Publications Office of the European Union, Luxembourg 2011, <http://libserver.cedefop.europa.eu/F/3L5X7H9UVIJLBTUYN1GI9KYFGL9J5G727CVIV2SS38GBYAT7J15330?func=full-set->

5. Забезпечення якості та розвиток якості у професійній освіті: <http://uvm.dk/Uddannelser-ogdagtilbud/Erhvervsuddannelser/Kvalitetspatruljen?smarturl404=true>

**ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«УНІВЕРСИТЕТ МЕНЕДЖМЕНТУ ОСВІТИ»
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ ІНСТИТУТ НЕПЕРЕРВНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ
ОСВІТИ**

**Кафедра методики професійної освіти та соціально-гуманітарних
дисциплін**

**РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
спецкурсу
«ПІДГОТОВКА ПЕДАГОГІВ ДО СТВОРЕННЯ ІНКЛЮЗИВНОГО
ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА В ЗАКЛАДАХ ПРОФЕСІЙНОЇ
(ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ)ОСВІТИ»**

Біла Церква-2021

Категорія слухачів: педагогічні працівники закладів професійної (професійно-технічної) освіти галузі знань 01 «Освіта»

Розробник: Кучерак Ірина Володимирівна, доцент кафедри методики професійної освіти та соціально-гуманітарних дисциплін Білоцерківського інституту неперервної професійної освіти

1. АНОТАЦІЯ СПЕЦКУРСУ

Актуальність спецкурсу. В сучасних умовах актуалізується потреба у забезпеченні доступності усіх без винятку ресурсів суспільства, створенні оптимальних умов для реалізації потенціалу та активної участі у житті суспільства кожної людини, а також в усвідомленні і переосмисленні соціумом свого відношення до осіб із особливими потребами. Ефективність означеного залежить, значною мірою, від рівня готовності педагогічних працівників до роботи із особами з особливими освітніми потребами.

Особливо актуальною дана проблема є для професійно-технічної освіти, що забезпечує здобуття професії відповідно до покликань, інтересів, здібностей громадян. Адже саме від цього залежить рівень інтеграції людини у суспільство та її активне включення у суспільні відносини.

Професійно-технічна освіта стає принципово важливою не лише у здобутті ПЗСО, а й у забезпеченні їх можливістю здобути професію особі із особливими освітніми потребами та працевлаштуватися у майбутньому.

Зважаючи на означене, актуалізується потреба у підготовці педагогів до створення інклюзивного освітнього середовища у закладах професійно-технічної освіти.

Мета спецкурсу полягає у розвитку компетентності слухачів з метою забезпечення умов для створення інклюзивного середовища через поглиблення знань та вдосконалення умінь педагогічних працівників щодо концептуальних засад, основних принципів і технологій організації інклюзивного навчання у закладах професійно-технічної освіти.

Завдання спецкурсу:

- актуалізація та систематизація знань слухачів щодо технологій організації освітнього процесу задля забезпечення інклюзії;
- поглиблення знань слухачів щодо основних принципів і цінностей інклюзивного навчання;
- розвиток професійних знань та умінь слухачів, необхідних для створення інклюзивного освітнього простору.

Матеріали спецкурсу спрямовано на розвиток *навчальної, інструментальної, методичної, фахової, освітологічної* компетентностей.

Спецкурс розраховано на *6 год.*, із яких 2 год. – лекція, 2 год. – семінарське заняття, 2 год. – самостійна робота слухача.

Спецкурс розроблено для педагогічних працівників закладів професійної (професійно-технічної) освіти галузі знань 01 «Освіта» на всіх етапах курсів підвищення кваліфікації за різними моделями навчання (очною, заочною, очно-дистанційною, дистанційною).

2. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ

Очікувані результати опрацювання матеріалів включають:

Знання і розуміння	<ul style="list-style-type: none"> - Сутності і змісту понять «інклюзія», «інклюзивне навчання», «інклюзивне освітнє середовище»; - Порядку організації інклюзивного навчання у закладах професійної (професійно-технічної) освіти; - Особливостей створення інклюзивного освітнього середовища в умовах закладу професійно-технічної освіти та забезпечення психолого-педагогічного супроводу здобувачів освіти з особливими освітніми потребами; - Основних документів, що регламентують організацію інклюзивного навчання в Україні.
Розвинені вміння	<ul style="list-style-type: none"> -Добору та аналізу наукової літератури, що стосується забезпечення ефективності інклюзивного освітнього середовища; - Попередження ситуацій булінгу та дискримінації осіб із ООП; -Розуміння різноманітних потреб осіб із ООП; - Сприяння створенню дієвого інклюзивного освітнього середовища як осередка, в якому забезпечують найбільш комфортні умови для всебічного розвитку та реалізації можливостей осіб з ООП
Диспозиції (цінності, ставлення)	<ul style="list-style-type: none"> -цінність особистості; -готовність до змін, гнучкість, неперервний професійний розвиток; - рефлексія професійного самовдосконалення

Ключові слова

Інклюзія, інклюзивне освітнє середовище, інклюзивне навчання, інклюзивна група, особа із особливими освітніми потребами, архітектурна доступність, адаптація навчальної програми, модифікація навчальної програми, універсальний дизайн у сфері освіти.

Реалізація завдань для досягнення результатів спецкурсу здійснюється шляхом:

- Самостійного опрацювання слухачами навчального матеріалу.
- Виконання контрольних-діагностичних матеріалів, спрямованих на вдосконалення вмінь і навичок на практиці застосовувати набуті теоретичні знання.
- Учасі в рефлексійно-оцінювальному блоці з метою використання здобутих знань, умінь (навичок) у професійно-педагогічній діяльності.
- Написанні та захисту на підсумковому етапі курсової роботи/проєкту (на вибір).

3. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ВИКЛАДУ ТА ЗАСВОЄННЯ МАТЕРІАЛУ СПЕЦКУРСУ

Зміст модулів	Кількість кредитів ECTS	Загальний обсяг годин	Загальний обсяг аудиторних годин	Аудиторні години				Спецкурси	Семінар-практикум	Самостійна робота	Самостійна робота (спецкурс)
				Лекції	Семінарські заняття	Тематичні дискусії	Науково-практичні				
<i>1</i>											
Тема 1.Інклюзивне освітнє середовище: основні дефініції та											

нормативно-правове забезпечення											
Тема 2. Порядок організації інклюзивного навчання у закладах професійної (професійно-технічної) освіти											
Тема 3. Практичне забезпечення умов для створення інклюзивного освітнього середовища											
<i>Разом</i>											

4. ЗМІСТ СПЕЦКУРСУ ЗА ТЕМАМИ

Тема 1. Інклюзивне освітнє середовище: основні дефініції та нормативно-правове забезпечення

Інклюзивне освітнє середовище у нормативно-правовому полі України. Поняття інклюзії та інклюзивного навчання: сутність, завдання і принципи. Механізми забезпечення інклюзивного навчання у національному законодавстві. Інклюзивне освітнє середовище як важливий компонент системи забезпечення якості навчання у сучасних закладах освіти. Структурні складові інклюзивного освітнього середовища. Безбар'єрне освітнє середовище.

Тема 2. Порядок організації інклюзивного навчання у закладах професійної (професійно-технічної) освіти

Особливості прийому осіб з особливими освітніми потребами на навчання до закладів професійної (професійно-технічної) освіти. Організація освітнього процесу здобувачів освіти з ООП у закладах професійної (професійно-технічної) освіти. Утворення інклюзивної групи. Команда психолого-педагогічного супроводу. Функції команди психолого-педагогічного супроводу. Індивідуальний навчальний план здобувача освіти з особливими освітніми потребами.

Тема 3. Практичне забезпечення умов для створення інклюзивного освітнього середовища

Умови для створення інклюзивного освітнього середовища. Універсальний дизайн у сфері освіти. Дотримання принципів універсального дизайну в освіті. Адаптація та модифікація навчальних програм. Технологія навчання в інклюзивному освітньому середовищі. Технологія оцінювання результатів інклюзивного навчання. Команда психолого-педагогічного супроводу. Функції команди психолого-педагогічного супроводу. Індивідуальний навчальний план здобувача освіти з особливими освітніми потребами.

5. ПЛАН ЛЕКЦІЇ

Тема 1. Інклюзивне освітнє середовище: основні дефініції та нормативно-правове забезпечення

1. Суть і зміст інклюзивного освітнього середовища у закладах професійно-технічної освіти.

2. Умови створення та нормативно-правове забезпечення інклюзивного освітнього середовища в закладах професійно-технічної освіти.

Література: 1, 2, 5, 6, 8,10

6. ПЛАН СЕМІНАРСЬКОГО ЗАНЯТТЯ

Тема 3. Практичне забезпечення умов для створення інклюзивного освітнього середовища

Рекомендовані теми доповідей

7. Умови для створення інклюзивного освітнього середовища.
8. Універсальний дизайн у сфері освіти.
9. Адаптація та модифікація навчальних програм.
10. Технологія навчання в інклюзивному освітньому середовищі.
11. Технологія оцінювання результатів інклюзивного навчання.

12. Команда психолого-педагогічного супроводу.

Література: 2, 3, 4, 6, 7, 8, 9

7. ІНФОРМАЦІЯ ДЛЯ ОПРАЦЮВАННЯ (САМОСТІЙНА РОБОТА СЛУХАЧІВ)

Тема 2. Порядок організації інклюзивного навчання у закладах професійної (професійно-технічної) освіти

Завдання до самостійної роботи:

На підставі ознайомлення із педагогічною та методичною літературою та особистим досвідом пропонуємо підготувати для обговорення такі питання:

1. У чому полягає адаптація та модифікація навчальних програм?
2. Якими є принципи універсального дизайну в освітній сфері?
3. Що передбачає дотримання принципів універсального дизайну в освіті?
4. В чому полягають основні засади технології навчання та оцінювання результатів в інклюзивному освітньому середовищі?
5. Із урахуванням яких особливостей визначається гранична чисельність здобувачів освіти з ООП в одній групі?
6. Кого залучають до складу команди психолого-педагогічного супроводу?
7. Якими є функції команди психолого-педагогічного супроводу?
8. Як саме розробляється індивідуальний навчальний план здобувача освіти з особливими освітніми потребами? Якими є його складові?
9. Які компоненти передбачає психолого-педагогічний супровід здобувачів освіти з особливими освітніми потребами у закладах професійної (професійно-технічної) освіти?

Література: 1, 3, 4, 5, 7, 10

8. ПРОБЛЕМНО-ПОШУКОВІ ПИТАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ ТА ІНДИВІДУАЛЬНОЇ РОБОТИ СЛУХАЧА

Питання для самоконтролю до теми 1

1. Що таке інклюзія та інклюзивне навчання?
2. В чому полягає відмінність понять «виключення», «сегрегація», «інтеграція», «інклюзія»?
3. Якими є принципи інклюзивного навчання?
4. В чому полягає сутність поняття «універсальний дизайн у сфері освіти»?
5. В чому полягають особливості створення інклюзивного освітнього середовища в умовах закладу професійно-технічної освіти?

Питання для самоконтролю до теми 2

1. Які основні кроки передбачені для організації освітнього процесу здобувачів освіти з особливими освітніми потребами у закладах професійної (професійно-технічної) освіти?
2. На підставі чого керівник закладу професійної (професійно-технічної) освіти створює інклюзивну групу?
3. Кого залучають до команди психолого-педагогічного супроводу?
4. Із урахуванням яких особливостей визначається гранична чисельність здобувачів освіти з ООП в одній групі?
5. На яких принципах ґрунтується структура універсального дизайну у сфері освіти?
6. Як саме реалізуються принципи універсального дизайну в освіті?
7. Якими є функції команди психолого-педагогічного супроводу?

Питання для самоконтролю до теми 3

1. У чому полягає адаптація та модифікація навчальних програм?
2. В чому полягають основні засади технології навчання та оцінювання результатів в інклюзивному освітньому середовищі?
3. Як саме розробляється індивідуальний навчальний план здобувача освіти з особливими освітніми потребами?

4. Які компоненти передбачає психолого-педагогічний супровід здобувачів освіти з особливими освітніми потребами у закладах професійної (професійно-технічної) освіти?

9. КОМПЛЕКС ПРАКТИЧНИХ (ТЕСТОВИХ) ЗАВДАНЬ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1.1. Сегрегація - це:

1) *ситуація, у якій особи із ООП отримують освіту у відокремлених закладах, пристосованих до різних або певного виду порушень;*

2) процес влаштування осіб із ООП в існуючі освітні заклади із розумінням того, що вони зможуть пристосуватися до стандартизованих вимог таких установ;

3) процес системних реформ, які охоплюють модифікацію змісту, методів викладання, структур, підходів та стратегій освіти;

4) ситуація, у якій учнів у будь-який спосіб, опосередковано чи прямо, позбавляють доступу до освіти або відмовляють у такому доступі

2. Створення інклюзивного освітнього простору - те, що стосується:

1) осіб із інвалідністю;

2) *усіх без винятку учасників освітнього процесу;*

3) осіб без інвалідності, яким складно дається навчання;

4) осіб із ООП

3. Безбар'єрне освітнє середовище забезпечується:

1) фізичною можливістю і зручністю фізичної доступності закладу освіти;

2) фізичною безпекою при пересуванні у закладі освіти, прилеглою територією та під час отримання освітніх послуг;

3) *усі відповіді правильні;*

4) можливістю вільного отримання інформації про заклад освіти та освітні послуги, що надаються

4. Процес активного включення у суспільні стосунки усіх громадян, незалежно від їхніх фізичних, інтелектуальних, культурних, національних, мовних особливостей - це:

- 1) сегрегація;
- 2) *інклюзія;*
- 3) виключення;
- 4) мейнстрімінг

5. Якими є базові цінності, на яких ґрунтується інклюзивне навчання?:

- 1) кожна дитина - особистість;
- 2) *усі відповіді правильні;*
- 3) навчатися можуть усі - нездібних дітей не існує;
- 4) дискримінація у будь-якій формі є забороненою.

6. Зміна (зазвичай, спрощення) змісту предмету, програми викладання та рівня знань і навичок, які має опанувати дитина впродовж навчання - це:

- 1) адаптація;
- 2) сегрегація;
- 3) інклюзія;
- 4) *модифікація*

7. Основними принципами модифікації є:

- 1) спрощення (зменшення складності цілей і /або змісту);
- 2) виключення (скорочення кількості дисциплін, які вивчаються, або зменшення вимог до кінцевих цілей вивчення предмету та виключення певного змісту);
- 3) поєднання або ущільнення (інтеграція деяких предметів в один курс або інтеграція кінцевих цілей, змісту);
- 4) *усі варіанти відповідей є вірними*

8. Створення інклюзивного освітнього середовища можливе за умов реалізації:

- 1) усі варіанти відповідей є вірними;
- 2) ресурсного забезпечення потреб інклюзивного навчання (нормативно-правового, програмно-методичного, інформаційного, матеріально-технічного);
- 3) створення універсального дизайну;
- 4) впровадження педагогіки партнерства

9. Інклюзивні групи для навчання осіб з особливими освітніми потребами створює керівник державного закладу професійної (професійно-технічної) освіти на підставі письмового звернення особи із ООП, її батьків або законних представників:

- 1) за рішенням загальних зборів (конференції) колективу закладу освіти;
- 2) в обов'язковому порядку

10. Докладу команди психолого-педагогічного супроводу залучаються педагогічні працівники професійної (професійно-технічної) освіти, які працюють із здобувачем освіти з особливими освітніми потребами безпосередньо, зокрема:

- 1) майстри виробничого навчання, інші фахівці (за потреби);
- 2) асистент викладача;
- 3) керівник фізичного виховання;
- 4) усі відповіді вірні

10. ГЛОСАРІЙ КЛЮЧОВИХ СЛІВ

Здобувачі освіти з особливими освітніми потребами – особи з особливими освітніми потребами, які здобувають освіту у закладах професійної (професійно-технічної освіти).

Інклюзія – реальне включення усіх без винятку у суспільне життя задля подолання нерівності, набуття свободи та нової якості життя громадян в усіх сферах.

Інклюзивне навчання (інклюзія – inclusion (англ.) – включення) – гнучка, індивідуалізована система навчання дітей з особливостями психофізичного розвитку в умовах масової загальноосвітньої школи за місцем

проживання. Навчання відбувається за індивідуальним навчальним планом, забезпечується медико-соціальним та психолого-педагогічним супроводом.

Інклюзивне освітнє середовище – сукупність умов, способів і засобів для спільного навчання, виховання та розвитку здобувачів освіти з урахуванням їхніх потреб і можливостей.

Інклюзивна група– група у закладі професійної (професійно-технічної) освіти, в якій поряд з іншими здобувачами освіти навчаються одна або більше осіб з особливими освітніми потребами.

Інклюзивне професійне (професійно-технічне) навчання - система освітніх послуг для здобуття професії або професійних навичок особами з особливими освітніми потребами, гарантованих державою.

Мейнстрімінг(mainstreaming (англ.) – загальний потік) передбачає розширення соціальних контактів між дітьми з обмеженими можливостями здоров'я та їхніми однолітками. Здебільшого – це позаурочна форма спілкування: участь у спільних масових заходах, літніх таборах, клубах за інтересами тощо.

11. РЕФЛЕКСІЙНА АНКЕТА

1. Які нові знання, уміння, компетенції Ви отримали, поглибили, удосконалили?
2. У якій сфері професійно-педагогічної діяльності Ви зможете їх використовувати?
3. З якими труднощами зіткнулись під час опрацювання матеріалів спецкурсу?

12. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Закон України «Про освіту» [Електронний ресурс]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>.

2. Закон України «Про професійну (професійно-технічну) освіту»[Електронний ресурс]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/103/98-вр#Text>

3. Інклюзивна школа: особливості організації та управління: Навчально-методичний посібник / Кол. авторів: Колупаєва А. А., Софій Н. З., Найда Ю. М. та ін. За заг. ред. Даниленко Л. І., К.: 2007. 128 с.

4. Колупаєва А.А. Інклюзивна освіта: реалії та перспективи: Монографія. К.: «Самміт-Книга», 2009. 272 с

5. Конституція України - [Електронний ресурс]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>.

6. Мартинчук О. Підготовка фахівця зі спеціальної освіти до професійної діяльності в інклюзивному освітньому середовищі: монографія. К.: Центр учбової літератури, 2018. 430 с.

7. О. В. Пащенко, І. А. Гриценко, Н. З. Софій. Інклюзивна освіта в умовах професійно-технічного навчального закладу: Навчально-методичний посібник. К.: Арт Економі, 2012. 184 с.

8. Організаційно-методичні засади діяльності інклюзивно-ресурсних центрів: навчально-методичний посібник / За заг. ред. М.А. Порошенко та ін. Київ: 2018. 252 с.

9. Порядок організації інклюзивного навчання у закладах професійної (професійно-технічної) освіти [Електронний ресурс]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/636-2019-п#Text>

**РОЗВИТОК НАУКОВО-МЕТОДИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ
ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ У КОНТЕКСТІ РЕФОРМУВАННЯ
СИСТЕМИ ПРОФЕСІЙНОЇ (ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ) ОСВІТИ**

Напря́м: *педагогічні працівники закладів професійної (професійно-технічної) освіти*

Збірник робочих навчальних програм

Загальна редакція, упорядкування:

**Андрій Борисович Єрмоленко,
Володимир Сергійович Кулішов,
Ірина Володимирівна Кучерак**